



**Clarorum virorum epistolae Latinae, Graecae, & Hebraicae,
varijs temporibus missae ad Ioannem Reuchlin Phorcensem,
LL. Doctorem**

<https://hdl.handle.net/1874/453034>

CLARORVM VIRORV M EPISTO

L AE L A T I N A E , G R A E C A E ,
& Hebraicæ, uarijs temporibus mis-
sæ ad Ioannem Reuchlín
Phorcensem, L L.
Doctorem.



TIGVRI APVD CHRISTOPHO-
rum Frofchoucrum. M. D. LVIII.

IOANNES HILTE

BRANT SVECINGEN

sis studiosis omnibus

S. P. D.



VPERIORIBVS diebus optima
rum artium professores Ioannes Capnion
Phorcēsis, uir egregie doctus, ad nos at=
tulit, quod ex uarijs clarissimorum uiro=
rum literis cōcinnauerat, opusculum hoc
elegans, eruditum, elaboratum solerter atq; prospicien=
ter, ut est ipse rei literariae studiosissimus ac praestabi=
lis homo sapientiae. Illud quoniam impense nobis pla=
cuit, risu & osculo excepimus, dignum arbitrati quod
in apertum proferatur, dignū quod in arce collocetur
quasi illa Minerva Phidiae, dignum quod labore atque
diligentia nostra in manus hominū ueniat quā emen=
datissimum. Tum quod ad communem omnium studio=
rum commoditatem, et generosi animi Capnionis no=
stri laudem spectare uidebatur. Tum etiam quod epi=
stolae in eo ipso sunt familiares, quotidiano puroq; ser=
mone contextae, non Latine modo, uerum & Graecè et
Hebraicè, quas nemo bonus rerum aestimator asperna=
ri poterit. Quippe quae fluunt, quae affectatae non sunt,
quae curam non dico non norunt sed respuunt, hoc est
de composito non recipiunt, & accedentem inferrig;
cupientem excludunt, ita ut diligentiae quidem sint pe=
nitus in his uestigia, sed repressa quodammodo & rea=
pudiata. Nō sum ego tam solers, ut introspicere possim

ingenia tot tantorumq; uirorum, dijudicaroq; magnitudinem eorum atq; fecunditatem. Quod si quispiam omnium omnes eas ratione & animo lustrauerit, nihil aliud inueniet, quam quod ornatissimi uiri copiosam & arcanam multiplicis discipline peritiam ac bonitatem cum summa prudentia coniunctam in Capuone nostro ita amplectuntur ut admirantur, ita admirantur ut commendare non desinant. Adeo ut perspicue *καθάρσις ἐν τῷ λόγῳ καὶ ὡς ἐν ἑαυτῷ*, id est, tanquam in speculo & tanquam in tabula, ex illis est uidere uaria testimonia uitae, doctrinae atque commentationum nobilissimi Capuonis nostri, uiri ut semel laudes eius in summa complectar, digni, quem unice diligant, ament & uenerentur honestissimi quique, utpote talis qui ad multorum utilitatem natus uideatur, quemq; omnis dubio procul sit admiratura posteritas, cum liuor queuerit, & auctoritatem dies lenta praescripserit. Est illi mite & tractabile ingenium, facies liberalis, est ingenuus totius corporis & quidem senatorius decor. Sed ne fortasse me putetis indulgisse amoris meo, supraq; quam res ipsa patitur sustulisse, à praedicatione illius tametsi inuitus digredior. Siquidem fide mea spondeo, omnia longe ampliora quam à me dicuntur inuentu esse facilima. Diligo quidem uirum ardentissime sicut meretur, uerum hoc ipsum amantis est, non onerare eum laudibus quem amore prosequitur. Accipietis igitur iam nunc quemadmodum *ἀμφοτέρως ἑορτίζω*, id est, ambabus manibus, bonarum literarum amantissimi, paruum id opusculum, & degustabitis huiusmodi illustrium uirorum scribendi genus, impressionis nostrae

nostræ æqui iudices, affectiq; beneficio minimè ingrati.
 Quod si feceritis, dabimus bene iuuante Domino ma-
 gistro Christo Iesu, rege et iudice & Deo nostro, melio-
 ra in posterū, nec nō bonæ frugis plenissima. Valete.

PHILIPPVS MELANCHTHON

Bretthanus Lectori S. D. P.

Solent inter genera literariorū monumentorū egre-
 gie probari quæ natura facilius quàm arte fluunt.
 Illis enim planè quid in cuiusq; sit ingenio situm specta-
 ri potest, uti natura natam artem Pythagorica discipli-
 na constat. Inter illa præcipuum est epistolare, quod fa-
 miliaritate sua calorem subitum ostendit, multa laude
 celebratum à grauissimis autoribus. Epistolis enim res
 maximæ plerunq; aguntur, quare ut de plurimis quàm
 elegantissimè scribi diciq; possit, literas ad Ioannem
 Reuchlin summa integritate, summaq; prudētia uirum
 scriptas, multijuga eruditiōe prodire uoluimus. Quod
 Germaniæ nostræ clarius contingere nihil possit, quàm
 si autore Ioanne Reuchlin, quæ *ἰσὼς δὲ καὶ ὑπόμνησιν ἑκείνου*
καὶ τῶν ἀδελφῶν, exterarum gentium monumentis laudetur
 splendide, hoc nāq; epistolæ serè omnes argumento no-
 tantur. Cæterū qui sit epistolaris character rectissimè
 cerni potest, nā familiaritate tegūt artificiū, ne sermoni
 epistolari satisfacisse negētur, qui Libanio sophistæ pla-
 cet. Finitur enim à Libanio epistola *ἰουδία ἐν ἑρᾶματι*
*ἀποστόλων πρὸς ἀποστόλους γινόμενης καὶ ἡγεῖται δὲ ἀπόστολος ἐν πολλοῖς ἑρᾶμα-
 τισι ἐν αὐτῷ ὡς πρὸς ἀποστόλους πρὸς ἀποστόλους, quod ita uidetur expref-*
 sisse M. Cicero, eleganter quidem et uti suis ingenij mo-
 ribus solet foelicissime ad Curionē, V num illud certif-

simum epistolarum genus, cuius causa res ipsa inuenta
est, ut certiores faceremus absentes, si qd esset quod eos
scire aut nostra aut ipsorum interesset. Epistolas igitur
contextas sermone puro, qui lumen rebus adhibet,
ac emendato, quem Cicero Latinum uocat, familiari, di-
lucido ac breui, quod hoc sermonum genus dialogo si-
milimum putetur: deniq; proprio, ut res effingi quam
explicatissimè uideatur, habetis adolescentes optimi,
ut artem imitando discatis: magna enim pars artis imi-
tatione cōtinetur, ut est apud Quintilianum. Neq; quo
studia uestra magis adiuuari queant uideo, quam in uestris
exercitijs ac imitationis uiribus, Græcas sententias La-
tinis uerbis, Latinas uero lectis uerbis alijs pronuncia-
re. Idq; frequentissimè, ut profuisse uobis Ioannes Reu-
chlin Germanorum studiorum antesignanus dicatur.
Illis enim si uos eruditos uiderit, ut antea dedit pluri-
ma, grauiori uos munere donabit. Valete.

Andronicus

4

ANDRONICVS CON-

T O B L A C A S , N A T I O N E

Græcus, utriusq; linguæ peritus,

Ioanni Reuchlin Phorcensi

S. D. P.

TVVM MODO INGENIVM
literarumq; Græcarū experti doctrinā,
magnopere optamus atque hortamur, ut
alios Græcas literas edoceas, quod multū
conducat: nā nō solum tibi id muneris prodesse, sed etiā
audientibus honori fore arbitramur. Quare tua doctri-
na atq; nostra autoritate fretus, literas Græcas audire
uolentes erudias, ut & ipsi doctiores indies euadant, et
tu ipse in legendis autoribus clarior ac uenustior sis.
Vale Basileæ. Anno M. CCCC. LXXVII.

GEORGIVS HERMONYMVS

Spartiates, natione Græcus, S. D. P. Ioan-

ni Reuchlin Phorcensi Aurelia-
nas habitanti.

Proximis diebus mirificè delectatus sum suauissi-
mis literis tuis, quas & pulchre & eleganter ad
me scripsisti. Quare ego ut satisfacere officio meo, de-
creui pauculis tibi respōdere, ne si forte ad te scribere
omitterem, tu ipse iure optimo condemnares me crimi-
ne ingratitude, quo apud Persas nullum grauius aut
scerbius teste Xenophonte puniri solet. Sed ut ad rem

EPISTOLAE

redeam, tu mi Ioannes, rectè facis literis Græcis operã dando, non enim minus ornabunt te quàm literæ Latine. Nosti enim sententiam Flacci poëtae celeberrimi, Vos exëplaria Græca nocturna uersate manu, uersate diurna. Da igitur operam libris Græcis, tu qui tali ingenio præditus es & ex ἀποδείξιόν ὄντως, ut aiunt, optimis disciplinis atq; artibus institutus es. Mitto ad te Introductionem Grammatices Theodori. De δεξιῶν autem, meum non est, sed amici cuiusdam: precium erit scuta sex. Fabule, quas in camera mea uidiſti, non sunt uenales. Habeo tamen manu mea scriptas, quæ erunt ad beneplacitum tuū. Si Dictionariū eſſet in potestate mea, facerem tibi placitum quemadmodum et in Grāmatica feci. Vale feliciter. Ex urbe Parisiorū die VIII. Feb. Anno M. CCCC. LXXVIII.

DEMETRIVS CHALCONDYLES
 Atheniensis Ioanni Reuchlin Phorcensi
 Iurisperito S. D. P.

DOctissimè ac præstantissimè uir, legi libenter literas tuas, quibus puerum optimæ indolis fratrem tuum nobis commendas, quibus & animum tuum ingenium et opinionem minime uulgarem cognoui. Quod enim puerum tam charum & tam tenera etate procul à patria & à complexu parentum tuoq; miseris, eruditionis ac doctrine causa, nō sine magna impensa, et multis incommodis ac sollicitudine animi, non mediocrem mihi facit admirationem, hac præsertim etate nostra, in qua literarum studia iacere uidentur, cum ignauia et ignorantia principum, tum maximè cupiditate hominum
 circa

circa quæstū, quem omnibus bonis artibus maior pars hominum antepōnit. Sed tu non hos homines sæculi nostri imitatus, uerū illos ueteres præclaros & ingenuos uiros tam Græcos quàm Romanos secutus, qui longas peregrinationes, doctrinæ ac sciētiae gratia, facile subibant. Tam nobilem opinionem maximeq; homini conuenientē & rationi consentaneam non modo in animo fixè habes, sed re etiam in tibi charissimo executus es. Quamobrem & tu uir optime, multa cōmendatione et admiratione merito dignus es, et nos cum tua tum ipsius pueri causa, qui nobis ingenuus est uisus, eum benigno & alacri animo & uidimus & suscepimus, & omnem operam impendimus, ut cum uiro graui & doctrina et bonis moribus prædito maneret. Atq; in posterum quicquid poterimus libenti animo in eum conferemus, ut nō modo humanitatis officio quantum in nobis est satisfaciamus, uerum etiam & rem gratam tibi & principi tuo faciamus, qui tam diligenter ipsum commendauit. Cui & nos pro humanitate tua commendabis, & nostram operam, si quid possimus, ultro offeres. Bene feliciterq; uale. Die XVI. Iunij. M. CCCC. XCI. Florentiæ.

MARSILIUS FICINVS FLORENTINVS
Ioanni Reuchlin Phorcensi, & Lodouico
Nauclero, Germaniæ Iurisconsultis, S.

Scribitis ad nos uestroq; nomine, Germaniæ principis Florentiam adolēcentes erudiendos tanquā ad Academiam mittere. Sed ea interim elegantia scribitis,

EPISTOLAE

ut non ad Academiã filios, immo ex Academia mittere uideamini, atq; apud exteras nationes perquirere uobis iam domesticam disciplinam. Quæ rerũ uicissitudo est? Quantum insolentes pleriq; more sophistarum aliena temere profitentur, tantũ uos modestissimi uiri uel propria ritu Socratico diffitemini, hoc præ cæteris admirandi, quod quàm curiose multi lapillos terræ uisceribus reconditos perscrutãtur, tam acuratè uos coelestem sapientiæ splendorem ubiq; gentiũ prosequimini. Quã obrem incredibili quodam amore erga uos affecti, adolescentum uestrorum curam pia mente suscepimus. Et in primis insigni pietate hospiti commendauimus. Dabimusq; indies operã, ut ager natura fertilis frugem quãdoq; proferat foelicissimã. Vos igitur bono animo estote, & principibus uestris nostro nomine respondete, Magnanimum Laurentiũ Medicem, cuius & ipsi clientes sumus, adolescentum prouidentiam libentissimè suscepisse. VIII. Iunij. M. CCCC. XCI. In Agro Caregio Florentiæ.

IOANNES STRELER, IOANNI Reuchlin Phorcensi S. D.

Certior factus es certo scio, quale otium nobis sit, et qualis ualetudo, quæ deniq; prouisio doctorum hominum atq; aliarum rerũ necessariarũ. Fruimur nos singuli bona ualitudine. Incipiunt nunc uacationes, quibus dabimus operam libris Græcis. Ea in re ad prima elementa addiscenda meliorem præceptorem habere in hac urbe non possemus quàm noster patronus sit. Scribimus quotidie & Græcè & Latine. Versamur nunc

In tertia declinatione synaresiata. Post uacationes leget
Christophorus Landinus Horatium & Rhetoricā Tul
lij nouam. Lippus uero cæcus Aeneidos libros Maronis
& Quintiliani opus. Mihi uidetur non fore inutile ut
accederent ad aliquos saltem Dionysius & Ioannes,
quamuis patronus noster consulere quandoq; noluerit,
nescio quamobrem. Quid tu uelis me in hac re agere,
fac non ignorem. Scripsi etiam tuæ humanitati de An
gelo Politiano, doctissimo utriusque linguæ uiro, quid
agendum sit. Nam is continuo est apud diuinum illum
uirum Comitē de Mirādula, apud quem etiā ego ipse
his diebus fui. Commodiorem autem uiam excogitare
non potui, qua mihi in eius Comitē aedes ire tandē ali
quando liceret, eumq; illic philosophantem audire,
quā ut te ipsum, tanquā tuo nomine atq; iussu, illi com
mendarem. Sic enim finxi, qui statim ait, Est ne is qui su
periore anno penes me hic fuit, aliqua de Orpheo in
terrogans si recte memini? Ad hæc nos tuos ei commen
dauī, rursus certe nobis pollicito summā humanitatem
quibuscumq; in rebus possit prodesse. Vnum hoc deniq;
orabat, ut si qui isthic uel in monasterijs uel aliubi es
sent libri rari, eorum ad se indicem mitteres. Quod si
essent aliqui ex antiquissimis emendate scripti litera
Longobarda, ne se cælares: quorum enim sibi copia non
esset, eos se curaturū ut exscriberentur, aiebat. Da igit
tur operam, ut illi mos geratur, quo non ei tantum sed
etiam Laurentio Medici gratissimum facies. Bibliam
Hebraicam hæctenus habere non possum. Vale ex
Florent. VI. Idus August. M. CCCC. XCI.

EPISTOLAE

IOANNES STRELER PAE-
dagogus, Ioanni Reuchlin Phorcen-
si Iureconsulto S.

Accepi binas tuas literas, uir humanissime, quibus
me esse negligentem tuis in rebus iudicas. Aliter
multo de me sentis quam res ipsa habeat. Nam si scires
qualem in eis adhibuisssem diligentiam, non esset eiusce-
modi tua de me opinio. Testis erit Marsilius Ficinus,
pater noster, atque Conradus. Non est ea copia librorum
apud nos Florentiae quam opinaris. Nullam adhuc possum
habere Bibliam Hebraicam, nisi unam, quae est Bononiae,
quae tamen caret aliquot quaternionibus, quam coeme-
re nolo. Si tamen posthac ad nos adueherentur aliqua,
satisfacerem uoluntati tuae. Orationes Aeschynis ne-
quaquam reperio. Plotinus non est usque huc integre im-
pressus, ualebit duos aureos Rhenenses. Platonis opera
cum Theologia nuper Venetijs impressa tibi emi. Item
Hexaemeron Mirandulae. De Graecis libris tibi coemen-
dis hoc scias, sui penes omnes hic librarios, nihil horum
prorsus reperio. Marsilius iussit quod haec tibi signifi-
cem, si ij libri quos habere cupis essent hic uenales, su-
bito a magno Laurentio, ut ita dicam, raperentur. Puc-
ri ualent, dant operam studio non negligentem, agam
cum eis pro tuo iussu. Dominus Demetrius nunc Me-
diolani legit, quem habituri simus hic qui Graece legat,
postea significabo. Vale ex Florentia VII. Kalend.
Decembres. M. CCCC. XCI.

IOANNES STRELER, IOAN-
ni Reuchlin Phorcensi S.

Martinus

Martinus Breminger tibi offert Platonis opera cū Theologia, Heptaplum ac Miscellaneas Angeli Politiani. De expensis tu cum eo conuenias, librorum pretia mihi iam soluisti. Plotini opera sunt finita, quæ si optas fac ut sciam. Nullos libros Græcos hic uenales reperio. De Biblia Hebraica ero certior cum Holtzhuser uenerit ex regno Neapolitano, alia non sunt impressa. Valemus omnes recte. Dionysius profecto bene studet, te non pœnitebit impendiorum certo scio, nullis eget calcaribus, tamen Italiam amare non uult. Semper autem plus cuperet uiuere in Germania. Scribunt ad me frater meus & sororius Vitus Regel multa de tua erga eos humanitate singulari. Ago tibi gratias, quod non solum me sed etiam meos amore prosequaris. Vxorem tuam pudicissimam ualere plurimum opto. Tu quoque bene uale uir obseruandissime, & me commendatum habe. Dominus Mirandulanus nunc Ferrarie studio incumbit, de reditu suo nescimus. Cætera ex Martino audies. Iterum uale optime. Florentiæ III. Kalen. Iulias. Anno M. CCCC. XCII.

IOANNES FRANCISCVS

Picus, Mirandule dominus, Concordiæq;

Comes, Ioanni Reuchlin Phor

censi uiro doctissimo.

Salus tibi uir doctissime. Tertio iam ex negotio mihi Germaniam petenti id animo inter eximia desideria penitus infederat, ut te de facie cognoscerem, quæ ex literarijs operibus pridem suspexeram, sperabamq; facilius eo fieri me uoti cōpotem, quod tui Ducis regio

EPISTOLÆ

non abesse diceretur à loco in quo celeberrimus iste Regum principūq; conuentus agitur. Quem tua etiā præsentia (quando huc plurimi & præcellentes uiri confluxerunt) honestādum impensius coniectabar. Sed inania plurimum nostra uota, incensum quippe diu animum cognoscendi tui Bonomus Tergestinus antistes tū inflammauit, cum omne desyderiū prorsus elanguisset. Vbi enim rescuii per occupationes tibi nō licuisse discedere, tuarū illico præconia laudū intonuere, adeo ut & maceratus desiderio sim, et euanida spe prorsus fluctua uerim. Hinc uenit in mentem ut damna isthac resarcire quoquo modo per epistolam curarē. Scias igitur uelim me tibi, me tuæ uirtuti tam addictū quā qui maxime. Quod ne dictum ad præsentem gratiā putes, testatum id omnibus relinquent nonnullæ scriptiones meæ. Nam & in septimo operis cuiusdam de rerum prænotione libro, & in carmine Heroico, quod de mysterijs in Germaniam coelitus lapsis procudi, honorifica tui mentio facta est. Adscribito ergo me posthac in Rationario tuo, inter ea nomina que tibi debent quod de literis optime es meritis. Sciasq; uelim quod ni à turbulentissimis negotijs detinerer, ad te uisendum conuolasssem. Pro meis enim oppidis fortunis omnibus ad Cæsarem me contuli, quem pro sua clementia proq; mea in illum fide & meritis exorandū speraui. Vale mei memor. V. Aprilis. M. CCCCC. V.

GABRIEL BOSSVS MANTVANUS
 Secretarius, Ioanni Reuchlin Phorcensi

S. D.

Spectabilis

Spectabilis & clarissime doctor, tanquam frater honorandissime, accepi literas tuas, humanitatis et eloquentiæ plenas, quibus exemplaris Homerici expeditionem accuratissime mihi commendasti. Recte sanè facis, ut qui alioquin doctissimus es, etiam illa heroica lectione plurimum delectari uidearis. Veruntamen non erat opus adderes calcaria equo sponte currenti. Ego enim pro mea in te obseruantia nihil quod ad rei perfectionem attinet intactum reliqui, futurumq; ita est ut librum ipsum breui in manibus meis sim habiturus, quæ postmodum ad te transmittendū diligenter curabo, quo uoti tui compos fias. Vale mi frater suauissime, & me ut tuo utere. Mantuæ. XIII. Kalen. Ianuarias. Anno M. CCCC. XC.

GABRIEL BOSSVS IOANNI
Reuchlin Phorcensi S. D.

Spectabilis et præstantissime doctor, tâquã frater honorandissime, redditæ mihi fuerunt literæ tuæ, iij. Non. Martias obsignatæ, quibus percepi ardentissimū animi tui desyderium, ut Homerus in Latinum translatus, de quo iam diu firmissimam spem tibi inieci, ad te illico afferatur, aperuistiq; propterea mihi baiuli occasionē, ne diutius in desyderio atq; expectatiōe tenearis. Ego qui promissa in animo semper infixæ habui, laboravi die noctuq; ut Homerus ipse totus sine mora transcriberetur. Verum fortuna aduersante, scriptor uarijs implicitus negotijs, inchoatum opus absoluerè nondum potuit totum. Quapropter ne uerba pro factis tibi dari fortasse putes, statui partem ipsam perfectam magistro

EPISTOLAE

Petro Arlunensi Papie studenti ad te dare, quodum altera pars perficietur, interim aliquid habeas quo cum Musis ludere possis. Mitto igitur quinternos, ut aiunt, octo, inter quos ultimus est paucum scriptus, et illud est in causa, quod in exemplari nihil in Latinum amplius inueniebatur translatum. Quare non admirari debueris, reliqua omni diligentia persolui curabo. Vale. Et si aliud est quod a me uelis, iube, praecepe, manda. Nam tunc mihi plurimum satisfacere uidebor, cum cognouero tibi usui atque adiumento fore. Quingentulis, VI. Nonas Apriles. M. CCCC.XC primo.

PETRVS BONOMVS TERGESTINVS, imperialis Secretarius, Ioanni Reuchlin Phorcensi.

Saluus sis mi Ioannes. Scripsi iam decies Bernardo nostro, itidemq; et Fuchsmagus noster fecit, ut optaret, quo tibi ubi uelles praesto essent. Nihil uir ipse, uel quod nimium fortasse uxorius, uel quod honestius te credere uelim, magnis et arduis rebus implicitus, haecenus rescripsit. Quapropter demum iam hominem mordicus literis meis insecutus sum, excitabiturq; ut spero stimulis, qui blanditijs non potuit. Tu interea perfer moram, habes enim paruum istum tuum libellum qui consolari te potest dum altero cares. Afferetur omnino et antiquus, si Bernardus non dormiat, et cum ad me peruenerit, tibi seruabitur illaesus. Iacobus tuus Loans, an adhuc Viennae uiuat, ignorans sum. Erat tamen paucis ante diebus illic ubi eum reliquisti. Tu uale, et me ama, parcasq; si et

si & raptim & pauca ad te scripsi. Nuncius enim iam
itineri succinctus me adiit & petiuit literas, arrepto
quas tumultuarie calamo ad te dedi. Ex Lyntz, die se-
cunda Martij. Anno M. CCCC. XCII.

PETRVS BONOMVS REGIVS
Secretarius Ioanni Reuchlin Phorcensi.

Salvus sis uir clarissime. Accepi nudius tertius tuas
litteras, quæ & si calamitatis quandam faciem præ-
se ferebant, fuerunt tamen mihi iucundissime, utpote
ab amicissimo homine & doctissimo uiro profectæ: tuæ
enim scripta Attico illo melle condita, qualiacunq; tem-
porum cōditio offerat, exhilarant animum. Doleo pro-
fecto mi Reuchlin, principis tui intempestiuū obitum,
tum ob cætera multa quæ in eo commoda nostri tempo-
ris fuerant, tum tui potissimum causa. Sed nec locus est
hic fatum hoc deplorandi, nec si esset, rudis hæc miner-
ua nostra satisfacere desyderio tuo posset. Acquiesce
ergo tu qui uerus es Stoicus, quiq; alios consolari opti-
me nosti, huic rerū turbationi, qualis indies uiuentibus
ingruit, nec te ideo torqueas aut marceres: est enim cō-
muis hæc omnium uaria fors. Ego tibi quantum & ui-
res meæ ac amicorū poterunt satisfacere curabo, si cla-
rius quid petas intellexero. Sum enim adhuc dubius an-
aulicus fieri uelis regius, an literas tantum, quas prote-
ctionis & familiaritatis appellant, exoptes. Scribe igi-
tur ad me quamprimū, & interea rebus aduersis ani-
mosus atq; fortis appare, & equam memento rebus in-
arduis seruare mentem. Habebis enim omnes eos patro-
nos quos tibi uirtute tua undiq; comparasti,

EPISTOLAE

sinent ab inuidis calcari. Vale. Ex Augusta Vindelica-
rum. XXI. Aprilis. M. CCCC. XCVI.

BERNARDVS PERGER, CANCEL-
larius Austriae, Ioanni Reuchlin Phorcensi
S. D. P.

Dolens literas tuas accepi, quia me absente Lyn-
ciam te petere fortuna dedit, profecto mallem me
nescire te illic esse, adeo molestabor hic animo, quod io-
cunda tua conuersatione & doctrina carere debeam.
Et nisi conditioni tuae officere timerem, dominis et ami-
cis meis scriberem, quod in absoluendis negotijs tui
diē de die traheret, quousq; ipse me uideres, adeo me tui
capit desyderium uidendi. Noui tamen mores curiae no-
strae, sperans etsi moram non procurem, sua sponte etiā
quantumcunq; te inuito sese offeret. Nam ipse hic pau-
cis dieb. ut spero absoluar, et ad te non ad Lynciam, quae
mibi inuisa est, properare curabo. Si aut̄ interea utiq; te
abire cōtingat, me tui amātissimū existima, et mihi cre-
de nō minus te quā alterū parentē meū & colā & ue-
nerabor. Petis literas cōmēdatitias ad Vualdner, eas his
alligatas ad te mitto, tū & quasdā alias literas pertinen-
tes in Cancellariā meā, quas omnino tu ipse rogo exhi-
beas. Hei quantū infortunū, saltē affuisset ille Petrus,
quem saepe coram te in carmine doctissimum extuli. Is
saltem pro me amici officium gessisset, sed ipse ille ne-
scio quorsum ad capiendam ecclesiae possessionem sibi
per Caesarem donatē, ante me dudum exiuit, breui ta-
men rediturus. Reliquum, nisi sperarem me Lynciae te
conuenturum, caelum & terram execrarer. Si interea
tibi

tibi fuerit tædiosum stare in diuersorio publico, iã scribo cuidam de Cancellaria mea ut te in conclaue meum inducat. Et quicquid literarum uel Græcarum uel Latinarum habere uolueris, ad usum tuum donec in Lyncia moraberis illic inuenies, & utere ut uoles. Fac tamen ut aliquot monumentũ literaturæ Græcæ mihi relinquas, ut cum uenero, te absentem nihilominus præceptorem sentiam. Scribo in fauorem tui Georgio Schrötel licentiato, ut & is uotis tuis obsequens in curia nostra imperiali pro expeditione Comitis tui diligetẽr tibi assistat. Doctor Fuchsmagus æque ut ego fortunam accusat, quod te condiscipulum olim suum uidere non possit. Salutat autem te his meis, qui cras aut perendie iturus est orator regius in Hungariam. Vale. Ex Vienna die XXVI. Martij M. CCCC. XCII.

IOANNES KRACHEMBER-
ger Ioanni Reuchlin Phorcensi S. D.

Pergratum mihi fuit, dignissime uir, in literis tuis ad Petrum Bonomũ mei memoriam fecisse, & Amphionis titulo decorasse. Placuit profecto illud adiectũ: omnes enim (ut dicitur) suauitate laudis rapimur. Quãuis nullos muros hucusq; edificare potuerim, sed fundo iam uille cœpto sub spe altioris structuræ exornandæ, è terra saltem serpere non ualeo. Tenax gleba est, nec uicinis nostris gratus labor. Scit tua humanitas quid uelim, supplicauit tibi ut de nomine Græco inueniendo operam adhiberes, quo honestius in Latinis literis quàm barbaro hoc uti possem, an feceris ignoro. Iterum oro ut id facias, & si tibi dignum uidebitur ad

EPISTOLAE

me scribas. Nec dedigneris hominem, qui se diu tibi totum dedit, & inter seruos numerari tuos delectatur. Vale doctorum decus. Ex Lyntz, XIX. Februarij. Anno salutis M. CCCC. XCIII.

IOANNES FVX MAG IVRIS
utriusq; Doctor Ioanni Reuchlin Phor=
censi S. D. P.

GRatissimū fuit uidere figuram Sefhiroth, quo lucidius intelligo & compertū habeo Hebræos gentem superstitiosissimam & illorum autores. Pridie rex Hungariæ literas ad Cæsareā Maiestatem secundis rebus gestis plenas dedit. Quia uero ille totū Christianitatis nomen hilaritate exultare, nosq; omnes uictorie congratulabūdos facere debent, eas te latere nolui. Quidā insignior Turci capitaneus, Alobeck appellatus, qui Symandriam uulgo Sandrō dictā tenet, quindecim milibus uirorum Transsylvaniam in Sibenburgen insperato ingressus, magnam & hominum & aliarum rerum prædam captam abigere tentauit, quoniam tunc illæ terræ capite carebant, cū Vuayuoda Transsylvanus officium suum resignauerit, necdum alius substitutus extitit. Turcus ipse in hac rerum cōfusione uictorie spem sibi facile persuasit. Quod profecto ut conceperat (nisi Deus optimus maximus populum suum armasset) factu facile fuit. Sed cum ita seuisent in omnem aetatem, abiturisq; fuissent, necesse erat iter arripere per quædam loca aspera, montosa, & strictissima, ut bini uno ordine uix incedere possent. Nostri gratia omnipotentis, animis confortati, illam conuallem & clusam priores

priores occupauere, & transeuntibus Turcis exitum ademerunt. Commissum est prælium. Turci qui in illo stricto se conglomerare & acies struere minime potuerunt, à nostris uiriliter aggressi, et usq; ad unū deleti, omnisq; præda & Christianus quisq; abactus tū liberatus est. Scribit hæc Hungariæ rex Cesareæ Maiestati, hortando ut credat, quoniã ita ueritas rei se habeat. Quare congratulare uictoribus, iuncta gratiarum actione optimo Deo nostro reddenda, quod populum suum afflictum misericordiæ oculis respexit. Vale. Ex Lyntz citissime ultima Februarij. M. CCCC. XCIII.

FRANCISCVS BONOMVS

Tergestinus Serenijs. Rom. Reginæ Secretarius
Ioanni Reuchlin
Phorcensi.

Saluus sis Capnion latentissime: sic enim iure te nūcupem, qui mihi isthic inter sacras patrum nostrorum literas mensem ferè delitueris. Cum alioquin scires nos adeo earum cupiditate teneri, ut nulla presentis morbi tam uehemēs uis unquam ingruerit, quin semper aliquid ex sancta lingua uel de lectulo tangeremus, cum per oculorum imbecillitatem lectioni nullus esset locus. Nec illud sanè nos à proposito dimouit, quod comperitum haberemus potissimam egritudinis nostræ causam fuisse continuum per mensem à prandio statim laborem, dum prima eius rudimenta capere cõtenderem. Sed perge queso, ut cœpisti, & pro nobis quoque aliquid reponas, quo me, dum regij morbi reliquias Cleo pyrgotane aulæ delicijs, puellarum saltatione & om-

EPISTOLAE

ni deniq; uoluptatū genere, p̄ quas morbus is pellitur, excusserim ocyus. De equo, de curriculo, de nauī, ut cū que locus dederit, docere possis. Reliquum est ut te moneam, maiorem nos indies rectæ ualitudinis profectum agnoscere, id quod unus Mœcenās noster immo pater hactenus præstitit, ac indies magis præstat. Hic unus (ut obiter scias) ereptam ferè nobis per clinicos uitam restituit, hic nos exanimes iam seruauit. Huic quicquid sum, quicquid in nobis reliquum est debeo, hic mihi lo co ueræ genetricis fuit. Scribo ad eum paulo longio- rem epistolam de Medicorum seculi nostri imperitia. Si non uacat is, oro tu legas, ut uideas quo modo hi nos in hac ægritudine torserint. Felix ualeas. Ex Cleo- pyrgotane regie nuptijs.

ADOLPHVS OCCO, ILLVSTRIS
 simi Sigismundi Archiducis Austriæ Medicus,
 Ioan. Reuchlin Phorcensi S. D. P.

Oblectauī me mirificè literarum tuarū oblatione, nō modo quod docti hominis doctrinam pariter & eloquentiam præcipuam redolerent, etsi hoc mihi omni tempore iucundum est: sed etiam quod summam tui erga Adolphum charitatem beneuolentiamq; præ- se ferebant, & reciproco me abs te amore teneri intel- ligam. Quod etsi indubitatum mihi semper sit, recenti tamen memoria uegetatur, incenditur, & ueluti è som- no excitatur animus amici. Congratularis mihi fortu- nisq; meis, pergratum est, & ego mediocriter admodū gaudeo. Cum magno nanq; emolumento curæ maxime & iugis labor accessit. O quando parabitur aliquando
 ut

ut his molestijs uacuus, Philosophiæ, quam penitus abdicare compellor, mihiq; & amicis uiuere possim, & tecum amicissime Reuchlin, nunc præsens, nunc per literas conuiuere. Feram et tempori seruiam, adnitariq; uolente deo, ut tibi gratulandi locum non euacuem. Vale amicissime doctissimeq; mi Reuchlin. Isq; uester perseueret amor, quem uulgus intelligere nequeat, cuiq; uix aliquid possit adiungi. Coniugi tuæ tibi obsequentissime amicisq; cæteris me plurimum efficit commendatum. Ex Inspruck in profesto Diuæ Catharinæ. Anno Christi M. CCCC. XC primo.

ADOLPHVS OCCO MEDICVS

Ioanni Reuchlin Phorcensi.

Salutem uirorum amicissime. Gaudeo te redijisse reduscemq; Adolphi tui memoriã ante oculos animumq; uersare. Ego, ut soleo, semitã meam tero. Seni meo aduigilo, lucellumq; quod prouenit, quod apud nostrates non exiguum esset, cum studiorum meorum grãdi iactura de more offertur, crescunt opes, abit aut abiectior iacere cogitur Philosophia, dulcesq; ante oia Musæ. Nescio quid tibi benigniore aliquo numine cõceditur. Res Gallicas Italicasq; ex me petis, tu non dubito (ita nanque affinitate Italicis iuncti estis) melius nosti. Scribo quod proxima nocte allatum est, Gallorum Nicomedes, qui uictoriam semper in animo uersat, à Pontifice admisus est Romam ingredi, comitatu 4. millium equitũ suffultus. Explorauit Pontifex in saltibus & syluis Romanis, quas nosti, plura habere armatorũ millia. Deprensũ aliquot Cardinales, qui cõfessi sunt cum rege factionem pro uinculis Petri operas secretas sese impendisse. Vr

EPISTOLAE

sinus igitur quidā cū decē millibus Romā ingressus, contra Gallos omnia sese passurum promittit. Columnensium domus & palatia intra urbem, ut solet, euertuntur. Habes summam rerum. In summa autē summarum tota Italia in turbido est, uix conijci potest quod nam litus aestuantis maris impetus allidet. Sic meriti, sic uisum est superis. Nostri Regis Germaniæq; rebus Deus benignam adhibeat curam precor, ne ludibrio cunctis ut cœpimus permaneamus. Scripsissem tibi uolumen, sed à mensa principis mei nunciū me auocatum uix hæc scribere admisit. Si Heidelbergam te fors attulerit, præsulē nostrum & Fridericum Dalburgium & Plinium meo nomine qua nosti humanitate salutabis. Vale ex Inspruck X. Kalendas Ianuarias. Anno M. CCCC. XCIII.

A D O L P H V S O C C O M E D I C U S,
Ioanni Reuchlin Phorcensi S. D. P.

Redeunt ecce Basilius tuus, & Cato Græcorū iam edoctus, feceruntq; post literas tuas Bibliothecam mihi quam angustissimam, ne carior mihi præ omnibus libris καὶ πάντων μὲν δ' ἵα τῶν ἀνθρώπων κτήματα fides, libelli unius presentia mihi in periculo esset ἢ τῆς τοιαύτης φιλοσοφίας καὶ ἀρετῆς ἀπὸ δ' ἡμῶν & Phalaridi quoq; quam non crederes de amicis superfuisse querelam ὅς τύραν & ὄν ἰσὶν ἔτ' ἐν εἰδοῖς βιβλῶν ἔδρα. Ego librorū suppellectilem quāta ubique & apud me est doctis omnibus & mihi quoque doctrinam exiguam profitenti, communem arbitratus sum. Sed tuus liber post mensem promissus non redijt. Negligentiam meam fatebor, modo dolo tibi suspectus non existam. Abfui multo tempore ab Augusta, & quod

Et quod tu in primis amicitiae signum nosti τὴν τῆς φιλίας
 ἐκείνης ποτὶ τὴν diutius apud me fuit, & pene perennauit. Ba-
 silium mendis territus innumeris exscripsisse molestum
 duxi. Cato tibi mancus fuit. Ego integrum feci ut cum
 foenore rediret. Aiunt namq; priscum illum Catonem lu-
 cri auidum, quipote agricola erat. Catonem igitur inte-
 grum recipe, quem euolutis sarcinulis meis aliquot
 codicillis neglectum inueni, tibi quoque in gratiam ab-
 solui, plura facturum librosq; meos omnes etiam abditis-
 simos communicaturus, si expostulas. Postquam namq;
 te et amicum καὶ φίλον τῆς φιλίας κοινὸν esse mihi persuasi, quid
 non liberos, reliquamq; suppellectilem amicitiae uirtute
 longe inferiorem libentissimo animo communicarem?
 Vale, & Adolphum tuum in amicitia equare contem-
 das. Ex Augusta ocysime, quarta Iulij. Anno M.
 CCCC. XCIII.

BERNARDVS ADELMAN,
 nobilis ex Adelmansfelden, Ioanni Reuch-
 lin Phorcensi S. D. P.

Cvm nuper apud fratrem meum, Ioannes mi do-
 ctissime, Cōradum tui amantissimum in Neobron
 essem, uariis nobis sermo, tum de bonarum literarū in-
 genuarumq; disciplinarum studijs, tum etiam de gym-
 nasijs nostris praestantiq; eorum erat. Namq; cum ego
 seu studio contradicendi seu potius amore ueri, Italiae
 palastras (ut ita dixerim) tanquam nutrices, autores,
 opificesq; optimarum artium, non modo Germanicis an-
 te uerum etiam totius orbis posuissem, frater ut est ho-
 mo singularis erga patriam amoris hoc aegre tulit. Co-

EPISTOLAE

natusq; est Tubingen uestrum Italicis Academijs con-
 ferre, modo humanarū literarum studia isthic nō adeo
 fugerent. Quod quidem quā grauit̄ molesteq; tu-
 lerim, quantūq; de errore detrimentoq; patrie nostrae
 conquestus fuerim, minime perscribere possum. Despi-
 cimus enim Ioannes mi, immo tanquam uenena abhor-
 remus, ac aliquando (proh quantum nephas) iſce in-
 cumbere prohibemur, quae Latinis iucunda uoluptuo-
 saq; nobis uero ob nostram barbariem quantum perne-
 cessaria utiliaq; esse soleant, tu ab exemplo epistolae
 principis nostri, quam cum summo pudore ad te mitto
 mihi opprobratam, pro tua praecipua doctrina optime
 intelliges. Nec mihi hi qui hanc doctrinam de albamē-
 tum quoddam esse putant, uehementer aberrare uiden-
 tur. Nam uelut hi qui tingunt, cum primum quibusdam
 id quod colorem recepturum sit praepararunt, tandem
 postea florem superinducunt siue purpureū siue quem-
 uis aliū. Eodem nos itidē modo, si ut indelibilis sit apud
 nos probitatis scientia cupimus, quom hisce disciplinis
 fuerimus imbuti, tunc ceteris operam demus, & quasi
 solem prius in aqua uidere assuefacti ad ipsam ueram lu-
 cem intuitum tandem dirigemus. Hoc fecit diuus Hie-
 ronymus, hoc Augustinus, hoc Ambrosius, Gregorius,
 Basilius, Eusebius, Athanasius, Ioannes Chrysostomus,
 Lactantius, ac denique omnes uiri Christianissimi, qui
 usque ad tempora sancti Bernardi peruenere, atque in
 aliquo pretio apud maiores nostros habiti fuere. Non
 tamen me praeterit multos non philosophos sed philo-
 pompos: non magistros sacrarum literarum, uerū tene-
 brarū: non iurisperitos, sed potius iurisperditos legu-
 leosq;

leosq; esse, qui execrantes poeticum nomen, poetas la-
 sciuis ac nugis deorum gentilium refertos esse prædi-
 cant, quare ab urbibus autore Platone pelli aboleriq;
 debeant. Esto cõcedatur istis detractoribus, poetas men-
 daces, obscænos, petulantes esse. Sunt ne omnes? Mini-
 me quidem. Sed ut istorum prauas ac peruersas opinio-
 nes infringam, eorumq; latratibus denique satisfaciam,
 ipsis pro uiribus ingenioli mei responsum esse putent.
 Si in legendis poetis apes imitati fuerimus, quæ non
 omnes sed tantum mellifluos adcunt flores, nonnullos
 penitus decerpunt, aliquos intactos relinquunt. Eodem
 nos itidem modo non omnibus poetis, sed præconi-
 bus uirtutum ac meliorum facinorum, quorum ma-
 ior est numerus operam demus, hos imitemur, hos ue-
 neremur, hisce deniq; omni studio ac totis uiribus in-
 cumbamus, & omnes demum (ut Apostoli uerbis utar)
 legamus, & quod bonum sit retineamus. Sed quid mul-
 ta? possem garrulatoribus istis tum autoritate patrum
 nostrorum fretus, tum etiam rationibus exemplisq;
 gentilium ut optime nosti suffultus copiose ac abundan-
 ter ostendere, quàm utilia iucunda necessariaq; omni-
 bus hæc sint studia, nisi uererer ne cum ipsis digna di-
 cam, mihi indigna dixisse uidear. Hæc ad te propterea
 Ioannes amantissime, uerbosius quàm oportuit tâquam
 ad portum patronumq; ac tutissimum refugium rece-
 ptaculumq; literatissimorum hominum exarauit, ut ui-
 ris studiosis liberaliumq; artium cupidis subuenires,
 dignitati, gloriæ, laudi, utilitatiq; Reipub. consuleres,
 principiq; nostro Eberhardo humanissimo, quæ audio ui-
 ros doctos colere amareq;, summo studio, cura, opera,

EPISTOLAE

industria, diligentia denique persuaderes, neminem unquam ad ueram cognitionem rerum peruenire posse, nisi in primis hisce rudimentis (ut ipsi aiunt) uacauerit. Quod si effeceris, te ut alterum Ciceronem, aureum eloquentiae flumen, immortalitati (quid enim maius in hoc mundo tibi dari possit) dedicabimus, principem uero nostrum praecipua religione, pietate, modestia, gratia, clementia, iustitia praeditum, opera cuius tantum commodum patriae nostrae accesserit, ut alterum Octavianum patrem patriae ad astra feremus. Vale praecipitor obseruandissime, & mihi aliquando quid in re nostra egeris quã tibi non minus quàm mihi curae esse scio rescribe, measq; lituras ab omni ornatu uerborum, grauitate sententiarum, styli elegantia lōge remotas, aequo animo suscipe etiam atque etiam rogo, obsecro, obtestorq;. Ex Steten, uel Aurelia potius, VI. Nonas Octobres. Anno salutis M. CCCC. LXXVIII.

EXEMPLVM EPISTOLAE

uxoris Comit̃s Eberhardi Senioris ad Cardinalem Mantuanum, quam citauit
Epistola praecedens.

Reuereñdissime in Christo pater ac Domine, domine frater mi singularissime, humili recommentatione parataq; semper obsequedi praemissa affectione, à N. famulo meo fidelissimo percepi, quomodo frater ipsius nomine N. negotia aliqua erga sanctissimum expedire habeat, ut D. V. ab ipso latius intelligere habet, & propterea me supplicauit eum erga D. V. promotum habendo. Cum autem tempore uitae suae mihi & legitimo

legitimo meo suis seruitijs semper diligentiam summam
erga nos exercuit. Ea de causa D. V. intime imploran-
do, eiq; fratri N. in suis factis erga Sanctissimum subue-
nire uelitis. In hoc mihi rem gratissimam D. V. faciet,
quam Christus foeliciter & longeuè conseruet. Datum
oppido meo Griuningē, secunda feria post Bartholomei
Apostoli. Anno, &c. LXXX quarto.

Barbara filia & seruitrix uestra.

BERNARDVS ADELMAN DE
Adelmansfelden Ioanni Reuchlin Phorcensi.

Salue amicorum optime. Nuper literas tuas accepi,
in quibus me, quod nihil in lucem nec scribendo nec di-
cendo tanquam Monachus inglorius, proferam, satyri-
co more ut scribis arguis, facis quidem more præcepto-
rum uir optime, qui non parum laudis sibi ex discipulo-
rum suorum profectu usurpare solent. Neq; me (ut ue-
rum fatear) adeo alienum esse à laude existimes uelim,
ut si quid in me scientiarum saltem minima laude dignū
esset, utriusq; nostrum gloriam mea ignauia suprimi cō-
mitterem. Verum ut uerbis facetissimi poetæ tibi respō-
deam, Qui sua metitur pondera ferre potest. Ego qui-
dem me ipsum intus & in cute noui, ac hoc unum scio,
me nihil scire, neq; te à quo imbutus sum, ac prima (ut
ita dixerim) elementa hausit, culpauerim. Cuius fidelissi-
ma præcepta nunquam mihi desuere. Sed quod frustran-
tur qui res arduas inuita Minerva aggrediuntur, non est
meum nunc scribere. Quare hæc missa faciamus, cum
seipsum laudare uani, uituperare stulti hominis esse so-

EPISTOLAE

leat. Quod translationem Valle in Iliade Homeri petis, libentissime tibi pro meo in te amore operam meam nauarem, modo apud me translatio illa esset. Ne tamē omnino me tuum desiderium neglexisse existimes, mitto tibi traductionem Nicolai de Valle, quam iam pridem Romae emi, in nonnullis libris Homeri, quae non mediocriter commendatur. Audiui tamen nuper totum Homerum à Ioanne Episcopo Quinqueecclesiarum Hungaro translatum in carmine esse: qui quantum in uersu ualuerit temporibus nostris, sciunt omnes qui eius carmina & legerint & audiuerint. Quam quidem translationem si habere possemus, crediderim ego eam & iucundiorē et utiliorē ceteris fore. Vale, ac mihi aliquando rescribe. Ioannemq; Chrysostomum si habes in alijs operibus quàm omilijs ac sermonibus, cū tabellario praesenti uti pollicitus es mitte. Et si quid à me quoq; requiris, tuus explorare quod optas labor, mihi iussa capessere phas est. Iterum uale, iij. Nonas Nouembres. Anno salutis M. CCCC. XC. Aistadij.

CONRADVS ADELMANNVS, NOBILIS, CANONICVS, IOANNI REUCHLIN PHORCENSI.

Salutem dilectissime Reuchlin. Accepi literas tuas, quae mihi iucundissimae cum ob earum ornatum & condecentiam, tum etiam propter nostram iam inueteratam familiaritatem fuerunt. Et quod me de Bessarionis libro admones, scias me superioribus diebus Aureae apud Bernardum nostrum fuisse. Et si nuncius non defuisset, adduxissem eum mecum. Spero tamen breui me fratrem reuisurum, sicq; librum eum adducam, quem postquam

postquã reuertero apud me inuenies. Vale, et quod desy-
derio tuo nũc quidẽ satisfãcere nõ potui, mihi da ueniã,
ac tuum Conradũ non alio erga te animo esse quã sem-
per fuerit tibi persuade. Ex Eluangẽ XXVI. Aprilis.

HYVO BRITANNVS DE ALNE-
tomenguidi Grammaticus Aurelianensis Ioanni
Reuchlin Phorcensi S. D. P.

Vix tandem repertus est nuncius (mi Ioannes) cui
posses ad nos literas committere, cuius tamen ad-
uentus mihi quam iucundus extiterit, nec ipse satis ex-
primere possum. Augebatur enim quotidie falsa que-
dam de te tuisq; rebus opinio. Gaudeo igitur quem mor-
tem obiisse formidabam, non animo tantum & corpo-
re, quod ipsum est maximum, sed rebus quoq; & for-
tunã bonis (ut aiunt) ualere. Id nunc restat, ut intermis-
sum scribendi officium inter nos reuiuiscat. Ego quidem
id plurimum desyderabam, quo grauius mihi fuit tuum
adeo diuturnum silentium. Fac igitur ut re nunc expe-
riar, quod uerbis frequentissime, & literis iam deniq;
pollicitus es. Quæ apud me deposita sunt, eodem hacten-
us loco mãserũt quo ipse obfirmasti, parataq; tibi erũt
ubi nuncius aduenerit. Pædagogũ illũ postquã tuas mihi
reddidit literas nusquam uidi. Intellexi tamen quod lo-
cum habitationis prudenter elegerit apud magistrum
Iacobum de Donon. Non est tibi forsitan notus ipse Iaco-
bus, Papiæ siquidẽ tum studebat cum tu apud nos eras.
Vir est præstanti literatura & scientia, et mihi pariter
amicissimus. Res nostras si nosse uelis, mortem obiit che-
rissima quondam uxor mea, piorum utinam iungenda

EPISTOLAE

consortio. Consilio tamen amicorum uel si mauis consuetudine ipsa uiuendi, coactus secundam duxi, ex honesta nec parum antiqua Aurelianensium familia. Quod si ut nunc sunt res nostrae in posterum regantur, nihil est quod de fortuna cōqueri ausim. Det utinā summus ipse parēs prosperū uitae cursum, exitūq; faelicē & nobis & nostris. Vale uir literatissime. Ex Aurelia urbe, pridie Kalēdas Decēbres. Anno M. CCCC. LXXX tertio.

PETRVS IACOBI ARLVNENSIS,
Iuris utriusq; doctor, Ioanni Reuchlin Phor=
censi S. D. P.

CRebris meis ad te literis quod respondeas nihil, totum te Pythagorem factum putarē, nisi apud A. Gellium in suis commentarijs lectitasset, Pythagoram loquendi non etiam scribendi silentium indixisse. Deus his tuis diuitijs iratus sit, quae non modo te tibi at amicus potius abdicarunt. An es ignarus quantum studium, quantam curam, quantam deniq; sollicitudinem in rebus olim tuis praestiterim. Sed de ijs satis ac super. Non diuitias tuas sed literas peto, quas tadem probris excan descende stomacho extorquebo. Quare id assidue cogites uelim (sic enim Petri te tui neutiquam capiet obliuio) quod Archidamus Agesilai, cum à Philippo asperiorem accepisset Epistolam, respondit, Si umbram tuam metiri uolueris (inquit) haud nunc maiorem eam inuenies quam esset ante uictoriam. De libris tantisper scribo nihil, donec id quod saepe à me petitū est, quib. careas certio rem me effeceris, ne noctuas Athenas mittā. Rescribe igitur, si aliud non habeas huius meae Epistolae in orthographia

orthographia peccatum. De literarum figura nihil ad Rombum, quandoquidem Quintilianū scribendo prope serpentes pinxisse, gloriā ex eloquentia sibi non elementorum figura peperisse constat. Datū Papiæ, Anno LXXXVII. Kalendis Septembribus.

PETRVS IACOBI ARLV= nensis Ioanni Reuchlin Phorcensi S. D. P.

Quod nihil meis proximis ad te literis responderis, quid causæ sit diuinare non possum, succenses fortassis mihi quoddam nihil librorum Græcorum miserim, iuste facis, at tu uola sine pennis, quandoquidem in aere piscari me iubes, & uenari iaculo in medio mari. Ego certe omnium librorum apothecas perreptaui, nusquam inueni libros Græcos, Græcorum uero liberos multos. Adij quoque interpretes ipsos quibus præceptoribus utor, qui illam tuam Græcorum librorum copiam mirū in modum stupent. Miratur hanc tuam copiam Græcorum librorum totius Italiæ facile princeps Georgius Merula, qui ex Catalogo tuo iudicabat te libros habere, quibus ægre & ipse & multi præstantissimi Græcarum literarum studiosi carerent. Si uis uocabularium Græcum, si grammaticam Chrysoloræ Græcā, fac ne ignorem, quo noctuas Athenas mittam. Credā te non succensere, ubi tibi rē superiore mea epistola quam planissime scripsi, at potius calami uetustitæ inopia nihil scripsisse. Quare ad te mitto optimos ex tercentū delectos, quos magno ære cōparauī, eos ut tibi dono darem, ne suauissimis tuis epistolis carerē. Vale, & fac fideli sis fidelis. Data Papiæ Kalendis Martijs.

EPISTOLAR

PETRVS IACOBI ARLV-
nensis, Ioanni Reuchlin Phorcensi

S. D. P.

SVauissimis tuis literis mirifice sum delectatus. Vt
lit Deus optimus maximus semper tibi scribendi oc-
casionem oblatum iri, quo uel me uel te in historijs red-
das doctiorem. Quid est quod scribis te me commones-
cere? ne obliuiosos imiter coruos. Utinam tam necessa-
rio maxime uitæ bono, natura me coruis memorie acri-
monia intelligentiæq; equasset. Legimus enim apud Pli-
nium naturalis historiæ facile omnium principem libro
X. de coruo qui mature sermoni assuefactus, omnibus
matutinis euolans in rostra forum uersus Tiberiū, de-
inde Germanicum & Drusum Cæsares nominatim,
mox transeuntem populum Romanū salutabat. Quare
tibi persuadeas uelim, me in re tua cōficienda coruinam
& memoriæ & intelligentiæ habuisse. Pliniū quem
ad te dem, apud librarios offendo nullū: uoluptate Stra-
bonis non fraudabo ingenium tuum, qui emptus nō tuo
sed meo, ut recepi, pretio. Neq; enim omnino is sum qui
uerba rebus patiatur esse cōtraria. Quotidie qui sese ad
te perferat nuncium expectat. Georgius Heller perne-
gat id se commode facere posse. De Tito Liuiio nihil ad-
huc certi habeo. Nauabo tamē operam, ut is quosq; Bi-
bliothecam condecoret tuam, qui uelut apud diuumum
Hieronimum legimus, ab ultimis Hispaniæ Galliarūq;
finibus eloquentiæ dulcedine, plerosque nobiles ad sui
contemplationem traxisse prædicatur, in quo compa-
rando corui utique memoriæ, non uero Coruini Mes-
sala oratoris, qui ut Plinio libro eius 7. placet, sui no-
minis

minis obliuifcebat, habebō. Adhæc doctor egregie, ſi qua alia in re mea tua erga me beneuolentiæ opus fuerit opera, ne me lateat obſecro, nullã profecto rem neq; tam magnam, neq; tam paruum putem, quæ mihi aut diſſicilis aut parũ me digna uideatur. Quippe omnia, quæ in tuis rebus agam, non laborioſa mihi, ſed honeſta uidebuntur. Nullum me Hercle in te officium ſine maxima culpa uideor poſſe præterire. Vale. M. CCCC. LXXVIII. Kalen. Ian.

PETRVSIACOBIARLVNENSIS,
I. V. Doctor, Præpoſitus in Baknang, Ioanni
Reuchlin Phorcenſi S. D. P.

LEgi ſumma cū uoluptate luculentiffimam tuam ad Diuum Alexandrum orationem. Qua in deſenſione uſuſſimi Principis ſacerdotij deſenſoris ita euectus es, ut nemo eſſe queat, qui eum per te conſtanter deſenſum neget. Gaudeo mihi, gratulor eccleſiarum cauſis, qui tantum principem non oppreſſorem ut multi, ſed acerrimum uindicatorẽ habeamus. Cupio omnino atq; id ex te cõtendo, ne me huius elegantiffimæ orationis copia fraudes, at potius perpetuũ tuũ in me amoris monumentũ manu exeribas. Ego nunc equũ abiturus cõſcẽdo, poſt triduum rediturus, tu interea chariſſime frater, ſœliciter uale. Quod ſi ſcirem te me hac tua oratione priuaturum, uterẽ in ea iure tuo, qui ea ſoles lege aliorũ capere libros, ut ſi tibi placeant, reſtituas nunquam.

IOANNES MOLITORIVS, I. V.
Doctor, Badenſis Decanus, Ioanni Reuchlin
Phorcenſi S. D. P.

EPISTOLÆ

Accepi iam pridē egregie doctor, suauissimas tuas literas, quibus mihi non satis digno humanissime gratulatus es, quæ longe maiorem mihi attulissent iucunditatis usuram, si me non adeo linguæ Græcæ doctū existimasses: ita enim usu uenisset, ut eam uoluptatem quam nō solum in uerbis Hippocratis, sed & alijs quibusdam reconditam puto, amicissimo tibi uiro communicasses. Cui penē omnia elementorum Græcorum nomina iam dudum exciderant. Fac igitur quæ tibi remitto Græca ad me traducta rescribas, & ego tibi quamprimum ad me diuenteris cum ijs quæ à me aliquando commutato cepisti quod tuum est reddam, simulq; pulcherrima quedam Græca prouerbia à me tamen minime intellecta ostendam. Scribis te ignem diutius cōtinere nequiuisse, & id huiuscemodi Græca sententia comprobas, quam ego non calleo, Νῦν ἔγνωσεν τὸν ἕρποντα βαρῦς θεός. Sed nec Hippocratis uerba in hęc formam à te scripta, Μακάριοι γὰρ δὴ μοι, ὁπόσοι ἴσθαι τὰς ἀγαθὰς ἀνδρῶν ἑρμῆα αὐτῶν καὶ οὐτὸς πύργος οὐδὲ τὰ τεύχεα ἀπὸ σοφῶν ἀνδρῶν σοφὰς γυναικας. Vides qua sim imitatione in formandis his characteribus usus, facileq; cognoscis quàm sit Græcarū literarū ignarus, qui eas nunquam ne in minimo quidē didicisse uideatur. Vale. Anno M. CCCC. LXXXVIII.

ADAM PHREI PHORCENSIS,
Cantor Ecclesiæ Collegiæ Cancellariusq; Ba=
dēsis, S. D. Ioāni Reuchlin, LL. Doctori.

Literas proxime ad me datas eximie doctor fraterq;
Lobseruandissime, et si aliquantulum me quum in sciendo Badensis Cancellariæ officio meū statum clericalem

ricalem pluribus, ut ais, cōmiscuerim secularib. negotijs increpēt, tñ mihi iucūdisimas fuisse certo scias uelim, cū quod in causerum Stutgardiensis cōsistorij strepitu mei memoriā habueris, tñ quod meis in laborib. diuina ne negligātur hortatus sis, quod nō ab infido ac parū prudenti, sed ex fideli longeq; in futurum prospiciente animo prodijisse plane accipio, agoq; tibi gratias utinam dignas. Sed hoc unū mihi credas uelim, si ea in re illis principis dominiq; mei clementissimi uolūtati mea potuisset optio medijs cōgruis restitisse, tuæ literæ nihil loci corripienti mei reperissent. Nam qui me eum honorem uel laborem potius aut si mauis commodum quod inde sit ambiuisse uere dicat, uiuit omnium nemo. Nihil enim aliud hactenus cupiui, & adhuc cupio, quàm eam agere uitam quæ beneficiatū deceat. Verū hac in re longe aliter meo iudicio sentio quàm plures comitis Vuurtembergensis curiales in sacris cōstituti (quod pace eorum ad te scribo) præ se ferunt, à quibus inuehendi aduersum me non arbitrabor te sumpsisse exemplar. Sed digito compesco labellum, ne alios arguendo uidear me ipsum reprehendere, quandoquidem officium calami susceperim. At suscepi non eo tamen animo (certiozem te reddo) quo tu putas ut perpetuo scribam, sed ut aliquādiu alterius uices geram. Et pro beneficijs mihi à præfato illustri principe collatis gratias si quas potero referam. Reliquum est ut officio atq; opera mea & si parui precij sint, pro tua uoluntate utaris. Vale XII. Kal. Ien. Martias, anno M. CCCC. LXXXIX.

EPISTOLAE

ERHARDVS DE VVINDS-
berg, Doctor & Miles, Ioanni Reuchlin
Phorcensi S. D.

FVit hic apud illustrissimum meum principem Ale-
bertū Ducem Saxoniae uenator Vuilhelmus Geis,
canem odorum principis tui dono afferens. Non potui
igitur doctor praeclare, tuam dignationem non facere
consalutatam. Utinam tu mei tam memor quam ego
tui. Scripsisses profecto ad me de musarum tuarum fon-
te, aut de pompis illis regijs ac Caesareis, Francofordiae,
Agrippinae, & Aquis Granni nuper in coronatione RO-
manorum regis Diui Max. Acmiliani celebratis, te
oratore & me quoque medicorum minimo praesenti-
bus. Quod si quis posthac tam propitius tibi nuncius
occurrerit, noli precor silere, & ad me de Aquis Gran-
ni quid ex uetustate sentias rescribe, principi etiam
tuo illustri quem Comitum Germaniae nostrae decus exi-
stimo, me commendatū facito. Tu uero meus esto, quem
admodum ego tuus. Neque nouum asperneris Militem
me Diui Caroli ense caelitus sacrato percussum, qui et-
si ex Ventimontanorum de Vuindsberg familia olim
strenuissima, nūc obscurata, nouus resurgere Miles at-
tentauerim, sum tamen & ero semper tuus, omniumq;
doctorum uirorum deditissimus. Vale foelix. Ex Mys-
na arce Labyrinthica. Die Magdalenes. Anno M.
CCCC. LXXXVI.

ANDREAS SCHENCK, DO-
ctor & Miles, Ioanni Reuchlin Phor-
censi S. D. P.

Haud

HAud existimasset Coloniensem amicitiam, aliquo locorū interuallo intercipi, aut remitti potuisse, quam si ex animo meo euellere uelis opinionem, fac ut aliquādo tuas intuear literas. Ioānes Harscher, tui amātiſſimus, defert ad principem tuum orationem à me Venetijs pro pace habitam, illam principi legito interpretatōq; . Si quid barbari incomptiq; in ea inuenies, tua ex officina amici honori consules. Vale. Breui me te uisurum spero. Vxorem tuam mulierem honestiſſimam meo nomine salutato. Ex Inspruck. XX. Februarij. Anno M. CCCC. LXXXVIII.

THEODORICVS DE PLENINGEN,
Doct̄or & Miles auratus, Ioanni Reuchlin
Phorcensi S. D. P.

ACcepi pridie tuas elegantissimas literas eruditissimisq; sententijs plenas, et ut paucis concludā erga Pliniū humanas ac Reuchlino dignas, in quibus mihi sumnopere gratularis, faustumq; ut sit optas, quod à Diuo Cesare nostro clarissimo militiæ cingulo ornatus, Equestriq; ordini inscriptus sim. Addis & uere quidem, & si magna sint, facile tamen casura, nisi Homerum aut Ennium aliquem amore prosequar, qui facta mea (alioquin ut cætera Germanorum præconia quotidie moritura) perpetuæ memoriæ ac immortalitati donet. Amantissime mi Reuchlin, quod pro tanta tua erga nos humanitate me factaq; mea tantopere laudas, pij amici officio funderis, qui amicorum gesta etiā mediocria ob feruentem affectum altius extollere ac clariora reddere conatur. Veram quamuis me non ex

EPISTOLAE

merito sed ex tuo affectu quo me prosequeris laudari & te sentiam, tantum munus amici mei si spernerem, ingrati animi fore iudicarem: si acceptare, petulantis, superbi ac minime meriti. Tibi igitur, qui & iudicio & auctoritate inter Germanos polles, hoc onus iniungo, ut tibi Plinius tuos ob ueterem consuetudinem nostram, et maxime clarissimum germanum meum Ioannem Plinium, paucis scriptis posteritati commendes. De me quid agendum, quoque sim dignus, tuo iudicio relinquens. Nam tu inter Germanos nostros hodie (uera loquar) Homerus ac Ennius noster merito unus censendus es. Calamo autem tuo singula moderare, ne ob amorem quid de nobis clarius quam gesta nostra protestentur scriptum arguatur. Sed quid te admoneo, tibi omnia antea uti Homero nostro cognita patent. Facito igitur ut exteri quoque (nam alio mihi testimonio opus non est) intelligant Pliniorum familiam in amicorum tuorum numero fore. Sed minus te barbarie hac & rustica Epistola mea molestarem, nisi te scirem uti amicum excusationes meas paratas praeter te ferre. Quod ob principis mei negotia, quibus profecto singulis horis obruor, literis bonis incumbere non ualeo. Nec me bonarum literarum expertum, sed peritorum uirorum amatorem & admiratorem profiteor, qualem te hodie inter Germanos, sine adulatione crede mihi loquor, unicum nosco. Tua igitur humanitate Plinium cum reliqua indocta turba excusato. Tabellarius tuus festinat, quare finem faciam. Tibi polliceor promittoque te ueterem amicum ex animo meo nunquam deleturum, Illustrissimoque principi meo ex tuis uirtutibus atque benemeritis diligentissime commendaturum.

Vtinam

Vtinam tu mihi adesse posses, ut sæpius doctum uirum
differentem audirem. Nemo enim quo cum ego uerfer
præsto est. Vale M. D. VIII, Pridie Nonas Febr.

MARTINVS BREMINGER
Iuris doctor Ioanni Reuchlin Phor-
censi S. D. P.

Humanissime uir, Alcinoi compendium & id re-
liquum quod adiūxeras, nunc ad te remitto. uiden-
tur enim huiusmodi opuscula satis diu apud me hospita
ta fuisse. Cæterū ex Luciani operib. traductā habeo pri-
mum eiusdem orationem de calumniā. Deinde Necri-
cum Dialogum Charonis & Mercurij. Tertio Dialo-
gum qui illustrium philosophorum uenditio uitarū in-
scribitur. Ne plura scriberem dominica negotia impe-
dimento fuerunt. Itaque uale, & me (ut facis) ama.
Ex Constantia XXVI. Septembris. Anno à natiuitate
te Christiana M. CCCC. LXXXVIII.

IOANNI REUCHLIN PHOR-
censi præclaro tum philosopho tum Iuriconsul-
to Martinus Vranus S. D. P.

Mitto ad te humanissime uir, non solum diuinum
Iamblichum, sed etiam quædam Proculi in Alci-
biadem atque Syneſium de insomnijs, ea tamen lege ut
breui ad dominum reuertantur. Eſſet nanque longa ip-
ſorum absentia mihi admodum grauis futura. Fœliciter
uale, et te in eis oblectare. Ex Tubinga, prima Decem-
bris die Anni M. CCCC. XCI.

EPISTOLAE

IOANNES EX LVPIS DE
Hermansgrün, Orator Maidburgensis, Ioan-
ni Reuchlin Phorcensi S. D. P.

Primam & secundam Philippicas Demosthenis,
quas ex Græco in uernaculam linguam nostrā uer-
tisti, illustris dux de Vuirtemberg legendas mihi tradi-
dit. Conueniunt omnino tempori & ad rem faciunt.
Vtinam principio huius congregationis unicuiq; prin-
cipum istas tuas translationes misisses, sed forte fecisses
uerba ad uentrem carentem auribus. Ego nimia satie-
tate rerum apud nos gestarum teneor, piget non modo
scribere, sed etiam meminisse quid tanto tempore ege-
rimus. Vidi literas quibus non nihil indignari uideris
quod nemo de ijs quæ hic fiunt ad te scribat, immo si
sapis habe nobis gratias quod nihil scripserimus. Ego
enim cum uiderem Rempub. in summo periculo et dis-
crimine, existimabam nihil expedire de iurgijs, simul-
tationibus, factionibus, odijs, priuatis cōmodis, præterea tan-
ta superbia atq; auaritia ad te hominē omni uirtute or-
natissimū scribere, nolui animum uirtutum studijs occu-
patum istis negotijs molestare. Sed modo cum subiit ani-
mum meū pulcherrima spes libertatis et imperij conser-
uandi, nō dissimulabo ulterius de Reip. statu ad te per-
scribere. Et quidem multo tēpore frustra laboratū est
nō sine maximo metu ne re infecta discederemus, quod
atrocissimū uenenum nostræ R.P. fuisset: uerū diuino
auxilio & quorundā illustrissimorum clarissimorumq;
uirorū frequentissimo labore, cura diligētiaq; tandē in-
uiā reuersum est, ut iam summa cōcordia ordinū, omnes
Remp. saluā & cupiāt et uelint. Ego semper existimaui
imperio

Imperio nostro nihil periculosius tristiusq; ciuilibus & intestinis bellis contingere posse. Incendio uero domestico restincto, ubi recto ordine uiuere & consilijs rem agere uolumus, nullarum gentium arma nobis metueda esse. De rege Gallie nulla nobis amplius cura est. Proinde nihil de hac re scribam. Dux Eberhardus tuus, immo meus, forte aliquid Gallicae eloquentiae ad te mittet. Nos ex illis altitudinem animi in Gallo, & sapientiam in filio gallinae miramur. Vale.

IOANNES REUCHLIN PHOR-
censis S. D. P. Ioāni ex Lupis de Hermasgrün.

Non potuit abs quouis homine iucundius mihi re-
nunciatū esse, quā te in Vangionibus legatum
ferre, quem & audissem antea Pomponio praeceptore
litteras expiscatum, deinde usq; in Palaestinam mari ter-
raq; fuisse uersatū, ut haud iniuria de te sicut de Vlysse
praedicandum sit, quod multorum hominum uideris ur-
bes, & ingenia noris. Ergo me nō frustratur opera mea
ingens & assidua in quærendis optimis uiris. Idq; gau-
deō admodū meae fortunae. Soleo enim saepe inter quā-
plurimos adorari, atq; seligere de nobiliorib. unū, quo
cum literae me iungant perquā familiariter, is tu es
ipse nunc. Cuius nomen in laudatissimorum numerum
refertur. Profecto perlibenter & cum singulari qua-
dam animi uoluptate audio tales ad nostram Remp. &
Germanorum gloriam restaurandam accersiri legatos,
quorum ante acta uita domi belliq; clara sit. Neq; enim
Centaurus uolo, nec Androgynos, id est nec agrestes tan-
tum neq; solum comptos, sed homines simul & manu et

EPISTOLAE

lingua potentes, hi nimirum profuisse magis uisi sunt quam aut soli togati, aut soli ut poeta cecus ait bene ocreati. Sic Nestor ille senex à laudato uiro iure laudabatur, quod & orator esset. De cuius lingua melle dulcior stillabat oratio, & simul quod acerrimus quondam pugnator cum optimis certatoribus Pirithoo Dryante, Cœneo, Polyphemo, Theseoq; manus cōseruerat. Quas propter idem in exercitu plus ceteris & consilio ualuit & sapientia. Cumq; iterum ad Troiam magnus mittetur Achilles, iterum mea sententia consulendi sunt non Thersitæ sed Nestores. Admirabile hominibus uideri potuit, te talem uirum tam strenuum armis quam literis doctum ex illo Dmoadam pyrgo, id est puellarum arce, quam Maidburg uocant, processisse. (Græci namq; Dmoadas appellat puellas ancillares, quas sermone ueraculo per Apheresin seu Endian prima litera sublata Maid dicimus, & pyrgon burgum ueluti pyxos buxus.) Itaq; ut redeam, admirabile potuit senatui populoq; uideri talem legatum abs quadam puellarum aula missum esse, quarum Venus sit dea non Mars. At meminisse debuerant Bellonam in uatum oraculis uno cognomine Pallas Minerualem dici, haud sine prudenti mysterio, quod uirum forte atq; pugnacem non solum robusto uerum etiam culto corpore ac mente perspicaci deceat esse. Id tu nolis uelim aliter atq; ipse senserim accipere, pro animi scilicet tui bonitate liberalitateq;. Tantum ut cognoscas optare me in amicitie tue penetralia secessum ire. Quod si rescriptis tuis sensero, ego quidem recte ualebo, & ut tu ipse quam optime ualeas opto. Ex Tubinga idibus Iulij. Anno M. CCCC. XCV.

Ioannis

IOANNES REUCHLIN PHOR-
censis ad Ioannem Lycæum uulgo ex Lu-
pis de Hermansgrün Carmen.

Hortaris facili committam nomina Musæ
Clara ducis nuper, qui fuit ante Comes
Parce precor, nescis circum mea pectora frigus.
Exigis à minimo Rhetore magna nimis
Pressula sæpe leui modulamur carmina plectro
Quæ nostra nimium garrula fauce uolant.
Ast ego dum memini querulos ita stridere uersus
Auribus indignum spongia sorbit opus
Pectus habes nostrum, gelido quod sanguine friget
Irretire potest altera noxa lyram
Cernere multa soles, tibi multa Licæe uidentur
Digna sub antiqua posteritate legi
Vangionum celebri tu conspicias omnia circo
Reges atq; duces, signa, trophæa, choros
Splendentes procerum Musis comitantibus aulas
Ipse canas quia nam grandia quæq; uides
Me domus & tecti loquearia sarta uetusti
Me teges umbrosi culminis atra tenet
Musito, uel fastis dirimo quandoq; diebus
Iurgia cerdonum, sic mea gesta capis
Quid nec uisa notem chlamydati pagmata regis
Seu celata mihi, Sueuica spectra Ducis
Ilias illa mea gentis, scribetur in undas
Historiæ Zephyrus nomina uana feret.
Semper enim fugiunt Musas Nicer atq; Bacenæ
Et nequit in Sueuis uatibus esse locus.
Bermetomagū, Mense Sextili. Anno M. CCCC. XCV.

IOANNES REUCHLIN PHOR-
censis S.D. Ioanni ex Lupis de Hermansgrün, in splen-
didissimis Imperij Romani Comitijis apud Van-
giones Oratori Maidburgensi.

NI memoria tenerem è binis tuis literis perpetua
me obstrictum lege non tantum diligendi, uerum
etiam amandi tui, ut iam mihi futurus sis alter ego, in-
uiderem utiq; tibi tot noua quæ uobis quotidie isthuc af-
runtur, modo auditu, modo uisu digna. Primū illud ne-
scio quid de strage Gallorū & eius regis difficili salute
caesis Insubribus obtenta. Tū aliquē militiæ Venetæ du-
ctorem nō sine suorum interitu interfectū. Deinde Par-
thenopeium regnatorem Neapoli restitutum. Quo mi-
hi quidē uideri debeat illud perquam uenuste cecidisse,
quod abs te quoq; animaduerti potuit, ut ab insultu hoc
quē destinauimus, Imperio nostro quiescendū sit. Heus-
tu, nū id ita putas? an forte semper belligerandū est? Tu
tamē prudentissime facies, si ad pacē quæ cōducāt per-
suadeas. sed terret exteros forsitā inquires horribile hoc
examen Germanorū. Equidem nō sum nescius quin con-
tineri uestris finibus egre feratis, maxime cū nō ex for-
tuna sed ex uirtute pēdeamus. Sola recordatio Germa-
ni nominis, una illa regis nostri cōfœderatio, uel nimi-
mus iste rumor armorum Teutoniciq; apparatus, tan-
tis istibus Regem Gallie pulsauit, ut fugæ auxilium is
tandem commodius sibi duxerit. Quid igitur? Cessabi-
mus? an non fruamur facultate nostra illa in clyta stipa-
ti multis fortissimis atque optimis uiris? Sed cauesis ad
scopulum impangas. Audi quā benigne mecū his dieb.
actū sit: nam cū isthic tecum è sodalibus, & quod aiunt
amicis

amicis meis inuentus esset tam presenti ac tam pio humanitatis officio præditus omnium nemo, qui neq; de rebus illis nouis in Italia pridem gestis, neq; de Comitiorum uestrorum spectaculis illustribus me tecto, & umbra domi commorantem, aliqua ex parte faceret certior rem, hanc mihi molestiam percogitans accessi, ut sæpe soleo, Apollinem meum illum poëticum, quem ubi cithæra demulsi pro more proq; dignitate perquiro tam seriem gestorum Italiae quam finem gerundorum, ut qui humano caream solatio nō etiam destituar diuino. Hæc ego tecum pro amicitiae nuper inite legibus & artissimâ familiaritate loquor. Offert ille istis meis oculis & his manibus librum Iliados Homericæ Quintum, his mihi uersibus (Semper enim uersu Apollo edicūt) ita respondens: Si cupis Italiae uel prælia Gallica nosse. Cōfer huic libro clarissima nomina gentis. Inter legēdum igitur omnem uim belli totumq; prælium, de quo iam tanta fama est, ego ipse quasi non solum affuerim, sed & interfuerim quoq; aspiciens, comperi Pallada Minerualem Diomedem adstitisse, Venerem uero & Apollinem Eneæ Hectoriq;. Porro Diomedem profligatis hostibus etiam Veneris manus grauius uulnerasse. Deinde scædus cum Troianis Martem percussisse illum terribilem deum. Quem ubi Diomedes Troianis coniuirasse persensit, à bello secedens fugam cogitauit. Rursus Pal-lade confortatus, Martem quoq; tanto impetu sauci-uit, ut nisi sit deus, eum forte neci dedidisset. Singula tuipse si uoles cum utriusq; nostrum amarissimo Antistite Vangionū Camerario Dalburgio fœliciter perlege. Is enim Homerū habet totum, ne ego morosus ni-

EPISTOLAE

mium uidear aliquam tuis auribus molestiam afferre. Qua enim es doctrina, quo diuino ingenio, facile intelleges quid cui conferendum sit. Eneadae autem sunt Italici gente sub Hectorea tercentum annos gubernati, Diomedes à Iouis id est dei cura christianissimum principem designare putatur, Martē nostro regno tribuūt, Venerem à maris spuma Venetis, Mineruam Palladicam Gallis. Sic enim Hieronymus contra Vigilantium scripsit. Sola Gallia monstra non habuit, sed uiris semper fortibus & eloquentissimis abundauit. Cætera tuæ mado industriæ, utq; ualeas, meq; ames opto. Ex Tubinga VIII. Kalen. Sextiles. Anno M. CCCC. XCV.

IOANNES EX LVPIIS DE HER-
mansgriin, Orator Maidburgensis, S. D.
Ioanni Reuchlin Phorcensi.

Opportune mihi literæ tuæ aduenere mi humanissime Ioannes, multis enim diurnis nocturnisq; laboribus fatigatum me mirum in modum recreauere. Et profecto nil antiquius mihi contingere potuit, quam Epistola tua, quam semper in manibus gesto, & qua soleo uti pro portu negotiorum: quotiens enim aut fastidio rerum, aut multitudine negotiorum obruor, totiens ad tuam Epistolam tanquam ex alto in portum recurro. Non satis neq; legere eam, neq; mirari possum ingenium tuum, quod tam apte Quintum Iliados illis Italiae & Gallie motibus Germaniæq; minis comparasti. Respexi non sine summa diligentia chartam quam literis exarasti. Et sicubi uel minima litura auri apparuisset, crederem Apollinem ipsum suis manibus aureoq; cala-
mo

mo illam descripsisse. Multis doctissimis uiris ipsam legendam dedi, etiam Antistiti nostro delitijs humani generis. Quod autem nemo de rebus aut Italiae aut nostri status, ut significas, te reddit certiozem, alio tempore quantum ad me attinet tibi scribã. Illustris dux de Vuirtemberg, iussit ut ad te scriberem, dixitq; se nuncium propece missurũ. Ego cupiens etiam praeuenire iussionem, ut non tam celsitudini suae, quam & officio amicitiae nostrae satisfacere uiderer, scripsi hęc qualiacunq; raptim inter loquendum, & in senatu & calamo chartaq; aliena. Auxilio Episcopi Vormaciensis impetraui fratri tuo quoddam beneficium uel praeendam à Duce nostro Vuirtembergensi, qui mihi omnibus principibus non modo nostri temporis praeferendus, sed et prius clarissimis & illustribus uiris comparandus merito uidetur ob uirtutem. Tibi pro nostra amicitia gratulor, dignum principem, quem immortalitati cõsecrare & uelis & possis, tibi obtigisse. Vale, & me quod facis ama. Ex Bernaco, pridie idus Augusti. Anno M. CCCC. XCV.

IOANNES EX LVPIS DE HER-
mansgriin Ioanni Reuchlin Phorcensi S. D.

DVm Pragae apud Serenissimum Hungariae et Bohemiae regem legationis officio fungerer, & inter Scythicam prolem propter linguae durioris imperitiam non nihil tædij haberem, aduenit nobilis & praestantissimus Gottofredus de Adelshaim, et ipse legatus, de cuius aduentu mirum in modum suum gauisus. Reputabam enim me superis curae esse, qui sua benignitate

EPISTOLÆ

*me ne in Scythia quidem doctorum uirorum consortio
 priuare uoluere. Facerē te his literis certiozem de re-
 gio apparatu splendidissimi & magnificentissimi Re-
 gis, nisi Gottofredum nostrum ad te proficisci cognouis-
 sem, qui multo elegātius tibi cuncta narrare, quā ego
 scribere queat. Vt tamen laborem scribendi amoris tui
 causa non omnino fugisse uidear, excerpſi ex quadam
 Epistola nudius tertius ex Hungaria festinantissimo nū-
 cio huc missa, quædam licet tristia de Thurcis, quæ in
 hac schedula cōtineri uidebis. Dominus deus adaperiat
 principibus nostris tandem aliquando oculos, ut ui-
 deant commune periculum, & cogitent qua uia &
 modo incendium prius quā ad se serpat extinguant.
 Age quantum in te est, & uiro & christiano homine
 digna, tibiq; & omnibus bonis persuade, nullum pericu-
 losius, atrocius, neq; maius bellum Thurcensi, nobis na-
 tioni imperioq; & fidei nostræ imminere. Licet multi
 contemnant, multi delicijs luxuriæ & gulæ dediti illud
 fugiant. Mihi tamen crede necessitas pugnandi aliquan-
 do cum pœnitudine contemnentis fugientesq; insequer-
 tur. Ego uel forti pulchræq; defensionis, uel honestæ mor-
 ti locum inueniam. Tu uale, & me non minus quā ego
 te oculis icognitū ama. Iterū uale. Ex Praga XXVI.
 Mensis Martij. M. CCCC. XCVII.*

BERNARDVS SCHOFFERLIN

Doctor Ioanni Reuchlin Phorcensi.

*S*iqua salus usquam est, eam exoptat. Rem animo
 Smeo amaram ambabusq; erectis manibus cœlo de-
 flendam intimasti, obitum uidelicet optimi principis
 nostri, qui me, deum testor, grauius quā dum carnales
 parentes

Parentes amisi, non tam eius, qui cōmune omnibus debi-
 tum exoluit, quàm patriæ uicem dolens. Quare fru-
 stra à me consilium expetis, qui omnis consilij ac conso-
 lationis expers sum. Ne tamen amici officium tibi dene-
 gem, primum, in nulla re desperationem, quæ omnibus
 humanis in rebus exitiale malum est, admittendam es-
 se, sed ubi humanum deficit, diuinum esse consiliū re-
 quirendum. Orandus est creator omnium, ut nouo prin-
 cipi nostro mentem sanam tribuat, ne omnis honestas pa-
 triæ ruat & opprimatur. Hoc inducere in animum eius
 fortasse difficile est, nescio enim quibus fidem adhibeat.
 Sed conduceret, ut credo, si prælati nobiles atq; priores
 patriæ nostræ ciues congregarentur, si quid singulis de-
 negaretur, omnibus condonaret, ut uel eos qui ex ordi-
 natione iam pridem facta ad hoc deputati sunt, regimi-
 ni patriæ præponeret, uel alios dū tamen honestos uiros
 deligeret de consilio statuū. Credo enim neminem ex ijs
 qui boni sunt ad hoc officium nisi magno amore patriæ
 persuasum ambire. Quod si leues personas ut quondam
 ad hoc admisserit, de patriæ & salute reipub. nostræ
 actum atque conclamatum est. Habes consilium iners
 atque turbatum, ita ut est animus meus. Sed tu pro hu-
 manitate tua crede id bono animo effluxisse. Si enim uti-
 liora præuidere contingat, tibi communicabo. Tu ua-
 le. Ex Francfordia die Lunæ post Dominicam Remini-
 scere, Anno salutis M. CCCC. XCVI.

IOANNES NAVCLERVS, VVLGO
 nominatus Vergehans, Doctor, præpositus in Tu-
 wingen, S. P. D. Ioan. Reuchlin Phorcensi.

EPISTOLAE

Siuales, est quod uolo, ego nauigo. Tempora solis li-
steris fallo. Tu uero foelix mihi uideris infortunio:
non enim facile est iuxta uiperam securum somnũ age-
re. Vno tamẽ solor me, quod fortuna nil accipere potest
quod non dedit, & rursus illud cum scœnore nonnun-
quã restituit. Interim uela uentis committenda sunt, &
quod fors fert feramus æquo animo, forsitan aliquando
meminisse iuuabit. Speroq; fore ut tibi gratias referam
pro acceptis numeribus, Historia uidelicet Francorum
Gaguini, quam ad satietatem legi atque relegi, & pri-
dem honorandæ contorali tuæ eam remisit, nec despe-
ro te mihi alia quoque corradere adniti. Optarem etiã
abs te habere illud Luciani ubi Herculem aurea catena
ligatum scribit. Vale mei memor, & aliquid mihi rescri-
be. Ex Tuwingen XXII. Martij. Anno M. CCCC.
XC VIII.

IOANNES NAVCLERVS
Doctor præpositus in Tubingen ad Ioan-
nem Reuchlin Phorcensem.

AGo gratias immortales & te saluere plurimum
opto, qui ut amico obsequaris, tanti principis ar-
cana scrutari, & ex ijs quæ illi chara uidentur poscere
& mittere curauisti, hæc in me beneficia tua nulla un-
quam delebit obliuio. Ne autem suspensam principis be-
nificentiã diutius teneas, librum quem tuis sudoribus
misisti in præsentiarum restituo. Et pro refusione labo-
rum priorum hanc gratiam facio ut tuis impensis illum
reddere cogaris & te liberare. Opto autem mihi dari
ut uices aliquãdo compensare possim. Interim à me om-
nia in

nia in te studia officiaq; expecta, nō fallam operam tuā.
 Quod si ad priora beneficia addere uelis, oro non defa-
 tigeris uenire ad me, paucisq; diebus tuis rebus abesse.
 Habeo enim quæ conferre tecum animus est. Deinde
 me uti poteris ut ut uelis. Vale fœliciter. Ex Turwin-
 gen in die sancti Iacobi Apostoli, Anno M. CCCC.
 XCIX.

GEORGIUS GEMMINGER,
 Doctor præpositus ecclesiæ Spirensis, Ioan-
 ni Reuchlin Phorcensi S. D. P.

Iocundissimæ tuæ mihi fuerunt literæ, quibus petis ut
 librum de bellis Germanicis ad te mittam. Si huiusmo-
 di liber aliquis apud me esset, continuo ad te conuola-
 ret. Nihil est enim quod tibi negare ob excellentem do-
 ctrinam tuam ausim, aut ob inueteratam amicitiam no-
 stram possim. Fateor apud me esse epistolam, & si iudi-
 cio meo epistolæ modum excedat, nondum emendatam
 Sebastiani Murrhonis. Eam tibi mitto libens, ea lege, ut
 tua sit perpetuo. Apud eundem Sebastianum opera Io-
 annis Camerarij Dalburgij Vuormacien. episcopi lati-
 tat codex autoris quidem mali, sed de rebus Germani-
 cis scribentis. Aliam uidisse me non memini. Verum tui
 Chronicarū scriptoris doctoris Ioannis Vergen, si non
 molestum est, fac lucubrationes uideam, ut inter Plato-
 nis, Plotiniq; lectiones philosophicas habeam quo oble-
 cter. Si quicquam est quod hinc uelis, tuum est scribere.
 Ego enim quod iusseris per amice effectum dabo. Ræ-
 ptim ex Vormacia III. Nonas Decembres.

EPISTOLAE

IODOCVS GALLVS RVBEA-
 quensis, Theologiae Doctor, Ioanni Reuchlin
 Phorcensi S. D. P.

Inuentus est, qui ad nos Cursum Graecū referret, in-
 uentus est et is quoq; qui piscem expectatum emeret,
 sale condiret, & missionis mandatum praestolaretur.
 Redijt ad nos quem manu letus apprehendi Psalmorum
 Graecae linguae liber. Redibit & ad te dum iusseris em-
 ptus tibi Salmo. Nec Idoci neq; Reinardi negligentiam
 accusabis, dum diligentiam & fidem in discipulos tuos
 fidelem exhibuisti. Ego quidem spero nos ea in re uoto
 tuo gessisse morem, si animum nostrum intuearis. Sim
 casu quodam aduerso secus euenierit, ita eueniet ut no-
 lumus. Tu nescio qua uel fraude uel astutia nostri con-
 discipuli (dicerem uerius praceptoris) Religiosi Ioan-
 nis Ciin, effecisti ut ad nos rediret optatus summus aui-
 ditate uirginalis cursus, qui tamen praeter morem auci-
 pandi libros, quem a te non dico didicimus, sed audiui-
 mus, redibit maturo & optato tempore. Ne quid tamē
 nimis, hoc est ne nimis ad repetendum acceleres. Tu He-
 braeis interea frueri, teq; uti eis gaudes totū deuoueras.
 Utinam nos tanta opportunitate ac fructu Graecanicis
 inferuire possemus. Voluisti autem ut Vigilio uterer
 ad fouendam non dico explendam edacitatem tuam.
 Id profecto rectē admonuisti. Callet enim Vigilius no-
 ster harum rerum odoramenta, uerum in rem suam non
 parum. Ad eius ingenium adde & tuae coniugis expe-
 rimentum. Ego profecto philosophicam sum adiunctu-
 rus operam, pro eis tibi rebus cōquirendis atq; mitten-
 dis, quibus intelligā & aedibus tuis opus esse, & me tibi
 curare

curare posse. Vale, nos quidem ualemus, in quorum numero discipulorum tuorum Thomas Truchses unà mecum, & Ioanne nostro Religioso, summe se tibi cōmendat. Ex Spira. V. idib. Septembris. Anno M. CCCC. XCIX.

IDOCVS GALLVS RVBEAQVEN
sis S. D. P. Ioanni Reuchlin Phorcensi.

Facile est mihi, ut arbitror, à te impetrare, facile ut discutias mihi ambiguitatem. Ex Euangelio Matthæi Græco, scilicet quo nam tempore scriptum sit uerbum Venimus in capite secundo. Scis enim in Romana lingua & præteriti & præsentis esse notam. Ego contra quendam de nostris contendi ex quibusdam coniecturis potius præteriti esse quàm præsentis, quiduis horum fuerit in Græco, ubi certius designatur tempus quàm in Latino. Est autem textus, ut rem apertius intelligas, de tribus regibus, in eo loco, Vidimus stellã eius & uenimus adorare. Græcanico cursu, si uel ad rem diuinam, uel ad uoluptatem quandam uti uolueris, fac sciam per dominorũ Spirensiũ Effelingensem procuratorem Ioãnem Maierhofer, cuius opera & ego deinceps usurus sum in scribendis immò mittendis ad te literis, quippe qui omni ferè hora ad te meas tuto perferri faciet. Vale. Vigilius te recepisse Salmonẽ asseuerat, quod me cura leuauit. Iterum cum honesta cōiuge lætus uale. Ex Spira XII. Kalen. Februarias. M. D.

IDOCVS GALLVS RVBEAQVEN
sis Theologus S. D. P. Ioãni Reuchlin Phorcensi.

EPISTOLAE

Redit ad te, uel sero, Cursus ille Græcicus tuus, eo
 tamen scœnore quo per Cunonem suppletū est, me
 immo te quoq; iubente, id quod amissum erat in pœni-
 tentialibus Psalmis. Itaq; spero tam diuturnam huius li-
 bri tui absentiam minus abs te moleste latam. Verum
 Cuno ipse per me cupit, ut certiore eum facias, Ioan-
 nes Euangelista quo loco in feruentis olei dolium immis-
 sus sit, Romæ ne, an in insula Patmos, aut alio quopiã in
 loco? Neq; enim mihi argumentisq; meis fidem habet.
 Dicit autem te facile posse consequi, si uel ex te ipso ne-
 scires, ex Martyrologio saltē Constantinopolitano. Ha-
 bes quid Cuno uelit, ego (ut nosti forsitan) ex Venetijs cu-
 rau mihi afferri Cursum Græcum, utinam eo tam fre-
 quenter uterer inter orandum, quàm auide feci mihi
 eundem afferri: sperauerim enim fructum ex eo me pos-
 se cōsequi. Sed negotia non tã officij mihi crediti quàm
 amicorum ad alia me prouocant, immo auocant. Te au-
 tem cum uxore cupio uicundissime & diu ualere. Ego
 quidem inter labores dono dei ualeo. Conradum meum
 Pellicanum, ut facis, foueas oro, siue Hebræas, seu quod
 malo, Græcas literas ex te discere cupiat. Ex Spira. Vl-
 tima Februarij. M. D. I.

IOANNES DE KEISERSPERG,
 Doctor Theologiæ, & prædicator Ecclesiæ
 Argentinenfis, Ioanni Reuchlin S. D.

Eximie doctor, si quas apud te D. Petri Schott te-
 nes Epistolas, eas mihi mittere digneris. Colligere
 enim undecunq; nitor, & multas iam collegi ac in
 unum

unum uolumen redigere statui imprimendum. Aiunt enim illi, qui earū rerum habent peritiam, eas collectu fore dignas atque diuulgatione. Ego plane non intelligo, ideo neque iudico, sed peritis aestimatoribus credo, præsertim si tuo quoque iudicio congruerint, quod non parum ponderis afferet. Vale. Ex Argemina VI. ante festū Purificationis B. Mariæ. M. CCCC. XCIIII.

CONRADVS PEVTINGER,

Iuris utriusq; Doctor, Ioanni Reuchlin

Phorcensi S. D. P.

QUæ literis tuis apud Fucaros inquirenda mandasti, executus sum diligenter. Mercimonia tua Romæ empta per eosdem ad Nemetas uetore probo & quidem Augustensi transmissa sunt, & cauponi ad Cantharum tradita, ut Heidelbergā uehantur. Spero te nunc eo timore quod forsitan perditā credebatur liberatū esse. Sin minus, eadem isthic reperies. Quod coniugio nostro foelicitatem optas, ex solita humanitatis tuæ beneuolentia facis, quare tibi plurimum & quas possum gratias ago. Et quo magis lasciuendi libertate laxarer, institutioni diuinæ parerem, alas prescius agerem, amore uero, non fucatis susurris & blanditijs uiuerem, uxorem duxi uirginem paulo breuiorem me, nōdum annos 18. natam, pudicā, temperatā, pulchrā, honestā & Latinis literis aliquantū imbutā, quæ & nunquam à domesticis rixosa nec contumeliosa uisa est, ex bonis parentibus urbis nostræ orta. Dotem dedituum millium florenorum. Nihilominus hæres futura si uixerit superstes. Deo itaq; opt. max. gratias habeo

EPISTOLAE

Et habeo, qui studio nostro sociam & affeclam familiarissime nobis collocarit. Ad XII. Kalend. Decembris nuptiae habitae sunt, domumq; ad VI. Kalend. Februarias traducta est. Socer meus Antonius Vuelsler modo rerum domesticarum curatorem me constituit. Quod si de rebus nostris ad te prolixius & iactantius scripserim ignoscas, ad amicum enim uerum & commitem loquor. Velim me tui & rerum tuarum continuo obseruandissimum dijudices, et me reuerendissimo Vangionum episcopo humiliter commendes. Ex taberna nostra libraria, IIII. Kalen. Februarias, M. D. I.

CONRADVS PEVTINGER,
I. V. Doctor Ioanni Reuchlin Phor-
censi S. D. P.

GAudeo plurimum me tibi tantum esse cordi, quod nuncium tuum ad me uacuum ire non permisisti. Agimus tibi ego uxor & filiae gratias. Vehementius etiam ageremus, si filiae agere liberius possent. Sed omnia in Iulianam filiam conferemus, quae & literas modo Latinas legere didicit, & memoriter absque scripto repetit, & syllabas etiam (dum ei munus aliquod licet exiguum dono) discit. Petis à me quippiam ex rebus professionis nostrae. Scito apud nos nihil uel parum esse quod tu non habeas prius. Bibliopola tamen attulit opera Aristotelis uno uolumine, translationes scilicet Ioannis Argyropyli Byzantini, Leonardi Aretini, Hermolai Barbari, & Georgij Vallae. Item Marsilium Ficinum de Christiana religione, & opera M. Antonij Sabellici prosa & carmine. Quod si ex his aliquid habere uolueris, reddi-

reddito me certiore, transmittam quidem quantocius. Superioribus diebus præpositus Augustensis suas ad me dedit literas, quarum ad te exemplum mitto, atque rogo quid sentias mihi significes. Et cura quod patronus noster Dalburgius aliquando Cæs. suos uel saltem numismatum inscriptiones ad nos mittat. Sum modo in nostris Sueuis Cæsaribus, in quibus ob incuriam maiorum labore maiore opus est. Tu si quid habes quod nostræ diligentiae accedit, rogo accommodes. Vale, & me ama ut soles, uxor & Iuliana suo & Constantiæ nomine te saluum optant. Iterum uale. Datum Augustæ X. Kalen. Maias. Anno M. D. III.

CONRADVS PEVTINGER,

I. V. Doctor Ioanni Reuchlin Phorcensi

Confœderatorum Sueuiæ Trium=

uiro S. D. P.

Tardiore me uehementer suspicor, non solum agendis in gratijs sed & habendis. Quare si quid in te ingratus deliqui, ueniam peto, ignoscas uelim, immo rogo. Affecisti me fateor dono non uulgari, Hippocrate scilicet de hominis præparatione, & poeta Ioseph hyssopæo, quos tu Græcum unum, Hebræum quoq; alterum elegantia politiori Latinos fecisti. Verum hæcenus nõ respondi. Negotia quibus obruor excusare me possent, sed non satis integre, cum otia literaria utcunque iucundissima nobis aliquando sint, ijs cum uacabam, respondere potuissem. Sed rerum scribendarum moles fastidium ingerit. Nunc inter legendum elegans & pernecessaria Moria Erasmi Roterodami nostras in manus

EPISTOLAR

peruenit, qua non solum nos iureconsultos, Sisyphi saxum reuoluentes, sed & plerofque superciliosos et iruitabiles theologos taxat, ita hos solet appellare, & ut ipse ait, qui turmatim sexcentis conclusionibus adorian tur & ad palinodiam adigunt, recusantes protinus hæreticos clamant. Ego eloquij diuini cultores, eos scilicet qui uerbo & facto nobis Christianis singulari sunt exemplo, non solum utiles sed & pernecessarios ueneror & obseruo, Liuidos, inuidentes, ac garrulitatis congestores tædiosos admodum (si qui sunt) abominari & detestari soleo. Vellemq; si qui fidei & professionis nostre propugnatores essent, sacras nostras leges non uerbo solum & clamore sed & opere colerent, tunc nulla cū inflatis, si qui sunt, oriretur controuersia. Sed rem meam aggredior. a

(Mose Deuteronomij capite quartodecimo inter quadrupeda quæ Hebræis permiserat edenda Pygargus commemoratur. Aristoteles autem in libro animalium sexto Pygargum generis ait esse aquilarum cui cauda albicans nomen dederat. Vbi Aldus Manutius Theodoro Gaza interprete uocabula referens, albicillam uel nebrophonon, id est hinnulariã, dicit. C. Plinius Veronensis libro historie suæ naturalis decimo, & capite tertio subscribens inquit, Secundi generis aquilarum Pygargus in oppidis & in campis albicante cauda, sicut alibi Melanaetos nigricans. Idem libro octauo capite nono supra quadragesimum, de semiferis animalibus ad calcem, si modo impressioni Parmensi fides est adhibenda, dixit: Sunt & Damæ & Pygardi. Hermolaus Barbarus in castigationibus suis
Plinia

Plinianis, pygargum aquilam assentiens, non quadrupedem refert. Iunius Iuuenalis Satyra undecima, Sumine cum magno lepus atq; aper & Pygardus. Vbi ab ipso Domitio Calderino, & Antonio Mancinello caprea esse interpretatur. Adus Pygargum impressit, & aquilam & quadrupedem significari Sipontinus in Martialis epigrammate XXXV. retulit. Animal utrunq; Pygardum Ioannes Tortellius appellat. Ambrosius Calepinus ex eodem Plinio Pygardi in caprearum genere meminit, licet in Pygargo postea Sipontino ipsi assentiri uideatur. Tanta est uarietas autorum, uel etiam librariorum, ut quid sit credendum non satis sciam. Modica est hæc differentia, & litera unius inuersio. Ego erubescens quod Græcas literas non didicerim, ab erudito quodam petiueram uocabuli huius apud Bibliam Græcam expressionem, is uale tudine aduersa cum torqueretur paucis respondit, multa me ex ingenio deducere, hoc sibi dixisse sufficeret, literam Græcam Pygargum non Pygardum habere, quæ Suidas etiam de aquilarum genere referret. Nec Mosen (quamuis enumeraret illum inter animalia quadrupeda) asseruisse quadrupedem, cum plus legi de arcanis mysterijs quàm ordini aut elegantijs studuisset. Quod si ita, errorem & apud Iuuenalem, Plinium, Calderinum, Tortellium, Mancinellum, & Calepinum deprehendemus, ab alio nõdum annotatum. Litera quoq; d. ubiq; expungi deberet, tum etiam Pygargum, ut aquilam edendum simul & permisisse et inhibuisse. Inquit enim, Hoc est animal quod comedere debetis, bouem & ouem, ceruum & capream, bubalum, tragelaphum, pygargum, orygem, chamælo-

E P I S T O L A E

pardalim. Et subiungit, Omnes aues mundas comedite,
 immundas ne comedetis, Aquilam scilicet & gryphem,
 balyactum, ixon, & uulturem ac miluum. Contrarie-
 tatem hanc legis credet nemo, uel etiam pygargum ab
 aquila ut speciem à suo genere distinxis. Sed legem
 ipsam de quadrupedibus, ut ordine non ineleganti con-
 stitutam sane perspiciamus, Moses ipse post eorum au-
 numerationem inquit, Omne animal quod in duas par-
 tes findit unguam & ruminat, comedetis: sic Pygargū
 de aquilarum genere ruminantem cognoscere non pos-
 sum. Est autem ruminare, cibum reuocare ad rumē de-
 nuoq; conficiendo consumere. Quare uelim & rogo,
 hac in re quid sentias, quidue Pygargus Mosis, & an
 apud Iuuenalem Pliniumq; Pygardus pro caprea recte
 legi possit, me quamprimum certiozem reddas. Hæc &
 si magni non sint ponderis, habent tamen aliquid lite-
 rarij exercitamenti, quod (cum otiamur) delectare so-
 let. Simler ipsum hæcenus mihi incognitum, uirum ex
 Germanis nostris nunquam satis laudatum, & qui nos
 post te Græciffare curat, grammaticam cuius Græcam
 & in septem Psalmos interpretationes tuas Thomas
 Anselmus elegans ille chalcographus ad me misit, sal-
 uum optato. Et pro dexteritate tua, ut magnanimus es
 atq; fortis, illecebras tibi iniuriantiu, ut muliebres mo-
 re Socratico ne curato. Hoc unum sperant dum inuidia
 sua corroduuntur, ut que ratione non possunt, garrulita-
 te & blacteratione uincant. Tu uale. Coniunx te sal-
 uum optat. Ex augusta Vindelicoꝝ pridie idus decem-
 bres, Anno salutis M. D. XII.

Conrado

CONRADO PEVTINGER IOAN-
nes Reuchlin S. D. P.

Quod serius quàm uelim ad nos scribis, non ne-
gligentiam erga me tuam accusare, sed diligen-
tiam erga res commodiores laudare debeo.
Quapropter expostulatione tua opus nõ est, modo ean-
dem mihi ueniam concedas. Dedissem enim ad te lite-
ras & citius & fortasse crebrius, si non aduersa occu-
patio iam me sisteret labori quotidiano calumnijs ad-
uersariorum respondendi, à consuetudine mea ut nosti
longe alieno, sed necessario tamen. De Pygargo Moysi
elegans ingenium tuum nimie curiositatis postulo, cum
tanta sit in omni lingua de uocabulis rerum diuersitas,
ut non solum Plinius apud Latinos, sed & Athenæus
apud Græcos & alij de naturis rerum scribentes abso-
lescãt, cuius in Rudimentorum nostrorum libro primo
facie 231. de Iaspide memini, Ita in Hebraicis uocabulis
tam multus error est, ut superstitiosi quidam Iudæorum
à pluribus numero abstineant quàm in lege sint probi-
ta, ne ancipiti uerborum intelligentia transgrediãtur.
Tu uero si legisti Rudimenta mea, inuenies in libro pri-
mo facie 124. pro isto tuo Pygargo ab Onkelo Chal-
dæo, cuius autoris translationem haud aliter quàm tex-
tum Hebræi uenerantur, unicornem esse traductum,
quod doctissimi Hebræorum approbant. Ego eius ani-
malis conditionem iam nescio, nec de illo nunc inuesti-
gare possum, ad aliũ palum ligatus. Nã si habeat caudã
præacutam, potest quoq; Pygargus nominari. Est enim
nomen compositum à pyge, id est cauda, & argus quod
& qui uocũ multa significat, albũ, candidũ, uelox, acutũ,

EPISTOLÆ

segne, uacuum. Et canes ueloces dicuntur cynargi. Itã potest rhinoceros aut unicornis quodlibet horum animalium caudam habere uel albam uel acutam, nõ solum Aquilæ genus. Vale.

HEINRICVS BEBELIUS IVSTIN
gensis Ioanni Reuchlin Phorcensi LL. Do=
ctori S. D. P.

Cum ea de te fama sit apud omnes Germaniæ bonarum artium studiosos, uir humanissime idemq; doctissime, ut te colant, ament & uenerentur quasi aliquod numen à superis in hanc terrarum calamitatem elapsum, nec iniuria dixerim numen: quid enim rarius apud uitalem auram spirantes hac tempestate, quam uirum adesse in nostra præsertim Germania, sicut tu es, qui & calleat Græcam linguam, cui Latinus sermo tanquam natiuus famuletur, & cui nostro æuo in Hebræo calamo aliquem non solum christicolam, sed nedum Iudæum & appellam anteponeere quis sine uerecundia queat? Quid commemorem Teutonas solum? cum id ne quidem Galli, uel Latini sermonis principes Itali, assequi uisi sunt. Vel si qui id assecuti sint, coruis albis rariore sunt, cum paucissimi etiam prisorum id attigisse legantur. Legimus inter christicolas Ausoniæ linguæ Principem sanctissimum Hieronymum plenariam habuisse scientiam harum trium principalium linguarũ. Post eum uel non fuerunt, uel ad meam cognitionem nõ deuenere. Sed illis omiſſis, cū tuus honos & fama ad curætorum studiosorum aures deuenierit, & te tam egregie doctũ sensissem, uolui tibi meos iuueniles ardores dicere.

re, ea conditione ut ex innata tua mansuetudine & ob honorem omnium politioris studij alumnorum, si quid mende inueneris in meis carminibus, tua lima & preclarissima uena ingenij id emendare, & me in tuorū saltem famulorum ordinem recipere digneris, nihil enim ultra expetere uelim nisi tuum fauorem. Vt si quid in meam rem efficere queas, ad id te impigrum reddere non erubeas. Si hoc ut spero feceris, de me poteris tibi polliceri, dum uita mihi comes fuerit, semper honos nomenq; tuum, laudesq; manebunt apud me, & omnes qui saltem meam musulam non erunt aspernati. Scripsi etiam ad illustrem principem Eberhardum. Sed heu factorum immutabili serie ablatum ad superos, ad omnium Minerua insignium perniciem & incommodum: sed de his in aliud tempus. Vale Germaniæ decus, & me in sinu tuæ mansuetudinis foueas. Iterum uale, Anno M. CCCC. XCVI.

HENRICI BEBELII SAPHICON ad eundem Ioannem Reuchlin.

CAPTION magnum specimen Sueuis
Te parens rerum uoluit nitere
Ante mortales, uelut ante Phœbus
Sydera splendet.

Optimis fulges superum fauore
Dotibus sane ingenij uigentis
Ipse natura ut uideare cunctas
Nosse camœnas.

Seu uelis Græcas Latias ue musas
Aut Hebræorum tonitasse scriptas

EPISTOLAE

Optime calles nitidus per orbis
Climata uasti.

Seu profam queras modularis apte
Verba non certis numeris canenda
Verba diuini Ciceronis arma
Faris amoene.

Si cupis sanctos latices adire
Castali fontis Clarij ue uatis
Serta daphnea emeruisse possis
Tempora circum.

Seu lubet regum celebres triumphos
Atque captiui exuuias cruentas
Pangis ut uatis tuba Mantuani
Bellica uerba.

Seu lubet focco aut Sophoclis cothurno
Optime certas, tenui ue plectro
Pindari & Sapphus fidibus canoris
Carmina scribis.

Flebilis seu uis elegos misellos
Et puellarum calidos amores
Lydiae quondam resonas calentes
Pectoris ignes.

Pluribus quid te memorem peritum?
Quem nihil iuris latuit sacrati
Caesaris leges memori retentas
Pectore doctus.

Ardua & magna moderaris arte
Principum paucis adeunda facta
Dona uirtutis tribuit benigni
Syderis astrum.

Vltimo crassas placidis ocellis
 Ut soles, nostras foueas camcenas
 Sufficit nobis Heliconis annis
 Paucula ripa.

Et rudi plectro teneris sub annis
 Collibet sacras aditare musas
 Incitor fato ex adytis & imis
 Numine Phœbi.

HEINRICI BEBELII ELEG
 ad eundem Ioannem Reuchlin Phorcensem,
 LL. Doctorem.

Miraris si forte tuos accedet ocellos
 Musula nostra rudis, uisere nisa diem
 Nyctimene ueluti tenebras si forte perosa
 Egreditur specubus non bene lucis amans
 Fit sonitus uolucrum, nam circum penniger ales
 Deuolitat, clamor sydera pulsat iners.
 Quisq; nocere parat, nunc hoc nunc carpitur illo
 Omnis enim misera est insidiosus aui,
 Sic mea arundo pauet tenui subnixâ pudore
 Ventosi critici triste supercillum.
 Quæ prius in lucem nunquam procedere uisa
 Non æquam trutinam rite subire timet.
 Tam quid enim sanctum? diuino uel Ioue dignum
 Quod non liuor edax dente migrante petit,
 Te tutore tamen superas gradietur in auras
 Et si sit timor huic nomen in ore tuum.
 Castalides dudum nostra regione fugatæ
 Exilium misera sustinuere deæ,

EPISTOLAE

Et queritur quisquis diuina Palladis arte
 Candidus Aonium continuisse nemus.
 Credo equidem uerum non alite fallor inani
 Pierides nostris ædibus isse procul.
 Flumina Pegasidum summo demersa profundo
 Tam libuit Sueuis temnere dona deum.
 Ni fueris pridem nostrum delapsus in æuum
 Musarum donis inuigilasse uolens.
 Colligis & condis flauus quæ dictat Apollo
 Dignus es à sera posteritate coli.
 Nam tibi grandiloquis maior facundia rebus
 Ingenioq; tuo flumina larga colunt.
 Carminibus Geticum uatem potes Orphea doctus
 Vincere, & Iliados nobile cedat opus.
 Qui legis historias gentis monumenta uetustæ
 Quas condis proprias postera turba leget.
 Quicquid tum demum docuit recutitus Apella
 Hebræo calamo noscere cura fuit.
 Literulas Graias quo non edoctor alter
 Germanus, Latias doctus ubiq; tenes.
 Sic tua fama potest geminum penetrale cubile
 Solis & arcteos tum calidosq; Lybas.
 Atq; tuum nomen poterit neq; longa uetustas
 Perdere, dum mundo Phœbe corusce micæ.
 Ergo sinu placido foueas pater optime uatum
 Rustica dictabit quicquid auenatibi.
 Atq; tuos inter famulos numerarier opto
 Ut nos erudiat docta Minerua tua.

Heinricus

HEINRICVS BEBELIVS IVSTIN
gēsis, politioribus literis præfectus in gymnasio Tubin
gensi, S. D. P. Ioanni Reuchlin Phorcensi, legum, Poë
tices, omnisq; literaturæ uiro consultißimo atq;
antistiti præceptori suo.

ET si parum tibi sum cognitus, uir eruditissime, nec
ulla extant merita, propter quæ iure quicquam à
te efflagitare possim, non tamen temperabo mihi quin
audacter tuæ eruditionis iudicium requiram, animatus
uel hoc uno, quod sciam te liberalium disciplinarum stu
dijs expolitißimum. Vnde tanquam ex fonte uberrimo
mansuetudinem cæterasq; uirtutes, & in primis
humanitatem emanare sapientes prodiderunt. Humana
autem nihil antiquius ducit quàm bene mereri de
hominibus, id quod nomen prodere & significare uide
tur. Tu igitur cum omnium iudicio habearis & sis po
lyhistor & philosophotatos, atq; nobilissimarum trium
linguarum eruditissimus, non potest esse quin sis & hu
manißimus. Vnde mihi fiducia uenit meas apud te pre
ces non frustratum iri, & mihi iudicium tuum desyde
ranti te nunquam defuturum in rebus, ut tibi comper
tissimis, ita mihi non satis cognitis, & quæ anxias & su
perstitiosas inter literatores contentiones soleant mo
uere. Velim itaq; scire, uir doctissime, an scribendum sit
Kyrie eleison, nõ Kyrieleison, proximiori e ante leison,
et an eleison sit quatuor syllabarum, uel leison eliso e sit
trium, ita ut accentus cadat super penultimam uidelicet
i ante s, an e & i constituent diphthongum & unanz
syllabam. Secundo an in nomine euangelium u post e sit
consonans et habeat sonum quasi f, uel constituat diph

EPISTOLAE

thongū cum e precedēti, ut uulgo pronuntiatur. Vnde locum habeat metrum nescio quale cuiusdam uersificatoris Ebrardi Græciste, qui ita ait: Euq; bonum signat & ab hoc Euangelium fit, Peruersum fit euan, hinc fit Euangelium. Sunt item apud nos qui cum pronunciant Euangelium, eucharistia, & similia, more Græcorum enunciant sono illo eufangelium, eufcharistia. Tertio an pronunciando Μεταμώσεως, & similia, accentus debeat cadere super o micron in media, non super ω, non obstante quod hoc longum sit, alterum breue. Quarto an σοφία & similia cum à nobis pronunciantur debeant in penultima longari, et an etiam possint longari in carmine, cum isopía historia similiter scribatur cum accentu in penultima, & tamen nec in carmine nec prosa enuncietur nisi penultima breui, & accentu cadente super o, et an bene ita pronuncietur. Hæc sunt uir clarissime, de quibus certior fieri cupio. Nec dedigneris rogo & obsecro, quanto citius possis respondere homini tui obseruantissimo, & cuius si unquam opus habeas, omnem operam & seruitium tibi peculiare ducere possis. Vale, & me cōmendatū habe. Ex Tubingen quinto Kalen. Martias. Anno M. D. I.

HEINRICO BEBELIO IOAN-
nes Reuchlin Salutem.

Facile patiar pro tuo desyderio, immo plurimū aucte mihi tuis illis nobilissimis uirtutibus fore notum. Sed heus tu mi Bebeli, cur à me ueterano, & ludi literarij emerito milite grammaticum opificium quæris? cuius & dux & imperator ipse in musarum castris quotidianum exercitium agis. Redigere me uis ad incunabula

cunabula & uagitus puerorum, ut Paulum Tarsensem cum suis Galatis iurgantem audiamus, Quomodo conuertimini iterum ad infirma & egena elementa quibus denuo seruire uultis. At fuerit ille de alijs quibusdā locutus elementis, ego satis tuo erga me amoris facturum, aio Kyrie trisyllabum esse, primamq; per hypsilon, secundam uero iota scribendam, cui sit accentus in prima peracutus, Eleison autem uerbum imperatiuum tetrasyllabum accentu similiter in antepenultima acuto, nec sit diphthongus unquam ex o & u uocalibus, quapropter a nostris ob ignorantiam Hellenismi male cœpit pronuciari hoc totum Kyrieleison quinque syllabarum quasi per synalcepham elisis uocalibus. De Euangelio idem quod de Euandro tibi iudicium sit. Nam cum post eu consonans litera sequitur, tunc diphthongi, hoc est duarum uocum sonus retinetur, ut Euge, Eusebius, Eunuchus. Sequentem uero aliquam uocali, compertum est enunciationis diuisionem admitti, manente diphthongi quantitate, ut Ptolemæus Euergetes, Bacchus Euius. Et Virgilius in octauo, Tum pater Euandrus dextram complexus euntis. Haud secus atque in au diphthongo accidere assolet, ut gaudeo gauisus, & e contrario auis auceps. Quid autem super metamorphosi sentiã, quoq; tales dictiones accentu pronuciari debeant, certe permultum refert Græca Latine uelis dicere an Græce. Nam si togam eis Latinam induas, Romana seruantur præcepta, ut quibus breuis est penultima, his acutus in antepenultimam cadat accentus, uelut, hæc Doróthea huius Dorótheæ, hic Timótheus huius Timóthei, hic Sócrates huius Sócratis, hic Hippócrates huius

EPISTOLAE

Hippocratis, hic Aristoteles huius Aristotelis, hic Praxiteles huius Praxitelis. Aliter enim ea si Græcè proferas, penultima ueniet eleuata, hæc Dorothea huius Dorotheas, hic Timotheos huius Timothæu, hic Socratis huius Socratus, hic Hippocratis huius Hippocratus, hic Aristotelis huius Aristotelus. In quibus uero penultima syllaba reperitur longa, ea si Græco pallio cupias ornari, spectanda ueniet ultima syllaba: quæ si longa fuerit, accentus exaltabitur in penultima: sin uero breuis, leuanda est acuto sono antepenultima, & ita in barytonis. De historia & sophia sicut de papiæ & philosophia communem usum esse considerandum Priscianus Casariensis in libro de accentibus præcipit. Tu uero eiusdem diligenter lege præceptum in libro secundo artis grammaticæ capite octauo de possessiuo, ubi tradit in quibus i penultimam puram producant Romani. Cæterum quæ penultimam longam quantitate habent, eam semper eleuant, nisi sit quædam exorbitantiæ causa. Hæc quàm potui breuissime ad te scripsi, tum propter nunciij tui festinationem, tum etiam quod interea parum clangui, uixdum recta ualetudine constitutus. *Fœliciter uale.*

SEBASTIANVS BRANT S. D. P.

Ioanni Reuchlin Phorcensi.

Nulla ego in culpa sum mi iucundissime præceptor, si iamdiu nullas à me receperis literas, quoniam tabellariorum id effecit inopia. Nam quod tibi bene esse percipiam, est tibi exploratissimum, *ἐν φρονίμοις* equidem non mediocriter, quippe qui *ἁγία καὶ κλῆρα* tuus sum,

sum, & profecto si malis mancipium tuum. Gratulor inquam tibi mi suauissime frater, quoniam in ea curia principis es, quo Alemannia nostra nihil habet excellentius, nihil illustrius. Atq; vix me d'ia sciebam ego istud fore in fatis, quæ certa lege res humanas dispensant, ut aliquando integritati atque innocentie tuæ accommodatus statueretur locus. Verum quoad id futurum erat, ignorassem, nisi literis tuis letissimis paulo antea certior factus fuisset. Quod præterea de rebus meis scire cupis, nihil te ælabo. Ego fortunam ipsam fugientem moror, sequerer fortassis, nisi ipsa rerum dispensatrix nollet. Sed quod grataris mihi quoniam pro singulis uerbis singulos Byzantios receperim, ita habeas uelim, mihi pergratam immo iocundam esse tuam istam *ἡμετέραν ἀγάπην*. Plane spe futurae numerationis recepi. Vereor tamen ne iam unus & item alter annus obstabit petenti. Quid plura? ego spem precio emi, ex nudo pacto non oritur obligatio: scis quid intelligam? Accingam me operi pro impetranda licentia. Dij secundent coepta. Ego à Musis in uerbosas leges incidi. Vale pars animæ meæ, musarumq; patrone. Ex Basilea quinto iduum Ianuariarum die, Anno M. CCCC. LXXXIII.

SEBASTIANVS BRANT

Ioanni Reuchlin Salutem.

Literas tuas, optatissime frater, mihi in primis suas ues eò iocūdius recepi, hilarioreq; uultu perlegi, quo serius ad me tandem (tametsi non absque fastidio hætenus expectatæ) prodire, atq; utinam me idoneum saltem existimares, ad quem crebrius humanitas tua

EPISTOLÆ

scribere non dedignaretur. Posses etenim (ita per eccas-
stor credas) mi frater, mihi gratius facere nihil. Sed
iamdudum scio forenses tibi pertractandas esse causas
creberrimas, neq; rursus me latet, quàm frequentia tibi
sunt subeūda castrensia negotia, id quod nuper in Ab-
batis nostri Spanheimensis Catalogo absque suspirijs,
communisq; patriæ nostræ querimonia præterire non
potui. Cum præsertim tu solus & unus existas, qui Ger-
maniam nostram ingenio tuo illuminatam, scriptis tuis
desideratissimis illustratam, celeberrimam quoq; red-
dere posses, sed tua te uirtus opera ad maiora reseruat.
Quo fit ut inter assiduos nostros gemitus, hoc unum tibi
gratulor mi frater, mihi quoque gaudeo, qui à literis
scilicet abstractus, apud eum tamen degis principem,
quo hæc nostra Germania nihil habet excellentius, ni-
hil illustrius, quippe qui singulari sua uirtute atq; bene-
actæ uitæ suæ præconijs cantatissimum ducale nomen,
Militarisq; Romani Imperij disciplinæ supremum ma-
gisterium iure meritissimo iam pridem à sacrosancta
Regia Maiestate obtinere meruit. Atq; proinde nescio
si quod præstantius in terris nomen à dijs immortalibus,
illustri suæ magnificentie conferri potuerit. Vix
uat posco diu fœlix Dux maximus armis. Et patriæ
præsit, Imperioq; diu. Cæterum emendationes tuas in
libros de uerbo mirifico per te notatas in fine citandas
perlegi. Dabo quoque operam quantum in me erit, ut
cōiunctim pro tuo uoto imprimantur. Post calcæ quoq;
eorū librorum qui adhuc in manibus sunt impressoris
reponantur, quo conspectius liquere possit quibus in lo-
cis impressorum inaduertentia egregias tuas depraua-
rit sena

rit sententias. Tu interea curabis, ut aliquādo te coram contueri liceat, tuāq; iucundissima frui praesentia. Vale suauissime praceptor, tuasq; amoenissimas ad me saepius ire sinas literulas. Plurima te puer noster Onophryus impertit salute, qui utinā sub te magistro teq; praepceptore de locupletissimo effluētūq; Castalio tuo latice aquas potare mellifluas aliquando posset. Iterum uale, literarum & nostrae patriae decus. Ex Basilea Kalendis Octobribus, M. CCCC. XCV.

SEBASTIANVS BRANT

Ioanni Reuchlin Salutem.

GRatulor & quidem uehementer suauissime Capnion, te patrios tandem iam repetisse lares, Coniugis in gremio placidū capere atq; soporem. Et in primis quoniam ab illa aerumnosa te liberatum extractūq; esse curiali molestia accepi, qua grauius, libero praesertim homini & more tuo philosophanti, musarūq; alumnis, arbitror contingere posse nihil, siue quod perpetuum sustinerem, praecipue si cui τὸ πάνη & ἡ γὰρ μὴ οὐδὲν ἔτι εἰρήνη & ἡ κακός & ἀπὸ τούτου contingeret, qualem tete aliquando expertum tua cōmonstrat comædia, quā Leonorius noster mihi sese transmissurum pollicebatur, sed nondū uidere merui. Gratulor praeterea quoq; tibi optime Capnion, mihi uero gaudeo, quia quam de morte nostra audieras famam, haecenus uanam compereris. Illa quidem in dijs est fati mora, tollere uitam ius habet atque animā qui dedit ipse Deus. Scio te eam tametsi inane egre saltem tulisse migrationis nostrae famam, eo quod me tuum discipulum, uel si malis seruulum, inge-

EPISTOLAE

nita uirtute & bonitate tua præceptoris more diligas, idq; mihi sit exploratissimum. Et ob eam quoque rem perpetuo me tibi deuinxeris amoris uinculo. Mi Capnion, ô mi Capnion, quam iucundam tranquillamq; inter musas tuo in monte Græco agis uitam, nõ modo philosophicam sed & haud secus atque Phœbum in Parnasso aut Orpheam in Rodopeio iugo fidibus sese oblectasse canoris aiunt, Capnion ô fœlix qui fato quiq; secundo Hercule Pieridas ad tua uota uocas. Ast ego perpetuos cogor subiisse labores Assiduaq; leuem quæere mole stipem. Da ueniam festinanti, multa coram tibi loqui, tuoq; frui consilio cuperem, nunc non licet. Sis fœlix, prorsus fœlix, gaudeq; ualeq; Chære magis uita frater & usque uale. Ex Basilea Idibus Ianuarijs. M. D.

SEBASTIANVS BRANT,
ad Ioannem Reuchlin.

Optime Sueni genum, triplicis decor unice lingue
Capnion saluum te Titio esse iubet.
Tu uelut Augustus, Lepidus, Marcus ue Triumuir
Totius imperij es, Teutoniciq; soli.
Ergo Vale, mea fida salus, mea summa uoluptas.
Fumule & Onophrysis memor oro tui.

IOANNES AMERBACHIVS
impressor Basiliensis, Ioanni Reuchlin Phor=
censi LL. Doctori S. D. P.

EGregie Doctor, uir humanissime, in Commētarijs
S. Hieron. super prophetas sunt plurima uocabula
Græca

Græca è diuersis trāslatoribus ex Hebræo uarie interpretata, & fortasse illud ex hoc accidit, quia uiderunt unam literam Hebræam pro alia. Vocabulis autē Græcis, quæ in dictionarijs Græcis apud nos existentibus nō inuenio, fidem dare non audeo. Sunt etiam ea uocabula in antiquis libris ita corrupte scripta, quod literas quādoq; non cognosco. Quapropter ea uocabula Græca, quæ non intelligo, in quaternionibus quibusdam depinxi, eo modo quo potui ex antiquis libris, & eis breues sententias ex commentarijs præmisi, dediq; ea omnia religioso uiro Conrado Leontorio, tibi, ut dicit, notissimo, ad te deferenda, qui & mihi affirmauit rem meam apud te promouere, & instare ut operam des illorum emendationi & correctioni. Quod & ego peto ea instantia qua possum. Et pro laboribus quicquid petieris libentissime dabo. Si autē me derelinquas, neminem scio in Alemannia, q̄ me iuuare posset. Et forte propter hoc, opus infectum permanebit. Spero etiam, postquam Hieronymus cum suo Græco & Hebræo fuerit impressus, quod rudimenta Hebræa pluribus uēdentur. Vale feliciter. Ex Basilea XXVII. Iunij. M. D. IX.

GEORGIUS NVTTEL IOANNI

Reuchlin Salutem.

Quæ res mihi in primis exoptanda fuit, clarissimè me uir, ea mihi hoc tempore forte, ut spero, fortuna euenit. Nam cum tuas & humanissimis et pietissimis admonitionibus refertas pellegerem literas, maximo fui tum suffusus gaudio tū rubore: quippe qui scribis ob tabellarij festinationem literas tuas carere

EPISTOLAE

politioire stilo, et te Philosophica usurum polliceris breuitate. Vere inquā Philosophus Philosophia uteris, & quā gratissimis auribus animaduerti, animaduertamq; in quo haud diffidas. Ceterū quod de Iasone Maino admones, qui me scientia & autoritate augere possit, uerum fateris. Et ego uerum fateor, me futurum suum, nī Rhamnusia prohibeat, non poenitendum auditorem, et quem ingenue doctore (si opt. max. pater instituto aspi- rarit meo) nunquā diffitebor. Et id absq; ambitione intelligas uelim, syncero nanq; eduntur promptuario. Rubore praeterea affectus, cum satyricum istū, quem praese ferunt eae literae tuae, sentirem morsum, quo me non dico iniuria taxas, quod bellorum torquear à uero scolasticorum plurimum aberrans, ut tuo uerbo utar, tramite discriminibus. Veniam precor patrone, si minus uerecunde ad haec respondero. Eo nanq; tempore quo ad uos priores destinabam literas, tanto erat Papiensis cōcitatus furore populus (difficile dictū.) Testis erit locupletissimus ea in re tabellarius iste meus D. Ioannes, qui coram fatebitur, taceo alios. Et ego bimestris, ut ipse ais, in aliena ora, ignarus tum morum tum casuum eiuscemodi rerum, ne mihi subtimeam, non negabis unquā. At modo paulo maiorem concepi fiduciam. Licet cominus instent dissensiones inter sanctissimum Papam & Regem Frācorum, nullatenus tamen Latium egrediar, in quo plurimum iuuat morari, neq; unquam propositū fuit ante praestitutum tempus remeare. Ne tuae in primis ceterorumq; amicorū minus uidear paruisse satisfactioni. De ea re quae tum sollicitabat, eram (fateor) sollicitus, praesertim cum inter bellicos tumultus legendi nō sit

sit relictus locus ullus, quæq; mea cura intermittere sub
 uerebar. Nunc uero animi dissolui nodum, liberq; cura
 rum succifiuas impendo horas in perscrutandis legi-
 bus, in quo studio fastidium abstergitur omne. Demum,
 gratus gratissimum suscipis animum. Quodq; miserim
 calamos, gratiarum actione mea sententia non est di-
 gnum, gaudeo tamen siquid facio quod placet, et id gra-
 tum fuisse aduersum te, habeo gratiam. Reliquum est in
 calce literarum ne prodigalitatibus incidam pestem pater
 ne & amice exhortaris. Facis tu quidem recte & pro
 humanitate tua in me propensissima, & quod tam pecu-
 niosus iam sim redarguis. Fateor, at memineris uelim me
 plus quinquaginta erogasse aureos pro chartacea mea
 suppellectili, qua necessario indigebam, & alias inquit
 Nicolaus quartus in c. exijt uer. habetur de uerb. sig. li.
 VI. scientiam requirere studium cum libris. Prætereo
 alios necessarios usus pro primo tempore. Cogitabam
 item si alio proficiscendū fuisset illud Martiani, Qui ha-
 bet nummos securam nauigat auram: addit Aufonius, For-
 tunamq; suo temperat arbitrio. Cumq; imminabat for-
 tuna, eam regendam arbitrabar, si tamen nummi non
 deessent, cōtentus uiuam de cætero, et languescens tua
 de me spes sic reuiuiscat. Ego id temporis quod reliquū
 est curriculum totum bonis impendam dispensaboq; li-
 teris quoad de me actum sit. Hoc unum te uelim, si du-
 cu & auspicio tuo fieri poterit, conuenias Sebastianū
 Vuelling de re filij sui, qui ut ad me migret ad hibernam
 tempestatem, uehementer opto. Fecit non loquacitas,
 sed beneuolentia longiorem Epistolam quam par est.
 Et citra Senecæ præceptū, quo dicit Epistolam nō de-

EPISTOLAE

bere sinistram manum legentis implere, dabis ueniam
 & ruditati ignosces. Vale foelicissime cum Metelli foeli-
 citate, dii te tueantur annosq; longeuos largiantur,
 ut sanctissimos tuos atq; grauissimos mores quasi quan-
 dam ideam intueri possimus. Ex Papia XXV. Iulij.
 Anno M. D. X.

IOANNES VVAKER, LATINE
 Vigilius, Iuris utriusq; Doctor. Ioanni
 Reuchlin salutem dicit.

Quod ego mi Capnion, haectenus & ab ea hora
 qua a me discessisti usq; in hunc diem, etiã tuis
 literis id a me exigentibus, nihil literarum ad
 te mearum dederim, uix ausim ne dicam possim me ex-
 cusare, cum tot interea habuerim occasiones scribendi,
 totq; nuncios ut mille ad te & innumerabiles Epistolas
 dare potuissem. Sed ut saltem uno si uelis argumẽto me
 habeas excusatum, utq; uerum loquar, non transijt men-
 sis post tuam abitionem quin & a principe & a cancel-
 lario & interea sepius audiuerim te uocatum, tibi scri-
 ptum etiam manu principis ut huc uenires, quamobrẽ
 maxime calamus meus sese continuuit, uolens omnia in-
 tuum aduentum differre, quanquam plura semper ad te
 fuissent scribenda. Sed nondũ compares. Ideoq; possent
 ego omnem culpam meam in te transferre. Velim ergo
 tibi persuadeas, meam ad te scribendi negligentiam, &
 tuam item ad nos redeundi tarditatem, tanquam paria
 delicta mutua fore compensatione tollenda: quanquam
 ego minime dubitauerim te non sine urgente ratione do-
 mi continere potius quam hinc inde uagari. Spero tamẽ
 sperantq;

sperantq; , quin immo et optant & desyderant multi
 alij te aliquando nobis presentem futurum, ut ore ad
 os negotia mutuo inter nos agēda pro uoto possint ex=
 pediri. Sperat & id Andreas Theologus noster, qui to
 tiens tuam optat presentiam, quotiens se meminit esse
 infirmum, ac nullum apud se habere medicum à quo re=
 cipiatur medicinam, hoc est, qui in philosophia secum us=
 que in secundam aut tertiam noctis uigiliam perpetuo
 secum disputationem continuat, eiq; aduersetur. Nunc
 enim dicit, Vbi est Reuchlin cum suo instans, utinā ades
 set. Iam uero tui cupidus est, ut cum eo commiseratio=
 nem habeas illius totius nostri seculi eiusq; tam misera=
 bilis status, eumq; audires sese ultra in hoc seculo mini=
 me mansurū. Quin immo mox sibi ad Schonau, suamq;
 illic habitationem esse diuertendum, aut saltem semel
 eandem esse ab eo uisitandam. Pastor præterea in Stei
 nach, quid tui egeat nescio. Sæpius tamen tuam diutur=
 nam absentiam dolens miratur. Præsul item noster &
 Vangionum nedum te desyderat nobiscum esse, sed in=
 dies conatur inuenire media quibus te reducat ad se, ut
 etsi te perpetuo secum detinere non possit, saltem te
 præceptore per hanc hyemem futuram utatur. Consti=
 tuitq; uxori tuæ, ut cōsensum præstet, trāsmittere pro=
 pediem plaustrum uini boni. Tu interea delibera quid
 tibi sit faciundum. Sed ut de reliquis taceam, quid cre=
 dis de meipso? Nunquid ne ego desyderem tuum festi=
 num aduentum? Profecto merito id credere debes: ego
 enim præter te neminem habeo saltem chariorem, qui
 nostro more mecum in multam noctem uina mea noua
 optima dulcissima et in magna copia gustet, probet, dea

EPISTOLAE

glutiat. Spero enim me habiturum ad annum futurum decem plaustra, non minus, uini noui optimi & dulcissimi. Neminem praeterea habebō qui dū mane surgēdum est, uestibusq; induendū, promiscue & suis & meis utatur uestibus. Quid multa? carebo ego unico meo solatio. Ob eas tamen res omnes, nolo facias quod tibi non conducatur, quodq; tuo iudicio tibi uideatur aduersum. Quod si aequē tibi ut mihi congrueret, faceres rem mihi longe omnium maxime gratissimam, si hanc huiusmodi totam etiam meis impensis nobiscū ageres: posteaquam enim nuper à me discessisti, tum primum sensi ego atq; magnifeci solatia, quae ex tua praesentia indies acceperam. Nacta semel opportunitate, si uenire non potes, describe saltem nobis uitam tuam domesticam seu heremiticam: credo enim te in solitudine domus tuae cum solis libris tuis delitescere, & ut aliās constitueras à negotijs curialibus abstinere. Decanus noster Spirensis iam multos dies laborauit febris quartana, cui si potes scribe quā primum literas consolatorias & medicinales, facies enim ei rem gratam. Fuimus nuper Cancellarius, pastor in Steinach & ego cum eo consolationis causa. Fuitq; ob eam solam rem nuper cū eo serenissimus princeps noster. Caterum utile (ut tandem has barbaras literas concludam) sperarem fratri tuo fore, ut semel adesses praesente principe, posset enim denuo ei promitti stipendium pro continuanda lectione in lingua Graeca, ad quod Cancellarius laborat, sed siuus solus labor tui meo non sufficiet, quanquam & ego non omnino dormiam. Estq; res propterea eo deducta, ut si tu uel unum uerbum nostrae actioni apud principem addideris, res expedie-

expedietur indubie, possetq; sic frater tuus continuare studium suum quod in legibus & canonibus incoepit. Vale & me ama, atque uxori tuæ dulcissimæ dic meo nomine salutem multam, rogaq; mei loco, ut si aliàs fieri possit commode, saltem te semel ad nos remittat. Vale iterum, raptim in die animarum, Anno M. CCCC. XCIX.

CAPNION VIGILIO
Salutem.

TVa in me uoluntate mi amantissime Vigili, uide quanti te faciam, nihil mihi post libellos & chartas iucundius, nihil suauius unquam, id semper audienti ex omnibus qui ad nos isthinc ueniunt, egregia te de nobis sollicitudine affici ut ualeamus: quod nuper etiam nobilis adolescens ille Lonchinus & Dionysius frater probe testati sunt. Eò sum ductus maxime, ut uestro contubernio si non omni momento at quàm sepe quoad licet interesse cupiam, ubi acutis & acribus ingenijs non modo priscorum dogmatum thesauri eruuntur, uerum etiam ætatis nostræ meditantur inuenta, ubi nihil est usquã uel diuinarum uel humanarum rerũ quod nõ inter fecundos calices Aristotelico more in utranq; partem disputetur, quo in genere (dij boni) quanto citò studio Andream nostrum illum philosophissimum hominem abundantissimo dicendi torrente ac ui sermonis præditum audiuius omnes, etiam in multam noctem ab eius ore pendentem, quom qua de re dicere illum libuit perpetua oratione usus pulpitem concederet nemini. Ego uero Arcesile modo & Carneadi contra om-

EPISTOLAE

ne quod proposuisset conarer differere, meministi ne quando pugnantia duo & contradictoria in uno quodam latissimo instanti uera esse statuebam, quantus ei risus cum exclamaret, ubi est instans Capnionium. Nec mirum quod de suae orationis flumine tam multa hauserimus, cum totus fluminibus scateat, unde tanquam de spongia quandocunque altercationum certamine comprimuntur, uarij manant philosophorum riui, inter cacumina doctissimorum uirorum, alter Apollinis Parnassus, ex quo Tanaim, Bactrum, Choaspen, Indum, Araxen, ingentia flumina scribit Aristoteles ille Stagirita impetu profluere, alter orientem uersus Promothei Caucasus, unde Phasis lento gradu elabatur, alter ad occidentem uertex Pyrenaeus, hinc Rhodanum illinc Tartessum emittens, alter in Libya Aethiopicus tractus, unde Aegon & Nyfes, & Chremes, & Nilus, alter ad aquilonem Arcynium iugum ut extat in Meteorologicis, unde fama celebris Hister exoritur in Euxino ponto mergendus, & hic noster ignobilis Nicer societate Rheni ad borealem Oceanum properans, quem uos familiarissimi conubertales mei accolitis, et accolitis quidem sine me ad hos latices Pieridum, cum tanta uoluptate quanta ipse Andreas ad latices accubat balneorum. Finge tu mihi hominem humi serpente ad fontis adiculam in meditullio aestuarij mox repente prope post sudores uixdum meticulose primo illas ipsas fistula guttas summis digitulis atrectare, ac tandem stillantem aquulam osculari, clanculo mordicare & lambere, deinde insumere & resumere, postremo haurire, sorbere, deglutire, & usque ad immensam satietatem ingurgitare, o quam prosperi Andree

dreæ successus, ô quanta foelicitas. In siti humidum, in æstu frigidum, tactu leue, uisu limpidum, auribus rauco murmure sonorû, dulce gustui, et salubres herbas præterradens suauissimi odoris libamen. Iam cogitanti mihi arescunt fauces & ipse sitio, qui Andreæ aquas potare scribo, non Tantalum qui ne labra quidem admouet, sed memoratu dignissimum Protea illum & sacerdotem & uatem. Affer igitur mi Vigili helueolum tuum, quod Græce chenopoda dicimus, ut relictis Andreæ Nereidibus tecum bibamus, simulq; cum religionis nostræ columna Iacobo Theologo Selistatino, quem apprime diligo. Et quidem fauentibus superis combibemus tandem aliquando, & unâ cœnitabimus, quando noua inter uos stella oriri & lucere uisa est, non ex ueteribus planetis unus, quos maiores nostri erroneos uocauerunt, sed Sydus aliquod summatis orbis ille consultissimus iuris Venigerus, quem suo merito uas legum appellauerim, ut Baldus Azonem. Vale foeliciter cum tuis immo nostris, & Dionysio fratri benefac ob amorem in te meum. Ex Stutgardia sexto Kalen. Octobres. Anno M. D.

CONRADVS LEONTORIUS Monachus Mulbronensis, Ioanni Reuchlin, Latine Capioni, Phorcensi S. D. P.

Festinabam fateor, sed frustra, mi iucundissime amice, ut te Stutgardie pro tua in me beneuolentia, & pro mea in te perpetua obseruantia alloquerer ac amplexarer, sed interuenit occupatio tua, immo non tua sed aliena, qua utinam non esses obstrictus. Sed interim ab illo iucundissimo literario otio necessario auocaris, ne forte

EPISTOLÆ

cōtemnere uideare id cuius sub umbra temperario emolumento creuisti. Verum enim uero quom præstantissimum animum tuum, & illam ingenij tui naturam acrimoniamq; curiosus scrutator exploro, uideor mihi in te uidere quod excellentissimi Philosophorum aut neglexerunt aut minime fuerunt attentare ausi. Socratem siquidem illum Apollonis oraculo sapientissimum iudicatum, ciuilia Reipub. gubernacula tractauisse non proditur memoriæ, Platonis diuinum ingenium intra celebratissimam Academiam emicuit. Stagirita Aristoteles Alexandro Magno se pædagogum quam exercitus imperatorem præstare maluit. Quid Stoicorū Epicureorumq; uulgatissimos principes cōmemorem? nõnne intra Philosophiæ sinū in gloriæ cōsenescere, quam imperatorias mortes triūphis ornatas subire maluerunt? adeo paucos inuenies, qui theoriā laboriosa cū ciuilitate coniunxerint, & Reip. fungentes muneribus se nihilominus Philosophiæ studijs addixerint. Te uero unum admiror, qui utrunq; munus splendidissime soleas obire, & hinc quidem publici muneris oratorem te ita exhibes ut patcos, Philosophiam uero adeo eleganter, subtiliter, profunde indagare, elucidareq; cœpisti, ut nullos tecū hac tempestate conferre nec ausim nec possim. Huius meæ opinionis immo uerissimæ existimationis feci periculū. Quom. n. Basileam Ioannem Amorbachium conuenturus peruenissem, pro sua in me beneuolentiā iucundissimo & elegantissimo donauit munere, illo scilicet opere tuo De uerbo Mirifico, prorsus mirifico, quod primus ego ex illa officina sua impressoria deportaui. Legi, perlegi, relegi, summa cum admiratione inuentionem, eloquentiam,

quentiam, enodata mysteria, & quod nullus ante te Latinorum ne cogitauit quidem illud Ihesuh tuum, obflupui. At quid facerem? quid dicerem? felicissimo auspicio in lucem es editus, submurmuravi tacitus, Germanum nomen hactenus barbarum existimatum immortali es gloria illustraturus. Macete ingenio, macete doctrina uir eruditissime & amicissime, perge ut coepisti, ne semper Germanicam eruditionem italicum irrideat supercilium. Tractas quidem Rempub. sed interim summi Philosophi & eloquentissimi oratoris munus implesti. Si quis deus Romana rostra & campum Marcium redderet, desperarem ne? illustrem oratorem in illo splendore praestantissimorum uirorum te euasurum. Refloreat illa tot seculis decantata Academia, an subdiuino Platonis ingenio dubitem te non maximi Philosophi nomen habiturum? Patere queso ut citra omnem adulationem te admirem ac laudibus ornem, & quidem meritissimis. Ego te trilinguem, immo quinquilinguem Sueuū Romano Tullio non aequo tantū, sed etiam praefero, tanti existimo ex hac barbarie in tantam eruditionē emergere potuisse: sed de hoc satis. Redeo ad mirificum illud opus tuum, quod statim quinquies emptum indomito Rheno demirandum transiit. Verum unum hoc indolui, quod praeter omnem uoluntatem meam in ipso frontispicio tam mirifici operis tui nomen etsi obseruantissimi tui, pauperis tamen ineruditiq; Conradi uisitur, legiturq;. Longe siquidē cultioribus & ditioribus ornamentis uestibulum illud primum intrantibus decoratum politumq; esse debuisset, ut blando ac diuine aspectu lecturum mira et abstrusa illa mysteria alliceret castum,

EPISTOLÆ

deterreret prophanum. Vereorq; ne incultū illud frontispicium lecturos alioqui multos submoueat, dum hinc periculum de toto reliquo ornatu sint facturi. Sed me tibi excuso amicissime amice, nesciebam opus tuum chalcographo esse datum, nesciebam te extremam imposuisse manum. Sed cū Moguntie Abbatem quempiam mihi incognitum librum de ecclesiasticis scriptoribus componere didicissem, admonui Iacobum Selistatinum, ut nominis tui apud illum Abbatem summa quanta posset commendatione meminisset. At cum tum illud Abbatis Basileæ imprimeretur opus, Iacobus ipse Vuimphelingius literas meas Ioanni Amorbachio transmisit, ut ex ipsis nomen tuum cum debita commendatione excerptum insereret catalogo scriptorum. Cum autem interea opus tuum Mirificium inciperet imprimi, pro quodam argumento operis tui Epistolam meam præmisit. Quæ omnia Ioānes Amorbachius mihi retulit, ex cuius ore me tibi iucundissime amice excuso. Quod tamen tecum Germanorum facile omnium doctissimo (quandoquidem ita accidit) iuncta nomina fero, quàm gratiū mihi fore arbitraberis? Iampridem fratrem me nominabas, nunc tibi multo sum iunctior, præsertim cum prima illa eruditissimi ingenij tui foetura, sine nomine meo in lucem non sit edita: sed restat aliquando coram longior confabulatio. Ceterum uelim cognoscas consilium meū, neq; n. possum ab amico quid factururus sim abscondere. Ad Alemanniam reuocauī Mulbronensium rogatu. Gallias desero. Seruitū Mulbronnæ ueni, nō solū præter sed cōtra uoluntatē reuerendissimi domini Cisterciensis, qui me honore et ueneratiōe plus debito prosecutus est.

Iurauit q;

Iurauitq; me post annum reuocaturum ad se. Deinceps tamen me Mulbronnæ reperies, habebis ex me literas crebriores. Quæ enim necessario sum interrogaturus multa habeo. Nihil postulo nisi amicitia, beneuolentiã, humanitatem tuam, quam mihi, ut spero, nõ denegabis, si quando Mulbronnam transueris, me compellabis. Tuus enim sum, tuus permansurus. Misi tibi literas doctoris Ioannis Heberlingi ex Dola, circiter Kalendas Nouembres, si ad manus tuas peruerint nescio. Ipse se tibi perinde atque præceptori charissimo commendat. Vale foeliciter, tertio Kal. Apriles, Anno M. CCCC. XCV.

CONRADVS LEONTORIVS,
Ioanni Reuchlin Phorcensi S. D. P.

Salue præstantissime præceptor, tanquam frater cõsuetudinis, quam sim memor & amans præstantiæ tuæ uel ex hoc cõiungere potes, quod memoria tui in qua libentissime respiro adeo mihi semper præsens & ut dici solet ad manum est, ut quaqua uersum me uertero te tamen haudquaquam derelinquere aut obliuisci tui possim, tãta est in te humanitas naturæ munere & opera tua insita, tanta erga omnes beneuolentiã, tantum optimarum artium, tantum eloquentiæ & musarũ non modo Latinarum sed & Graiarum familiaritas, ut ipsi barbari te diligere, te uenerari obseruareq; alliciantur. Ego uero si nõ te ut dominum, ut fratrem, ut parentem summa charitate & ueneror & obseruo, sum profecto & ingratus & indignus erga me ingentis beneuolentiæ tuæ. Sed existimo me apud tuam humanitatem nul-

EPISTOLAE

la quidem alia re quàm diligendo uenerando & obseruando minime ingratum inueniri. Tu interim, ut pro tua constantia facis, illum erga me animum tuum candidissimum conseruabis, ut quum illa iterum dies foelicissimo sydere aduenerit, possim te sine rubore & alloqui & ut parentem amplecti. Ceterum praestantissime D. ex Mediolano ad te literas expeditas daturus eam, sed qui perferret inueni neminem, eas mecum simul & doctori Adolpho designatas Romam apportauit, quas ad te cum praesentibus mitto. Adiunxi & alias ad amicos meos literas, quas etiam colligatas tibi ideo dari iussit, ut pro tua in me charitate eas omnes diligenter reddas quò oporteat. Viue & uale cum praestanti coniuge tua. Romae nonis Martijs, M. CCCC. LXXXIX.

NICOLAUS BASELLIUS

monachus Hirsaugiensis, Ioanni Reuchlin Phorcensi L L. doctori.

Salutem D. P. Ex Spanhemensi academia me denuo in patriam rediisse humanissime uir, etiam si te fugisset, uel ex datis ad te literis ad 6. Id. Iulias intelligere potuisti. Quod uero in hunc usque diem respondere distuleris, non potui non sinistrum aliquid uel de ipsis literis uel amore in me tuo suspicari. Quare & has quoque prioribus adijcere non iniuria curauit, quo plane tibi ego non tu mihi taciturnitatis culpam impingeres. Sed haec missa. Nunc quod meae est sortis, ego hic inter Atticos, Rhomuleosq; triumphos & dego secure & ualeo perbelle. Deus hanc fortunam secundis uelis plurimos in dies dirigat. Tu uero quam in te rationem ha

beas, & si mihi ex Iacobo nostro Mulbronnensi mona-
 cho perspectissimum sit, nihil tamen certius tuis episto-
 lis auspiciari possum. Velim igitur doctissime uir, cario-
 rem tibi papyrus, quam eum qui te diligit uehementer
 & plurimum obseruat, ne feceris: mea etenim in te ob-
 seruantia peruetusta nec calcaribus eget, nec monitore,
 ipsa sibi sufficiens, etiam inter uariarum strepitus occu-
 pationū ustulare uidetur. Retulit mihi quidam ex san-
 cti Francisci obseruantia, Paulus nomine, Hebræis te li-
 teris insudare, atq; propediem efficere, ut sicut Græca
 ita & Hebræa quoque lingua studiosis pateat. Non po-
 tui non mirari diuinum hoc tuum ingenium, laboresq;
 iustissimos commendare, quippe qui Græcam nostris
 iam pridem Germanis linguam primus omnium, ut ita
 dixerim, ab inferis reuocasti, & modo Hebræum idio-
 ma, ut commune fiat omnib. literatoria palestra exer-
 citatis, enixissime laboras. Facis tu plane et probe et do-
 cte, philosophorū antistitis omnium (Platonem dico) sen-
 tentiam imitatus. Sic enim apud Architam suum ait,
 Οὐ μόνον ἡμῶν γυνόνμεν ἀλλὰ τῆς γυνέσεως ἡμῶν τὸ μὲν τὴν πα-
 τρὸς μιμήσεται, τὸ δὲ τι, οἱ γυνόντες τὸ δὲ οἱ λοιποὶ φίλοι. Debent
 igitur tibi præstantissime uir, & Germani et Itali, Fran-
 cigenæ & Anglici, immo doctiorum ecclesia tota pluri-
 mum, utpote qui tantum & laboris & sudoris onus
 subiueris. Verum iuxta Græcum adagium, ἄετι πόνος καὶ
 καμάτις οὐδέ τι ἔργον ἄποδοςιν καὶ ὄνομασθην καλοῦσθαι. Cessabit
 ergo iam perfidus quisque in angulis mussitare Iudeus,
 ut uiderit sese unico hoc tuo & splendidissimo opere
 deuictum. Theologi quoque nostri tibi gratificari de-
 bebunt, quippe qui in pristinam gratiam sacras lite-

EPISTOLAE.

ras atque historias cum ipsa ueritate, tua operare
 dijsse intelligent. Nostrates uero Sueui quibus tuis ip-
 sis uigilijs teneantur gratitudinibus obstricti, ne Apol-
 lo quidē ipse fari posset. Ut ut ergo extremam manum
 operi imposueris (quod breui utinam fieret) me quo-
 que participem facere digneris, & plurimum rogo
 & uehementissime oro. Vale literarum decus & asy-
 lum, Germaniēq; oculus dexter. Vxorem tuam à nonā
 soquar. Iterum uale. Ex Hirsaugia XVIII. Kalen. Octo-
 bres, Anno M. D. I.

NICOLAUS BASELLIUS
 Hirsaugiensis monachus, Ioanni Reuchlin Phor-
 censi LL. Doctōri S. D. P.

Nvdus tertius quem à pedib. seruū miseris, hospite
 insalutato uel ut aiunt post fores petita licētia rez-
 cesserat. Nam ego confectis extemporaneis ad te literis
 nōnihil de rure tuo scribere statuerā, celeri autem prae-
 uentus abitu nūcij quod obiter uix egre digesserā ad te
 dare non potui. Verū serui tui siue Dauus ille siue Oedi-
 pus sit crassam negligentia Battus noster supplebit. Gra-
 tulabor ego tibi amicissime Capnion, quod rus colore
 tum primum didici cum tuas ad me suauissimas literas
 perlegissem, quodq; à populari tumultu & negotio-
 rum strepitu plurimorum te subtrahere, tibiq; ipsi ui-
 uere incoeperis. Iam nunc enim philosophum hominem
 prae te fers, qui hactenus causidicum & forensium li-
 tium te negotiatorem constitueras, nunc liber tunc autē
 seruus uidebare. Hoc idem autem & Tullium fecisse
 nostrū & Varronem, Apolloniū quoq; Philostratus ait.

Nam

Nam M. T. Cicero deposita toga curisq; post tergum reiectis in Tusculum secedens non iam populariū quaestibus rerum sese cōmiscere uoluit, sed secretius delitescens Philosophiæ operam dedit. Xerxes etiam magnus ille Persarum rex, non tam armis quam agris colendis curam egit. Romulus item quo temperanter omnes uiuerent, duo liberis tantum studia reliquit, agriculturam scilicet belliq; artes, hac enim uita temperationes fieri homines iudicabat. Numæ quoq; Pompilio non minorem colendi ruris fuisse curam quam Romulo legimus. Et quid de Quinto Concinnato oppressi consulis & exercitus liberatore? Quid de Fabricio & alio Caio Fabricio Curioq; dentato referam? qui in colendis agris & rure tantum studium, curam operamq; impendebant, ut alter eorum ab aratro uocatus ad Dictaturam uenerit, alter fascibus depositis ad iuuenicos redierit. Sed quid sus Mineruam? *ἡ δὲ ἀναεὶς ἀδύνατος*. Quare tuo rusculo inclusas non alitum quas tecum centenariū iam numerum æquasse referunt pippinationes, nō porcorum grunnitum, sed ut coepisti Philosophiæ et abstractarum qua; rerum secreta rimari pergas oro. Hæc omnium Philosophorū studia sunt. Hæc te doctissimis quibusq; non dico æquare, nam id tibi factu est facillimum, sed superferre poterunt. Ceterum de Pauonissa non est quid scribam. Tenes nanq; quod magnopere literis à me fieri flagitasti. Sed ego te omni tua opinione de candidis frustrari quam maxime timeo, quia nos hic pauos albos masculos inter tinctas & maculosas habentes nūquam albas parere, sed semper diuersicolores uiderimus, nisi fortasse tu foetus præstygio procreare, uel arte ali-

EPISTOLAR

qua ipsa oua excubare noueris. Vxorem tuam pedibus laborantem gaudeo tuo rure delectari, quam meis uerbis saluere iubeas oro. Iterum iterumq; uale foeliciter. Ex Hirsaugia. Prid. Kalen. Apriles. Anno M. D. IX.

NICOLAUS ELLENBOG, PRIOR
 Monasterij Otthenburensis, Ioanni Reuchlin
 LL. Doctori S. D. P.

Reditus est mihi Cratylus unà cum literis tuis uir literatissime, quibus aduersa te ualetudine laborare dolenter accepi. Grauaris tu quidē cōmuni literatorum incommodo. Solet enim plerunq; pituita eos qui literis sunt dediti molestare, quod ex Marsilio Ficino Platónico illo Philosopho de triplici uita opusculum haud contemnendum legens scire potuisti. Deus optimus maximus, à quo omnis medela, faciat ut quamprimum sanitati restituaris, ut nedum mihi aliquādo prodesse possis, uerum etiam toti ecclesiae catholicae. Quāt. an enim iacturā (citra adulationem loquor) immatura tua mors uniuersali ecclesiae allatura sit, nemo ignorat, nisi literarum ignarus. Rursum uero quantum uita comite sacris literis inuigilans prodesse possis, dici non potest, potissimum tanta eruditione & linguarū pluralitate polles. Ego sane ut petis, pro te, dignissime uir, orare quam fidelissime apud deum non desistam. Tu uero ubi sanitatem receperis, secularibus posthabitis negotijs, ad diuinas eruendas scripturas totus incumbas precor. Audeo enim hoc mihi polliceri, si eiusmodi te armaueris proposito, sanitatem tibi propediem deo largiente reuersurā. Vale foelix. Ex Otthenbura XII. Kal. Februarii. M. D. X.

NICOLAUS ELLENBOG, PRIOR
Otthenburensis, Ioanni Reuchlin Phorcensi
LL. Doctori S. D. P.

FVit apud nos Bacchanalibus his diebus ingenuus uir
facundissimusq; immo alter Vlysses, Dieteganus Vuester-
steten, cum quo tibi non parua familiaritas est, qui
sane te sanum & incolumen predicat. Quod profecto
nuncium mihi gratissimum fuit, te enim optime ualere
uoluptati mihi permaxima est. Deus optimus maximus
faciat, ut quam longissime & uita & bona ualitudine
utaris, ut cum patriæ tum uniuersæ Germaniæ utilitati
& ornamento sis, sed & literatis studiosisq; omnibus
ueluti sydus præfulgidum præclarissimos multijugæ
doctrinæ tuæ radios diutissime effundas. Ea enim de te
mihi sententia est, ut tam diu scribas & ingenij tui no-
bilissimas dotes effundas, quam diu uiuis. Nec tãtæ tuæ
sunt in rebus agendis occupationes, quin bonis literis
ingenuisq; studijs semper incumbas, & quam plurima
posteris monumeta reliquas, quibus te post longa etiam
annorum curricula uixisse testeris. Vereq; tunc uiuere
incipias, ubi uita functus fueris, sisq; in ore omnium ho-
minum oculis sublatus. O te foelicem, qui cum honestate
famaq; præclarissima & rei peculiaris copia, tantũ bo-
narum scientiarum thesaurum, cum linguarum inter-
pretatione nactus es. Sunt plane hæc dona summi dato-
ris, à quo omne datum optimum & omne donum per-
fectum est. Facis autem tu prudenter & fideliter, qui
talentum tibi creditum non abscondis, sed amplissimo
cum fœnore reddere studes. Hæc humanissime doctissi-
meq; uir ad te scripsi, non assentatione aliqua ductus,

EPISTOLAE

sed animi oblectandi gratia. Nā uoluptate non modica afficior, si quando occasio mihi offerretur de te quā honorificentissime loquendi. Sed et ad te scribere, aut tuas uicissim legere literas, tam dulce mihi est quā quod dulcissimum, nihilq; auuidius desyderio quam posse aliquādo coram te alloqui, & suauissimo tuo colloquio frui. Rogat te Abba meus benemeritus, rogo & ego ut aliquando opportunitate capta ad nos concedas. Ceterum inquirere iussi mercatores longe lateq; Græcam bibliā, sed hactenus mihi contingere potuit nulla. Velim itaq; ut si quā uenalem noueris, literis me certiozem reddas. Vale bene uir integerrime, & me tibi deditissimū scias. Ex Otthinbura X. Kalen. Martias, Anno M. D. XII.

SEBASTIANVS MVRRO COL
lumbariensis Ioanni Reuchlin Phorcensi.

Salutem D. P. Dudum uir præstantissime, tuum iocundissimum aspectum teq; coram uidere desyderabam. Mirabarq; cur tanto tempore Ilfaciam non uideres, eaq; tua præsentia destitueretur, sed non ab re id fieri autumabam, iunctus enim es & generoso & industrio principi, qui tua opera doctrina ac industria multum eget, iucundeq; perfuitur. Nūc autē tertio Kal. Iulias accepi tuas desyderatissimas literas, quib. te doctissimū uirū mei non solum memorē fuisse intelligo, sed studiose quæ ego ignorauī lucubratione diligentissima quærens indagasti, meq; tadē instruxisti. Quæ de re tibi gratias ago maximas, meq; tibi totū deuoueo. Moysen, quē antiquissimis non ignotū fuisse Græcis edocuiſti, eiusq; diuino ore prolata leges institutaq; à Latinis tāquā barbarient

bāriem sapientia & utpote ueræ religionis inimicis
 spreta ad te missum uti desyderas et quidem flagranter,
 fecissem, si totus apud me interpretatus foret, sed quom
 solum Exodum habeam (ab eò enim libro cœptum ini=
 tium est) ob Hebræa linguæ librorum penuriam, libra=
 rius autem quotidianis negotijs impeditus est, ut huic
 rei operam dare non sufficiat. Curabo optime doctor,
 ut breui Moyses neque tibi neque mihi desit. Partem li=
 bri tabellario huic ostendi, non quod me fingere putes,
 sed ut desyderium tuum in Moysen crescere faciam.
 Quem cum Isatiam ueneris, tum pro tuis scriptis do=
 ctrinisq; pro Moysæ grates condignas pro mea uirili ex=
 hibebō. Vale, meq; inter tuos statue amicos. Iterū uale
 fœliciter III. Kalen. Iulias, Anno salutis M. CCCC.
 LXXXVII. Ex Colmar.

V V O L F G A N G V S P R Æ P O =
 situs in Ror, Ioanni Reuchlin LL.
 Doctori.

S Alutem D.P. Quo te nomine uocē clarissime doctor
 Sac nostræ etatis omnium excellentissime, etiam si
 omnia membra mea uertantur in linguas nescio, nec tu
 laude mea indiges, quum laude tua plena sit terra. Ideo
 fama tua excitatus quæsiui, Magister is ubi habitat? Et
 dixerunt, Veni & uide. Ecce in Stutgarteni. Venirem
 personaliter & uiderem, nisi cura rei familiaris hume=
 ris meis constractis imposita prohiberet. Nec hominem
 alium sub sole potius uiderem propter sacras literas He=
 bræas, quas præ omnibus calles, in quibus & ego utcū=
 que proficio. Sed id præ omnibus auidum me reddit,

EPISTOLAE

quia cum tu unâ cum Sidonio & Baruchia de uerbo
 mirifico tractabas, ego licet indignus ad parietem asti-
 ti & audiui quomodo ille uetus Baruchias aiebat,
 quod pronuntiatio nominis ineffabilis comprehende-
 retur tribus commatibus sub una periodo, eo loco quo
 Moyses de ineptitudine linguæ conqueritur. Sed hodie
 dictum Baruchiam non intelligo, nec expositio-
 nem dicti nominis (licet in manu mea sit Sepher thillim)
 capio, quia extra sacellum extiti, in quo licet non ido-
 la, tamen cancelli iuxta morem gentis nostræ alti sunt,
 quare introspicere non potui, quomodo ipse Hebræus
 ex 72. uersibus quælibet sancta signacula digito mon-
 strabat. Verum ex uoce tua audiui te ibidem, & conie-
 ci te singula perquam diligenter aduertisse. Ideo ut uer-
 bis tuis utar, si qua scis quæris auditorem ut ex te di-
 scat, ita plurimū delectaris communicatione & libera-
 litate studiorū, nec necesse erit orare ac uix tandē exo-
 rare auditorem, quia audius audiam saltem calamum
 tuum de pronuntiatione & expositione mirifici nomi-
 nis ex locis supra nominatis. Scripsissem illi Baruchie,
 sed ut scis inhumanus est, & pro consuetudine gentis
 suæ non ualde amicus, & de genere hominum qui talen-
 tum libenter suffodiunt & scientias occultant. Sed &
 Capnion ex his creditur quia uix afflatu inspirat de uer-
 bo crucis cuius Areopagita in ecclesiastica Hierarchia
 meminit. Sed tu Ioannes Reuchlin omnia communica-
 bis Vuolsfango tuo, qui in hac canitie sua nil habet pro
 solatio nisi sacras literas. Ipse arcana uelamenta & se-
 cretissima symbola non sparget in auram, sed silebit, ce-
 labit, tacebit, & uerbum mirificum perquam diuiniter
 colet,

colet. Vale feliciter. Ex Monasterio Ror, ordinis sancti Augustini canonicorum regularium, Anno Domini, M. D. I. In die S. Viti.

HIERONYMVS DE EVDORFF
 Doctor & miles, Ioanni Reuchlin
 Phorcensi S. D. P.

VT tres Magi stellarum quondam obseruatores, Saluatori nostro preciosum obtulerunt thesaurū, aurum, thus & myrrham: sic tibi illius apud nos morales œconomus fideli, primum eorum et optimum quod mihi est his impositum mitto. Et recte inquam nescio quomodo cum aurum quidem sit pro temperamento Iouis, maxime omnium temperatum, quod non solum, ut arbitror, uitæ sed & religioni ueritatiq; ipsi quodammodo conuenit. Insuper aureus hic nummus leonis habet imaginem crucis signum ferentis, quo lustrator mundi communisq; dux cœlestium Phœbus sedem tenet, tanquam tibi uexillum hoc cōmittens atq; collocans in manus tuas, quod nobis semitam ad Deum aperuisti & plane instruis. Præterea altera ex parte nummus iste diui Petronij senis illius simulachrum habet, quod Saturno altissimo planetarum religionis arcanorūq; custodi idoneum & per consequens tuæ Hebraicæ institutioni ad gratiarum actionem forte haud incongruens munusculum fiet. Non quod agam sicut debeo, sed ut possum, neque ut possum, sed ut Deus spiritus et mens est tuq; eius ut œconomus, sciamus nil aliud amare nisi mundā mentem, bonaq; pro amplissimis suis donis potius uoluptate quàm holocaustis esse contentum. Nā pro tuis rudi-

EPISTOLAE

mentis Hebraicis, quae nuper impressa reperi ac cōparauī, immortales refero gratias, semperq; habebō. Ac quāuis corporibus satis longe distemus, tu quidē in Sueuia, ego uero in media ferme Bauaria habitātes, tamen animus meus penes te esse dudū cōepit, & in tuis sacris larib. cōquiescere. Vtinā & tuus in mea humili casa aliquando uicissitudinem ageret, cū tibi forsā notus nec sim (alter enim alterū ante nunc decennū duntaxat uisit) nec dignus sancto tuo consortio. Quoniā igitur quū superiore anno ex curia Caesaris domū me cōtulerim (licet adhuc consiliarius suae maiestatis & camerae sollicitator sim immeritus) colendo agellū ut tempestiuus sarcinas colligam antequam proficiscar ē uita, tum inter otium literariū ueritatis ardore gratissimis amplector uulnis institutiones tuas, illisq; conor operam dare. Sed dulcissime mi pater, cum careā docentis uiuae uocis oraculo, obsecro ut unum mihi mittas, quem forte instituisti pro cura huiusce rei. Nam illi ei cum uictu dabo per annum uestimenta & de salario quicquid dictaueris, ut tamen ualeat in equo mecum ambulare, quemadmodum sepicule existo foris, etiā plus dimidio temporis amicorum tēporibus transmissō. Et quicquid in me ipsius atq; unius filioli mei institutionē fuerit, haud denegare digneris quæso. Iam nil amplius, ne epistolae modum exceedam, quae non debet sinistram manum legentis implere. Vale foeliciter. Ex ædibus nostris Mosen, prid. Kalend. Februarias. Anno M. D. IX.

IOANNES STOFFLER IV
stingensis, Ioan. Reuchlin LL. doctori S. D. P.

Figur

Figuras cœlestes ortus et conceptionis tuæ, item anni presentis & futuri reuolutiones ad te mitto uir spectatissime. Eas quum iter ad Episcopum hodiernum Vuormaciensem habui obtuliffem, sed te domi minime offendi, in regressu à Ladenburgo per aliam uiam reuersus sum ad ædes meas. Habes ut spero cœlestes figuras perfectas à me, summa diligentia examinatas, ex quibus facile de pluribus tibi accidentibus iudicabis. Vale iterumq; uale. Ex Iustingen. VIII. Id. Maias. Anno M. D. IIII.

IOANNES STOFFELER IUSTINGENSIS, Ioanni Reuchlin Phorcensi S. D. P.

EX literis tuis accepi instrumentum uerorum motuum Solis & Lunæ ac passionum eorundem à D. præposito in Denkendorph tibi donatum. Gaudeo uehementer, utinam eandem seruaret integritatem et splendorem quam habuit dum ex officina mea ad eundem abiit. Pro eius regimine nulli mihi sunt canones. Semel enim rite uerificatum sola motatione aut prouolutione singula iuste patent. Constitueram apud me pro his & alijs absoluendis ad te aditurū, quod in hodiernum usq; diem distuli. Vexor quotidiano morbo sinistri cruris nescio spasmodico an alio, adeo uehementer ut equo insidere penitus abhorream. Spero tamen rediuiuum tempus uernum uires mihi & sanitatem restitutorū. Characteres planetarum libenter sculpam, sed quo pacto reti tenui sine lesione insigi possint non intelligo. Singula absoluemus uita comite, uiribusq; reassumptis. In Hebræo sermone, quo abunde doctus es, si sint hæc dictio=

EPISTOLAE

nes bobel & bouel, earundem peto cum praesenti gerulo interpretationem. Vale feliciter. Ex Iustingē. V III. die Aprilis. Anno M. D. II.

GEORGIUS SIMILER, IO. REYCH
lin Phorcensi LL. Doctore S D. P.

Non possum illud probatissimi Poëtae, praeceptor doctissime, non recordari, quae te tam laeta tulerunt secula, Aenea in gratiam Didonis orante, quando nobis infelicitas temporū (iniuriā uerius dixerim) inuidit eam suppellectilem, quae ad ingenij cultū pertinet, appellamur & interpellamur assiduo propter extirpandam barbariem in sacris codicibus ex amanuensium lituris passim interlitam inspersamq;. Verū euius uero falx deest. Nobis quidem uidetur equi boniq; facile esse consulere inter nostros, quanquam (ut est apud Hieronymum in prooemio super Iob) tanta sit uetustatis consuetudo, ut etiam cōfessa plerisq; uitia placeant, dum magis pulchros habere uolunt codices quam emendatos. Proficere igitur nobis est animus, si codices Hebraei extaret, ut genuino & gentilitio idiomate uersatidrum & pestilentem quibusdam & serē publicum errorem eximeremus, qui S. spiritus oracula diuinitus ad nos deriuata, pro arbitrio suo corrigere, uel potius inuertere & deprauare conantur. Tu nobis ansam capulumq; falcis praebe, & uel psalteriolo uti pollicitus es succurre, mox mox ad ades tuas redituro quam primitū. Scio nanq; pectus tuum recenti adhuc aestu curarum ex aedificatoria sollicitudine quiddā de seruere indignum liberalissimis literis, Hebraeas significo, quae uirum un-

diq; fariam

dig; fariam rotundum integrumq; & nulla penitus ani
 mi nebula turbatum sibi uendicat, quæ possunt exclama
 re, Sancti estote, nos quidem sancte sumus, lingua certe
 breuis sed succi & sensus plenissima. Quid plura? Mis
 ertum est me Reipub. literarie, quotiens cogito me me
 esurire codices chartaceos, atq; alij parcissime tractant
 eboreos. Vale caput & columen literatorum, qui per
 inde alios superas, restringit stellas exortus ut acrius
 sol. Datæ Phor. XII. Kal. Iulias. Anno M. D. IX.

BEATVS RHENANVS SELISTA
 tinus, Io. Capnioni Phorcensi

Salutem D. P. Iacobus Faber Stapulensis, uir ex om
 ni æuo incomparabilis omniumq; disciplinarũ uber
 rimus fons, qui Philosophiam nimio situ squalentem, et
 suo uiduatum splendore ita illustrauit, ut Hermolao Bar
 baro & Argyropylo Byzantio præceptoribus (quod
 quodam loco adnotasti) olim tuis huic longe plus nitore
 ris attulerit. Ille enim præter Latinitate donatum para
 phrasten Themistium & Dioscoridem, adhuc à quibus
 dam suppressum, parum quod quidem editum sit elu
 cubrauit. Alter totam Aristotelis Philosophiam in La
 tinum è Græco uertit, sed nudam nullisq; illustratam
 commentarijs, quo legentium mentes obscura eius Phi
 losophi sensa facilius intelligant. Hic uero Paripateticã
 doctrinam ita redidit peruiam, ut neq; Ammonio neque
 Simplicio aut Philopono iam sit opus. Is inquam celebra
 rimus uir, cum ego apud Parisios Philosophiæ studiorũ
 æssecta degerem, mihi opido familiaris fuit, quo fa
 ctum est, ut & in Germaniã reuerso mihi, de rebus suis

E P I S T O L A E

nonnunquam scripserit. Et quoniam Cusani omnium Germanorum doctissimi opera à se recognita impressioni tradere in animo habet, elapso iam tempore per literas à me rogauit, ut si quæ superessent eius uiri opuscula, præsertim Directorium speculantis, quod Tritemius in catalogo suo ponit, excrubi curarem. Dedi iam ego operam apud multos ut aliquid conquirerem, cum Moguntia apud Grefemundum, tum Friburgi apud Gregorium Ruschium Cartusium, quod is uisitatoris officio fungens, uarias bibliothecas, eius præcipue regionis ubi Cusa adhuc in humanis agens frequens fuisset, sæpe perlustraret atq; excuteret. Hic autem præter libellum de deo abscondito, quem pridie exscriptum habeo, & sermones, nihil se adhuc comperisse affirmat. Percontatus præterea sum à Pelecano Rubeacensi, uidiſſet ne uispiam tale quippiam, retulit is te multa habere quæ Cusa composuiſſet, sed paucis ea comunicare, quippe quæ apud te essent in magno precio. Significauit mihi hoc idem Ruschius Cartusienſis. Cœpi itaq; eruditissime uir exinde cogitare, quo pacto mea opera particeps eorundem libellorum Faber efficeretur. Et primo cum de parandis ad te literis consilium iniissem, & meipsum aspicerem, frustra me canturum esse subuerebar, mox cum Fabrum cui hæc mitti deberent, & cui uix negari possent consyderarem, animus mihi fidenter petendi datus est. Non enim tanto uiro, qui te & tua omnia mirum in modum laudat, extollit, magnificat, te non obsequutorum facile unquam crediderim. Qui de te in quintuplici Psalterio (quod ad Hebraici & Græci exemplaris archetypum ueritatem fidelissime recognitum, & uenustissimis

stissimis notis informatū, mihi nuperrime muneri misit) ita honorificam mentionem facit, ut libeat eius hic uerba recensere, quom de supersancto regis nostri & Seruatoris nomine loquitur, sic inquentis: Illud idem scripsit Mirandula, & de eodem librum edidit elegantissimus & sine controuersia inter Sueuos doctissimus Ioannes Capnion, cuius paulo ante meminimus, quē quidem libellum ab illo diuino benedicto & mirando nomine de uerbo mirifico nuncupauit. Haectenus Faber. Quin alijs in locis Reuchlinianorū rudimentorum (sic enim nominat) sepe meminit. Vides igitur quanti te faciat Faber, quantaq; honoris praefatione de te loquatur. Memini ego ex eius me ore non semel audire, Doctus & reuerentis qui se Fumulum appellat. Hæc autem si ut tibi aduler me in medium afferre credis, longe erras. Non enim ex eorum numero sum qui aliud blatterāt, aliud in pectore clausum gestant, sentit animus cum calamo, lingua cum corde. Moueare itaq; præstantissime uir, ad mihi commodandos libellos, non modo ob Fabri in te beneuolentiam, sed & ob maximā Germaniæ laudem quæ inde Germanis omnib. ad crescet. Excusi sunt iam pridem, non inficior, eiusdem dialogi multi, quos omnibus & ego inter meam librariam suppellectilem teneo, sed erratorum immunes non sunt. Quare cum ijs recognitis atq; elimatis sermones quos ex pontificia Romæ bibliotheca exscriptos habet, et tui dialogi accesserint, erit profecto opus undiquaque consummatissimum. Verum ut ad id faciendum propensior reddare, dono tibi nisi elegantissimum politicorum opus, quod ab hinc triennium Faber Stapulensis ex sua officina emisit. Tritum enim

EPISTOLAE

est apud Græcos adagiū, καὶ ἄρα υἱῶν, καὶ δ' ἀν' υἱῶν. & δ' ἀν' υἱῶν
 209. Da & accipe, mutuum nanque muli scabunt, ut est
 apud epigrammatarium Burdegalensem. Tu igitur elo-
 quentissime uir, morē mihi in hac re geras, quod si ege-
 ris erit cur tibi perpetuo deuinctus existam. Si præter-
 ea propositiones Cusæ impressas, Symmachi epistolas,
 aut Egesippi historici Christiani libros scriptos apud te
 habes, patiare obsecro, ut me adeant, & ad aliquot dies
 mecum hospitentur, redibūt, sancte polliceor, actutum.
 Hermonymus Lacedæmonius, non tam doctrina quàm
 patria clarus, olim tibi apud Parisios præceptor, & mi-
 hi Græcæ linguæ tyrocinia exposuit, tui subinde me-
 mor. Vale Germaniæ immo totius orbis decus, & Rhe-
 nanum tuū inter eos referto qui tibi sunt oppido quàm
 deditissimi, ex Helueto, quod uulgus Sletstat corrupta
 nomēclatura uocat, decima luce Nouemb. Anno à Chri-
 sto nato DD. D. IX.

BEATVS RHENANVS SE-
 listatinus, Ioanni Capnioni Phorcensi

Salutem. Quaterniones illos membraceos quos ex
 Cusæ operibus commodato ad me dedisti eruditissi-
 me humanissimeq; uir, ea fide remitto qualem tu poscee-
 re uidebaris. Excripsi ego, Parisiosq; ad Fabrum no-
 strum misi. Tu si quid interim noui reperisti, fac nos
 quoque particeps, & Laconice scribenti ignosce. Nam
 hoc temporis negotijs oppido quàm negotiosis distra-
 hor, ut mihi ipsi uix satis constem. De itinerario Anto-
 nini aliquid ad me scribe ubinam uideris, & Antonini
 ne sit imperatoris, an ab aliquo eiusdem à libellis potius

conscripuit, quod probabilius uidetur. Vale eloquentissime uir, & me ama. Ex Argentorato XIII. Aprilis die, Anno M. D. X.

RVDOLPHVS AGRICOLA,
Ioanni Reuchlin Salutem.

ΕΓραψάς μοι, ὡς τῆ δουτορία ταῦν σου ἠδύσομαι
λαῖν κατὰ τὸ ζῆς ῥήτορες εἰδομῶν πρότορον
ἀρκείνωμαι, ἀκείμ μὲν σε, ἐπαγγέλλομαι με τὴν
ἀρετῶν, τὸ ἢ προεγμά σοι εἰς ὄραδι πισδύωγε ταῦ
τα λέγοντί σοι, ἀλλὰ εἴπερ ὅτως ἔχει τὸ ἀληθές, λό-
γων μὰ θία καὶ κρηῶν θ' ἠ κήκιδας ῥημάτωρ. ὅτε
γὰρ ἐπαγγέλλομαι τῶν ἀρετῶν, ὅτε δυναίμην αὐ-
τῶν γὰρ, ἢ πόθεν; καίτοι ἠγυῶμαι σε τῶν ἢ τοῖς
των πινῶν ἀκῶσασαι λόγων. ἀλλὰ ὑπὸ τ' ταῦτα
μὲν αὐτὶ ἐμῶ τε ἄ ὑπὲρ ἐμῶ λεφάντων πρὸς ἄσ-
θῆ, ἢ τοι σὺ τ' ὀνοίας εἶ πρὸς ἐμὲ, ὅτι εἰς ἄλλο γειν-
μὲ προκημῶν, ἢ τοι σὺ τ' τ' πραγμάτων ἀγνοί-
ας ἐσφαλμῶν, ἔγωγε πρὸς ἐμαυτ' ὄραδι ὅτε γη-
ναϊότερον ὅτε λαμπρότορον αὐ ἐπαγγέλλομαι τὸ λ-
μῶμι, ὅδε ὦ θεὸς βελθίμην. ἀλλὰ πρὸς ταῦτά γε εἶτε
βέλτερον ἐδυνάθην αὐ. νυκί ἢ τ' τ' βραγῶδι γνώ-
μην, βεβαρβαρῶμαι χρόνιος ὡν ἐν βαρβαροῖς, χη-
ν' οἶμαι τὰ ληθῆ λέγειν. ἄλλως εἰ αὐτῶν τ' πρα-
γμάτων τ' ἀλήθειαν πρὸς αὐτῶν ἐνδ' ἐφάντων ἀλ-
λά ταῦτα μὲν ἄλλοις. καὶ ἄγαυ ἐπιτῆ τὸ δυνατόν

EPISTOLÆ

μοι ἑλλωισι ὡς πρὸς τὰ σα ἑλλωικῆ. τὰ δὲ λοι-
πὰ τῆ ἡ μετόρατε καὶ γνωριμοτόρα φωνῆ ἐμοί γε
ἄμεινον γράφειν.

Postulas à me, uir doctissime, uti literas ad te dem,
idq; prope conuictio à me efflagitas, ego contra, ad dan-
dum cunctatior sum. Sapimus uterq; tu quod quicquid
est hoc studiorum meorū, maius tuo iudicio quam alie-
næ credere prædicationi: ego quod haud temere mihi
uideor committere debere, ut iudicium tuum subeā ho-
minis tam multiplicibus disciplinarum literarumq; or-
namentis expoliti. Quarum rerum abunde locupletes
testes tuæ mihi literæ fuerunt. Gaudeo (ita me Deus
amet) uicem tuam, & quum animi naturæq; tuæ sceli-
citati, tū uero in primis fortunis Germaniæ nostræ gra-
tulator, quā si unquā nūc aliquando expergefieri oporte-
bit, & ab hac barbarie, qua tot iam seculis uelut stupi-
do sopore uel potius *καθάρω τινι* oppressa tenetur, exci-
tari. Quod autē eruditissime simul prudentissimeq; sen-
tentiam tuam de Hebraicis literis ad me perscribis, fa-
cis tu quidē humanissime, credo etiā uera te dicere: quid
faciam tamen? si aliud mihi uidetur, scis enim quot homi-
nes tot sententiæ, ut in rebus humanis persæpe in men-
tem mihi ueniat dubitare, sit ne uerum id quod priscis
nonnullis uisum est, esse id optimū in eis quod sit animo
cuiusque gratissimum. Itaque mirum in modum senten-
tia ea Græci poetæ mihi probatur hac in parte, οὐνεχ
ἐκέρθημ ἰσθλάτε καὶ τὰ χέρσα θῶν ἐν γύνασι κῆτοι μοίρης εἰς ἐπ
πάντα μεμυγμένα καὶ τὰ μὲν οὐτὶς δ' ἐρκεται ἀθανάτων ἀλλ' ἀπὸ
εἰσητῶ τίτυκται, ἀγλύι θεσπεσίη λυκαλυμμένα, τοῖς ἐπὶ χέρσας οἶν
μοῖρα

EPISTOLAE

μυοαῡ pernoscere. Basilius quoq; noster, quem deterruis-
se te scribis, acriter me incitauit, secutus tamen fortasse
impetum meum, & calcaria (ut dicitur) currenti sub-
dens. Quin tu quoq; qui cōtraria sentis nescio an acer-
rimis me facibus extimules, turpe nanq; fuerit mihi uel
nolle id uel nō posse percipere i hoc studiorū otio, quod
tu tantis tamq; diuersis districtus studijs discere potui-
sti. Basilius de quo scribis in patria est, fuit mihi arctis-
sima cum eo familiaritas. nuncius interpellat. Vale, Hei-
delbergæ quinto Idus Nouembres.

RODOLPHVS AGRICOLA, IOAN-
ni Reuchlin Phorcensi Salutem.

Quum Plinius meus, uel noster potius (quid n.
debeo non cōmune utriq; nostrum putare prae-
ter inscitiam meam) & eum praesertim quem
quantum mihi longus usus familiaritasq; uita concilia-
uit, tantum tibi studia praecleara uirtutesq; deuinxerūt
tuae. Is ergo quum ad te proficisceretur, non potui sine
meis ad te literis eum demittere, non quo certa aliqua
aut digna causa esset scribendi, sed ut memorem me tui
perspiceres, hoc est ut tantum scriberem, quanquam hoc
ipsum scribere tibi praesertim homini cuiusmodi te cen-
seo *αὐταίτων ἰαυτῶ δεῖ καὶ αὐταρκεῖ ἕνα τὸν πρόφασιν αἰ.* Au-
dio duxisse te uxorem, quod ut foelix faustumq; tibi sit,
eueniatq; uotis omnib. precor, laudoq; sententiam tuā
& uehementer (ita me deus amet) probō. Ipse quoq; in
priori etate id facturū me destinauerā, sed postea quā iā
incoepe diligentius me ipse introspicere, auersus sum ab
eo cōsilio, non incōmodis rei uxoriae, quae multi non dōcēt

in multis uerbis profecuti sunt, sed deterruit me potius
 genus uitæ meæ & animus leuissimis etiã curis impar,
 καὶ φιλιούρον τι τῆς φύσεως μου ἤτι μᾶλλον ἀπραγμοσύνη καὶ ἡ
 ἀλλοτρίωτος ἐπιπέη βαθεῖα τῆς ἐσθυρία παντός τῆ βίου. Quid.n.
 necesse est mihi uitia mea speciosis circundare nomini-
 bus, itaq; fortem te fœlicemq; hoc ipso instituto tuo iu-
 dico, tamen ut pro hac ipsa fortitudine tua in reliquum
 par tibi respondeat fœlicitas, id quantum quicquã mihi
 tãtũ tibi doctissime humanissime opto atq; semper opta-
 bo. Implerem chartam, sed nuncius interpellat. Vale.
 Datum pridie Non. Febru. Heidelberge.

IOANNES CAMBRARIUS DAL-
 burgius Episcopus Vuormaciensis, Ioãni Reuchlin
 Phorcensi LL. Doctori S. D. P.

INter multa & præclara tua in nos gentemq; & fa-
 miliam nostram officia atque benemerita, iniucundis-
 simum illud iudicamus, quo nos proximis diebus hono-
 rasti, totusq; nos oēs tibi perpetuo obligasti, recte.n.
 poterimus ad te hos uersus referre, quibus cum nuper
 homini cuidam amicissimo gratias egimus inter alia di-
 centes: Gratius est gemmis, fuluo quoq; gratius auro.
 Gratius auriferi non tulit unda Tagi. Nempe cum alias
 tuas translationes, quas uel nostro, uel fratris amore ab-
 soluisti, è Græco in Germanicam uel Latinam linguam
 uertens libellos uehementer probaremus, tum has tuas
 lucubrationes maxime sumus admirati, Alemannica ui-
 delicet in lingua tam apte, tam lucide, tam suauiter &
 in ligata, & ita ad certum numeerum perstricta oratio-
 ne, ea nihilo in sententijs immutato potuisse explicare,

EPISTOLÆ

tantoq; id mirabilius uisum est, quod te illo genere car-
 minis, quod octonis septenisq; pedibus uicissim proce-
 dit cōcinnat similiterq; cadit desinitq; quàm aptissime,
 nunquam te antea usum esse aiebas. O bona, fertilis, fe-
 racissimaq; deplantata arbor, quæ primos fructus tam
 delicatos, maturos, sapidos, flagrantissimos, & quod
 omnium pulcherrimū est, immarcescibiles perpetuoq;
 durantes tam suauiter nobis decerpandos obtulerit. O
 foecunda insitio, quæ si recte excoletur, inestimabiles
 fructus suauissimosq; foetus est prolatura. Quid pluri-
 bus frequentes illæ molestiæ & occupationes prohibe-
 bent, qua ex excusatione erga te tanto possum liberius
 uti quanto te similiore palo alligatum esse sciamus. Di-
 stinuimus aliquot diebus nuncium & tabellarium tuū,
 & ad fratrem cum opere tuo transmisiimus. Speraba-
 mus interea commode & pleniore otio de multis re-
 bus potuisse ad te scribere, sed longe nos sefellit opinio.
 Nanq; rediens heri occupatissimos nos quàm ullo alio
 tempore offendit, ita nobis cogitationes molestias & la-
 bores attulerunt literæ regiae, quibus principem rogat
 hortatur, ut quàm primum nos Augustam Vindelicorū
 transmittat, de nonnullis rebus agendum est illic inter
 principes nostros & Ligam uestram, hæc res cum ab-
 sente principe in deliberationem magnam uenit nos de-
 uocauit. Sit satis tibi mi obseruandissime doctissimeq;
 Ioannes, gratissimum utriq; munus tuum fuisse, existi-
 mabis recte operam nos daturos, ut tibi gratias referre
 possimus. Tu inter familiã nostram numeraberis, obser-
 uaberis, tuum erit quicquid nostrum est. Speramus eam
 tempestatem de qua nos admones, & quam coelo impē-
 dere

dere etiã ipsi cernimus, maiore tranquillitate quã su-
spicemur abituram, deosq; propitios fore. Domino tuo
cõseruatori, auctoriq; pacis & optimo principi (ita sem-
per in animo nostro habitus est) multos adhuc uitæ dies
longioraq; tempora superuiuendi bene sperantes opta-
mus, neque eam perniciem Reipub. quæ mors sua mi-
natur, esse passuros Deũ sanctosq; cœlites. Quod si res
sinistris fati agitabuntur, tales nos fratremq; nostrum
offendēs, quales nos nominasti, hoc est asylum futura-
rum calamitatũ: nihil in rebus fortunisq; nostris futu-
rũ est quod nõ tuũ esse arbitrari debebis. Sic uale, quo-
usque plus temporis chartæq; suppeditauerit. Iterum
uale, XII. Decembris. M. CCCC. XCI.

IOANNES CAMERARIUS

Dalburgius, Episcopus Vuormaciensis, cha-
rissimo præceptori suo Ioanni
Reuchlin S. D. P.

Quod Vuormaciæ es in hac impura tempestate
duplici ex causa gaudeo: altera quod propin-
quior sis, ut amplior mihi spes uisendi tui re-
linquatur: altera quod quanta mecum actum sit iniu-
ria, temeritate & insolentia rectius possis intelligere.
Scito & me priusquam de tuo aduentu certior essem fa-
ctus, destinasse animo, & omnino cõstituisse, abs te pro
nostra amicitia & mutua beneuolentia exigere uelle,
ut quã citissime ad nos conuolare, amicissimi & con-
stantissimi hominis officium ostensurus. Cum igitur ti-
bi commodior & recta sit nata occasio, te per nostrum
amorem, per sacras ipsas literas & musas oro, requi-

EPISTOLAE

ro, admoneo, ut ad nos uenias, multa enim tecum pro salute Reipub. & nostra tranquillitate sum communicaturus. Tu uale, & amicum te ostendito, sum Laudenburgij aduentum tuum ardentissime expectans. Dat. prope et tumultuarie, mi suauissime Reuchlin, V. Octob.

IACOBVS AVRELIVS DE
 Questenberg, decretorū Doctor, & Brevium Apostolorum scriba, Joanni Reuchlin illustris Comitibus Vuirtembergensis Oratori & Consiliario.

Magnifice uir & doctor excellentissime, salue. Hodie mane paulo post horam undecimam cum tui uisendi gratia diuersorium uestrum peterē, nunciatum est mihi ē media uia te sine literis meis, quas famulo meo ad te dederam, ante lucem hinc abiisse, quod ut postea comperi, moleste quidem ut debui ferebam, quippe qui fructu iucundissimae consuetudinis tuae tam subita discessione priuatus essem. Cupiebam equidem nonnulla adhuc tecum conferre, & pro tuis in me officijs quom re non possem, uerbis saltem qualibuscunque gratias agere: quanquam non plane intelligebam qua dicendi copia, quibus uerbis affectum animi erga te mei declarare potuissem, cum consydero uim & bonitatis tuae & amoris quam in mirifica illa de me praedicatione pulcherissime declarasti, quum hesterno uespere ἡ ἀριστοῦτερος ἀφροδίσιας εἰς τὸς ἰδέχης σοφίας καὶ τὸ ἀριστοῦτερος non sine admiratione, immo cum summa uoluptate uidisses, καὶ ἡ ἔρατι ποικίλης ἢ πολυφάρμακα τὰ μὴ κατὰ, κατὰ σέφαντου, Praeterea τῆς καλοκαγαθίας ἔργου ἐστὶν οἷον ἂν ἂν ἄνθρωπος γίνοιτο, τοῖσδε ἰσοτιμῶν

ἔτι καὶ ἀπὸ τοῦ αἰσίου. Tibi igitur pro sapientis more premium sit uirtus tua, ubi mea non responderit. Itaque meū perpetuum studium & mutuam beneuolentiam ob memoriam tuā optime de me spei quoad uixero nunquā defutura tibi polliceor, conaborq; modo uotis aspiret Deus, ne tuæ apud reuerendissimum dominum cōmunem Episcopum uormaciensem futura commendationis eiusq; in me beneficiorum pigeat. Vale igitur, & me si mereor illius gratiæ commenda. Romæ ex ædibus reuerendissimi D. Cardinalis S. Marci, Kalend. Augusti, M. CCCC. XC.

IACOBVS QVESTEMBERG,

Ioanni Reuchlin Phorcensi Oratori

Palatino Salutem.

CVM in tanta hominum multitudine, aut ut uerius dicam, omnium prope gētium colluione ne unū quidem pro præsenti necessitate idoneum scriptorē inuenerim, neq; uero alium quempiam Bertholdo nostro adhuc febricitante ad manum domi habuerim, qui orationem tuam elegantiore litera exararet, id quod tu hesternō die per epistolam tantopere efflagitasti, ipse pro uetere amicitia nostra & antiqua morem tibi gerendi consuetudine, laborem obeundum esse mihi putauī, ne uel opera atque sedulitas mea semper alioquin officiosa tibi saltem in re necessaria defuisse uideri posset. Itaque orationem tuam ad te mitto, quæ propter ipsius summam elegantiam dignitatēq; uerborum & grauitatem sententiarum, digna uisa est, non mea tantum manu describi dὲ καὶ τὰ λοιπὰ τῶ ἀκρω δακτύλῳ ἠψάμην, sed omni-

EPISTOLAE

no ubiq; terrarū legi, adeo tu quidē omnia, ita me Deus amet, diserte, prudenter, apposite explicasti. Ego tamen ut solco prope re transcripsi, & ἰδιόγραφον. Vtinam sit in hac difficillima temporum difficultate quod & tu coelesti præditus eloquentia mereris, & nos amici laudum tuarum præcones uiderere cupimus. Vale doctissime uir, principis tui ornator, de Bauariæ domo ac toto imperio Romano benemerite, præcipuum communis patriæ decus, Romæ Anno M. D. II.

A L D V S M A N V T I V S R O =
 manus, Ioanni Reuchlin Phor =
 censi S.

A Mari me abs te plurimum mi Ioannes iam pridem noui, non meo in te ullo officio sed humnitate tua, quare nisi te beneuolentiamque tuam plurimum faciam, sim plane ingratus, sed & facio plurimum & redamo magnopere. Ex libris autem quos petis mitto Iulium Pollucem, Stephanum de urbibus, Thucydidem, Etymologicon magnū, Prudentiū Christianū poetam, cum quo & Græca quædam impressa sunt. Sedulium item cum Iuueno & Aratore, cum quibus & Homero centra imprimenda curauit. Suidas non erat apud me, & nuncius tuus dicebat non esse sibi plus pecuniæ, sed rediturum se breui Venetias & facturum quod iusseris. Præterea impressi sunt ex Græcis hi, post opera Aristotelis, quæ à nobis quoque habes, Aristophanis comœdiæ nouem cum commentarijs, Epistolæ Græcæ sex et triginta autorum, Dioscorides, Aratus cum Theonis commentarijs, unā cum Iulio Firmico, Simplicius in præ
 dica =

dicamenta Aristotelis, Ammonius in quinque uoces, Gregorij Nazianzeni circiter octo millia carminum, Nonnus carmine heroico in Euangelium secundum Ioannem, Apollonius Poëta cum commentarijs. Imprimuntur & quasi absoluta sunt Sophoclis tragœdiæ septem cum commentarijs, item Herodotus. De Hebraicis non est impressum quicquam. Quod tu componis placet, perge ut detur studiosis. Impressi sunt præterea Latine literis paruis Virgilius, Horatius, Iuuenalis, Persius, Martialis, Lucanus, Catullus, Tibullus, Propertius, Epistole familiaris M. Tullij. Imprimuntur iisdem characteribus Ouidij opera, Stadius, Valerius Maximus. Si ex his aliquis placuerit scribe. Interea uale, meque ut facis ama. Venetijs XVIII. Augusti. Anno M. D. II.

ALDVS ROMANVS, IOANNI
Reuchlin Salutem.

Delectari te plurimum literis et laboribus nostris, Capnion mi suauissime, quantum ipse delecter non facile scripserim, tum quia principibus placuisse uiris non infima laus est, tum etiam quia laus ista, quoniam à te laudato uirio proficiscitur, facit ut me esse aliquem putem. Sed deum Op. M. oro ut diu alter alterius studio delectari possimus, in dies magis, quod non dubito futurum si quandiu prodesse hominibus possit uita nostra uterque uixerimus. Libros omnes quos uolebas cui iussisti dedimus, præter Nonnum & Gregorium, nondum enim exire in publicum possunt. Quod uero minoris istic nostros emere libros queas, miror. Certum est enim non minoris eo uendi illos Venetijs quanti cõstiterunt tibi,

EPISTOLAE

immo potius pluris. Sed puto esse causam, quoniam mercator iste cum accipiat à societate nostra Venetijs quã plurimos simul libros, & minoris quam uenduntur singuli, ut quemadmodum æquum est, & ipse lucrari possit aliquid, nec tamẽ soluat (damus. n. illi ad tẽpus) gratis eos fortasse habuisse putat. Vale Venetijs XXIII. Decembris. M. D. II.

BILIBALDVS PYRKAIMAR,
Ioanni Reuchlin Salutem.

Possem merito negligentie argui uir clarissime, si antequã amicitia mihi iunctus eras, te ob uirtutes doctrinamq; egregiam non solum admiratus sim uerum etiã dilexerim, uehementerq; amauerim, nunc uero cũ arctiore uinculo mihi astrictus sis, tui penitus oblitus uidear. Ut igitur amicitie nostrae officioq; meo pariter satisfaciam, presentibus literis carumq; latore homine mihi sanguinis necessitate cõiuncto nec literarum experti te saluto, admodumq; ualere cupio. Audio enim te nonnihil animo ob nescio quas aduersitates perturbatum esse. Sed cum sis uir cunctis uirtutibus omniumq; disciplinarum genere non solum excellens, uerum extra fortunæ quoq; aleã positus, nemo crede mihi Therites seu Zoilus tuam candidam denigrare famam ac dignitatem poterit. Fac igitur, ut non solum animo forti, quemadmodum tuam decet prudentiam, obtreccationes inimicorumq; calumnias feras, sed & magnanimitè cõtemnas. Mementoq; solummodo uitia inuidie esse expertia, uirtutes uero semper fuisse et esse inuidie syco-phãtijs ac æmulationib. obnoxias. Nosti enim ὄν τῶν δ' ἰδ

τὸ κλίον πορευομένοις ἔπειτα κατὰ ἀνάγκη οὐκ ἴσθ' ἅδιὰ τῆς δ' ἄ
 ξης βαδίζουσι ἀκολουθεῖ φθόνος. Vale, et si tantilli tibi super-
 est otij, quemadmodū habeas rescribe. Ex Nurenerga
 Kalen. Octobribus. M. D. XI.

BILIBALDVS PYRKAIMAR,
 Ioanni Reuchlin Salutem.

Scripsi, uir clarissime, æstate elapsa cum hinc Treue
 Srim abiturus essem, simulq; tibi ostēdi Demosthenis
 orationes unā cum commentarijs ex Venetijs allatas es
 se. Inde cum reuersus essem à meis intellexi, libros illos
 ad te fuisse transmissos, utrum uero illos receperis nec
 ne haud dum compertū habeo. Bene itaq; feceris si hac
 de re me certiozem reddas. Scripsissem confestim post
 reditum meum, sed uix limini pedem intuleram, tum ite-
 rum abire coactus fui, nuncq; demum post multos re-
 uersus sum labores. Sed quæ scribenda erant breuibus
 accipe. Prohibuere olim Ephesij nomen scelerati illius
 hominis, qui Dianæ templum succenderat, literarū mo-
 numentis inseri, scilicet ne ex facinore illo nefasto perpe-
 tuam memoriam assequutus esse uideretur. Tu uero ho-
 minem tibi inimicissimū, & qui aliter doctis præcipue
 ignotus fuisset, libris tuis celebras. Vidi enim nuper
 libellos tuos à te emissos, in quibus semijudæi illius men-
 tionem facis, hominis, cuius memoria de terra uiuentiū
 delenda esset. Sed scio respondes, te nō laudibus sed me-
 ritis conuitijs illum prosequutū esse: & recte quidem.
 At non uides, id quod antea dixeram? illum hoc pacto
 famam seu magis infamiam assequutum esse, & quod
 proprijs uirtutib. sibi denegatū uiderat, id inimici ope-

EPISTOLAE

ra quæsiuiffe, scilicet ut doctorum uolaret per ora uiro-
rum, nollem itaq; dehinc opuscula tua tali piaculo fœda
res, præcipue cū nil ad monstrum illud attinerent. Hæc
ut amicus qui te ob uirtutes tuas innumeras suspicit &
uehementer amat scribo. Tu uero quid faciendū sit ma-
ture consyderabis. Reperi Treueri antiquitates uarias
tam Græcas quàm Latinas. Ex quibus Græca ista mit-
to, missurus & Latina si tibi id placere intellexero, tuū
itaq; erit rescribere. Vale & quæcunq; præstare pote-
ro a me fidenter exige. Ex Nurēberga Kalen. Decem-
bris. Anno M. D. XII.

NICOLAUS GERBELIUS, PHOR-
censis, Ioanni Reuchlin S.

Non parum animi angor expectatione illa longiu-
scula, immo quæ mihi longissima est præceptor et
pater suauissime, qua te interea temporis cum a me dis-
cessisti cupide atq; inhiāter expecto, indiesq; magis ac
magis emaceror, quo cōstitutū tempus spe diutius pro-
rogatur. Non nihil enim mali suspicor, quin uitā tuam
(quæ mihi mea salute charior est) nescio quis malis fla-
tibus urgeri dolenter pertimescam. Sunt mihi apud ho-
spitem tuum hic quotidiani nuncij et exploratores, qui
me hoc unico solantur, propediem te aduolaturum: dii
tibi dent alas, Mercurius talaria, Neptunus equum, ut
ad nos aduoles celeriuscule, quo tuo affatu aspectuq;
dulcissimo dulciter nos exhilarari contingat. Quoties
mecum memoria repeto (repeto autem sæpiuscule)
quoties inquam in animum reuoco disputationem
illam præclarissimam, qua de Philosophia Platonica
grauiter

grauiter & sapientissime dissertabas, non possum non in pueriles lachrymas effluere. Si tua illa me diuina atque sancta eruditione uti non liceat, si me tuo prescripto placidissimo meliorem doctioremq; fieri negatum est, quo se usos olim etiam literatissimi homines reuerenter suis monumentis literarijs attestantur, quin potius deseram patriamq; domumq; paternam, & te dicentem copiose, disputantem acriter, prudenterq; docentem comitemur quorsumcunq; uelis. Nimirum amatissime pater tam gratus est mihi tuus frugalissimus ille sermo, tamq; accepta doctrina tua, ut nihil pro acquirenda ista graue mihi, nihil molestum durum ue uideri possit. Faciat Deus te mihi talem preceptorẽ fore, qualem me tibi perpetuo glutine connexuq; consecraui. En expecto quemcunq; me habere uis, eum ipsum me efforma. Vis Græcis studeam, studebo Græcis: si Platonicum me esse uelis, Platonem uoluam, reuoluam, uolutabo: sin Luuiianum, Liuium perlegam. Omnia sub nutu stentq; cadantq; tuo. Vale foeliciter.

NICOLAUS GERBELIUS

Phorcensis, Ioanni Reuchlin Salutem.

Misimus ad te nuncium quendam diebus superioribus antequam patria discederem, qui literas tuas ad nos deferret. Verum quia domi non eras, frustratus sum & mea spe et ingenti beneficio quod apud amicos tuos fuisset consecutus. Nihilominus tamen doctorem Cuspinianum accessi, eumq; salutauit nomine tuo diligentissime. Cumq; genitor meus, qui mecum Viennam petijt, patriam esset repetiturus suam, rursus Cuspinia

EPISTOLÆ

num tuum salutavi, petij literas ad te iure ueteris amicitie daret. Respondit se non posse nunc tue humanitati respondere, quoniam libri eius angulatim essent dispersi, propter incendium horrendum & formidabile, quod & passi sumus atq; maius futurum perstimuimus, addidit tamen ut ego te salutare scriberemq; postquam literas tuas reciperet scripturum se quoque diligentissime. Volui uiro huic eruditissimo humanissimoq; morem gerere, atque tibi præcipue, cui me atque mea omnia ingenue offero. Vale felicissime, atque rescribe, ne me pigrum extitisse credat ea in re noster Cuspinianus. Viennæ post ferias Pentecostes, Anno M. D. XII.

IOANNES CVSPINIANVS

Chæroporeus, Ioanni Reuchlin Salutem.

ERuditionem tuam atque doctrinam doctissime Capnion, iam in omni dudum Europa decantatam ita amplector atq; exosculor, ut non possim non cõmisereri iam incipienti tuæ senectuti, quæ frustra à sciolis tentatur, sed tu fac uirum te exhibeas, et *μνηστικῶν καὶ ἀδελφικῶν τῶν μυστῶν* facias nihili. Forte Climactericus tuus cum nullum possit aut corporis aut fortunæ dispendium tibi afferre, famæ conatur iacturam adducere. Sed te quoq; finge Deum. Habes Græcas, habes Latinas consolationes multiformes, si te iam Hebræorum piget, animū nō deiicias. Sed tu forte mihi noctua Athenas, dices, quod facile quidem fero. Nam ita sum totus immersus Coss. Romanis, quos à primis Iunio & Bruto ad Theodoricum usque tempora deduxi ex Casiodoro (Nam imperatores omnes & Romanos & Græcos, & Germanos &

nos & Turcos iamdudum adornatos mea lucubratione exaravi) ut sim noctua hebetior. Tu uero pro amore meo, immo nostræ Germaniæ, id operæ Cuspiniano præstes, audio in Rheno siue sit Spiræ, seu Vuormaciæ adhuc extare integrum Ammiani Marcellini opus, qui sub Iuliano uixit. Id diligenter inquiras, ut me certiore reddas, pro quo uicissim à me quicquid possum exigas. Vale raptim & cursim. Ex Vienna Pannoniæ sexta Aprilis. M. D. XII.

IOACHIMVS VADIANVS,
Ioanni Reuchlin Salutem.

ATtulit nuper nobis Apologiam à te scriptam, doctor omnium doctissime, Simon Lazius, eruditorum omnium assertor singularis, nostri uero pro sua humanitate studiosissimus. Qua dii boni quam docte quam artificiose maleuolentissimum animum cuiusdam Iudæi male baptizati, refutant te ac eliminantem comicos ferè quasi in præsentia differentem aspexi, ubi defensionis limites mihi multa lectorum fruge prætergressus uideris. Poteras siquidè integerrimæ apud omnes famæ summæq; ob bene de Germanis meritâ eruditionem existimationis philosophus insontissimam opinionem tuam uel paucioribus propugnare, contra hominem præsertim in religione nostra nouum et suspectum, resq; nouas nequiter molientem, ni in animo tibi fuisset alijs quoq; uberiore disputatione ueritatis ansam corripiendam indicare, quidq; potissimum ea in re phas & iura sinat aperire. Reddisti me fateor non tam certiore quam doctiore, eoq; certitudinis prouolauit animus, ut in sententiæ tuæ robur manibus pe-

EPISTOLAE

dibusq; contenderim. Atq; utinā ea mihi uires essent, il-
 la animi efficacia, uti tuis quæ sunt copiosissime tradu-
 cta, possem uel aliqua parte subscribere, animiq; mei er-
 ga te tuamq; integritatem ardorem, præter sermonum
 perpetua præconia characteribus effigiare. Quod quia
 mihi iam negatum est, utinā Capnion tuæ causæ iudicia-
 lem archetypum haberē, cui more Notariorum instru-
 menta probantiū uel hoc solo subsignarem. Et ego Va-
 dianus literarū in Gymnasio Viēnensi adstipulator Ca-
 pnionis causam probo, effero & uictricē iudico manu
 propria. Sed & hoc ipso forsā non egēs, cū ueritas tibi
 subscripserit dudum, qua in omni lite uisa, cessat dissen-
 sio. Interea mi doctissime Capnion, cum sis philosophus
 & Iouis per secretissima mysteria inter Germanos in-
 terpres, Attice, Latine & Hebraice gnarus, patere te
 iniurijs peti, contumelijs inuadi, fama inuida sollicita-
 ri, quo in eorū albo ex omni parte numereris, qui sunt
 citra omnem ingenij aleam habiti suorū temporum do-
 ctissimi, qui & ipsi morsibus detractorijs petiti sepius,
 nunquam uicti, & cum libros etiam cōscripserint Zoi-
 li, nil præter infame nomen eorum posteritas habet, il-
 lorū iugi gloria ad nos usq; demanante, qua mirandi ue-
 niunt posteris & posterorum posteris. Ciceromastix
 (ut alios sileam) infamiam sibi, at Ciceroni decus, ex
 iniquitate struxit, Capniomastix ex Iudeo Christia-
 nus ex infami per religionem famā nactus, Capnioni no-
 stri decori erit, sibi ipsi autē infamie, qui libellis famo-
 sis tantopere furat, & deinceps immo non furere sed
 furari famam optimorum conetur. Sunt hæc tibi lau-
 di Capnion, quod de religione cum eo dissentias, cuius
 stirps

stirps uniuersa Christianæ incolumitati fuerit inimicissi-
 ma, quod libros eos eripueris Vulcano, quorū eruditio
 partim celebris est paucisq; cognita, partim perfidiæ fal-
 sitatis et mēdacij Iudæorū sempiternū testimoniū, quod
 flammis quā rationibus magis extirpari minus est sa-
 pientis, minusq; fidei nostræ certitudini ac stabilitati cō-
 fidentis. Verum de his forsā tecum aliās. Nunc te libet
 implorare Patrone literarum supreme, uti me in tuorū
 albo signatum amare uelis, & in eiusdem testimoniū re-
 scribere, ut uel manus tuæ habeam quod uenerer monu-
 mentiū. Scribam ego posthac ad te & sæpe & libenter.
 Vale, Viēnæ Pannoniæ. Non. April. Anno M.D. XII.

SIMON LAZIVS CAPNIO
 ni Salutem.

Literas tuas uir humanissime & Apologiam optimo
 uiro Thomæ Resch collegæ theologiæ baccalaurio
 oratori ac Poëtæ laureato nomine tuo obtuli, qui oscu-
 labundus literas & Apologiam cū maximo animi gau-
 dio suscepit, quippe cui (ut coram dicebat) ad id tempo-
 ris gratius accidere potuisset nihil. Et id eo libentius,
 quod is uir perhumanus cum nostri nobilissimi gymnā-
 sij gubernacula tunc habebat (Quādo enim Viennam
 appuleram gymnasiarcha electus fuerat) tum tui nomi-
 nis studiosissimus erat. Multa de te (nomen enim tuum
 apud nos notissimū est) studio tuo, omnibusq; rebus hu-
 maniter me interrogabat. Diligentissime uir ille Apolo-
 giam tuam legit, quæ postea rus ibat ad Stiborium no-
 strum, qui eā ex intimo pectore legit ac perlegit. Quæ
 ubi domuitionem capesserat, Cuspiniani fores appulsa-
 bat,

EPISTOLAE

bat, qui stomachabundus mihi succensuit, quia ad se literarum nihil abs te afferrem: at excusationem non rancidam pro tempore afferrebam, literas tuas probe affuturas significans. Quare tuum erit, quod uerbis promiserim, opere perficias. Lecta autem à Cuspiniano nostro Apologia, salutabat Vadianum, & reliquos meos. Exemplar quoddam illius perniciosissimi hominis aduersarij tui Capniomastigis Coloniensis apud quendam mercatorem Sueuum inueni, qui etiam plurimum ueneni ex libello illo famoso in te uomenq; tuum suxerat, cui & nomen tuum odiosum & detestabile erat. Ego statim huic uenenofo morbillo mederi satagens, presentissimum pharmacum attuli, utpote Apologiam tuam, quam legeret petij. Quae lecta fortiter omne uenenum latenter intra petus irreptum presentissimo antidoto expulit. Exemplar accomodato acceptum, ut legerent omnibus meis obtuli: his quid cum literis & Apologia tua egerim liquido intelligis. Cuspinianus & Vadianus hic ad te scribunt, qui ut rescribas plurimum rogant. Scripsisset et Thomas noster, ni subita & insperata tabellarij abitio nos fefellerit, at proximus tabellarius literis uacuus ad te non ibit. Vale sanus in dulces annos, Viennae Nonis Aprilibus. Anno M. D. XII.

IOANNES REVCHLIN CV-

spiniانو suo Salutem.

Cuspiniane doctissimorum ornatissime, iam es enim tam breui apud me optimi cuiusque locum amici concorsutus, ut mihi uidear exordiando nulla egere praefatione alia quam te ut hoc alloquar quo licuit Homericum Agamem-

Agamemnoni prudentem illum Nestorem, Opto tui si-
 miles mihi consultos fore deos, Nā recte tu, qui me ad-
 mōnes, stultorum elationem & inuidentiam nihili face-
 re, Et in sententiam ego tuam istis eo meis pedibus, &
 nullius consilium anteponam tuo. Cauendum maxime
 tamen fuit non modo iniuriam iniuria ne repellerem, di-
 gnus ab indigno illatam: uerum etiam ne infamiae suspi-
 cionem ullam admitterem, quod utrunq; curauī diligen-
 ter, tantummodo innocentiam tutatus meam. Quare o-
 mni humanitate præstans Cuspiniane, per benigniter ue-
 lim sic iudices affectionem istam erga me tuam, quod ni-
^{μω πορ πύριος} senectam sis meam cōmiseratus, ut ueræ amī-
 citiæ testimonium uehementer à me probari. Est id qui-
 dem hominis præcipuum bonum, ut abhorreat ab iniu-
 ria, quam ego bestias quandoq; uidi odisse. Fitq; merito
 ut eius beneuolentiæ causa gratiam tibi habeam nō in-
 termorituram. Tametsi commiseratione nō erat opus,
 quæ miseris debetur, non autē beatis. Ego uero me bea-
 tum existimaui, etiam oraculo ueritatis, quod malum
 de me dixerunt mentientes. Nam multa generose ferent-
 dum est bono uiro, qui se mauult uixisse quam spirasse.
 Vnde quod mihi malum scribis Climactericum esse mi-
 natum, id ego in partem foelicitatis repono, nec illum fa-
 mæ iacturam uolo, sed gloriæ perpetuitatem præsagi-
 re. Quando enim incendiariorū contra me famosa ma-
 chinatio coepit, scire licet. Anno etatis meæ quinquæ-
 gesimo quinto tunc præsto aderat Climacterici à natali
 meo, qui fuit Christi M. CCCC. LV. in annum
 M. D. X. reuolutio eiusmodi, cuius figuram quia Phi-
 losophum te perfectum & non triuialem agnosco, hic

EPISTOLAE

tibi ascripsi. Vbi conspicias Saturnum septem fortitudi-
 nes, Martem octo habere. Sed Iouē, qui Zedek Hebrai-
 ce nominatur, id est iustus, minorem ijs esse, ac ternis so-
 lum uiribus pollere. Audi nunc Hierophantas & præ-
 sagiorum uates. Bonatus de reuolutionibus, Cum Satur-
 nus ait in tertia domo fuerit inuentus, significat rixas
 & discordias uenturas plus solito. Firmicus ita, Mars
 in quarto loco faciet eos sine gratia præstare quod de-
 derint. Nam quicumq; aliquid ab ipsis fuerit consequu-
 tus, ingratus illis semper existit. Deinde si Mars fuerit
 in Scorpione, quicumq; eū sic habuerint, homines erūt,
 qui omnib. facile inimicis suis dominantur, erunt quoq;
 alti nominis optimaq; famæ. Quod hic Cuspiniane cer-
 nis, cum ante cætera Mars gaudeat Scorpione. De Iouē
 aut Bonatus, quod si in quinto habitat, fiet res honestæ,
 quæ merentur laudē. Et Firmicus quoq;, Iupiter in quin-
 to magna fœlicitatum augmēta decernit. Habes ex ady-
 tis responsa, quibus arbitror in nostra causa, cū uideas
 figurā cœli, nihil esse uerius. Adde post naturæ motus,
 etiam morum conditionem & uirtutum, quantulus-
 cunq; sim (Iam enim familiariter tecum loquor) iun-
 geq; innocentiam meam, sic facile iudicabis, uiro bono
 nihil mali accidere posse, neq; uiuenti neq; defuncto. Ita
 Socrates, qui nec Aristophanis illusionē, nec Anyti pro-
 ditiōē, nec Meliti accusationē, nec iudiciū peremptionē,
 postremo nec inuidorū oīum cōflata calūnia absorptus,
 sed multo magis sua morte immortalis factus est, sic ait:
 ἀνομήτων μὲ δ' ὕμνων βράβει δὲ δ' ὕμνων. Nam te Græca
 quoque legere & intelligere sentio, ut ex tuis amœnif-
 simis literis accepi. Viuit igitur in æternum Socrates,

& triumphat cum gloria, quando aduersariorum suorum memoria uel extincta est funditus, uel scintillat in cinere cum ignominia. Quare ut non sinerem te in tuis propter me molestijs diutius torqueri istis meis (ut multi quanquam non recte putant) incommodis, exposui tibi quid sentirem de inuidorum iniquo in me studio, & execrabili aduersus famam meam consilio in perniciem ueritatis inuito, quo improbitatem suam posteris inciderunt Buxo perpetuo memorandam. Non enim ea detraكتورum immanitas & tanti sceleris sui crudelitas me qui probabiliter uera scripsi & honesta consului, sed seipsum tandem ledent qui male peruerterunt. Ego uero beatus futurus sum quem persecuti sunt propter iustitiam, sine qua nihil potest esse laudabile. Quid autem potuit sanctius à me fieri? quando statui ad fidem nostram Iudeos non tyrannide ulla rapere, sed ut iura uolunt benigniore concordia ducere, quæ quidē cōcordia, ut ait Cicero, esse nō potest cū alijs adimuntur, alijs condonatur pecuniæ. Deinde æquitas tollitur omnis, si habere suū cuiq; nō licet. Sed hæc Rhetorum declamationib. committā. Nūc de Ammiano Marcellino id tibi persuadeas uelim, in omnib. me tui studiosum fore quæ interesse tua aut etiam te uelle existimem, ubi adsit facultas. Sed ad neminem autoris eius uolumina diuertisse noui, nisi ad Vangionum Episcopum, in presenti tempore librorum hospitem certe supra quam dici queat tenacem. At illic ponderis nihil habebit intercessio mea, quamuis olim eius Bibliothecæ rector fuerim. Scriptum est enim, Surrexit interea rex nouus super Aegyptum qui ignorabat Ioseph. Lazium meum uel etiam tuū, aut

EPISTOLAE

si maueis utriusque nostrum, tibi unice cōmendo, quem
sua & uirtus & probitas commendare non cessat, ego
etsi taceam. Deinde tu me sodalitati tuæ literariæ isthic
summa beneuolentia coniugas. opto, & scelicitè ua-
leas, Anno M. D. XII.

M V T I A N V S R V F V S D O-
ctor, Ioanni Reuchlin Salutem.

EMi Rabanum tuum Germanorum eruditissime,
tuum iure dixi, quem & urbs tua patria quasi ab
inferis reuocauit, & tu bene tornato ac mire graui san-
ctoq; poemate illustrasti. Videbatur mihi pater ille
postliminio renunciaſſe, ita conſenuit, ita nuſquam de
eo mentio habebatur, credo facies operis à tranſcriben-
do librarios deterruit. Sed nunc tuorum municipiū in-
dustria reuiuifcenti gratulantur omnes, inuitati opinor
teſtimonio uel potius iudicio tuo. Quis enim Ioanni
Reuchlin præconia laudum celebranti non acquieſce-
ret? Nam perſuademus nobis appoſuiſſe te prius quàm
imprimeretur miniatas cerulas & calculum ſeu notas
doctiſſimæ manus tuæ. Sæpe uolebam auſpicari tecum
amicitiã, teſtis germanus meus principis Haſſiæ can-
cellarius, teſtis Trittemius, teſtis Nicoleos Hirſaugien-
ſis monachus. Semper mihi defuit occaſio. Doctrinã
enim tuã ſingularem & generoſã facundiam et in-
fatigabile ſtudium amplector, admiror, prædico. Breui
fore ſpero, ut quod Picus pollicebatur, tu examuſſimè
perfacias, tantum ab humanitate tuã peto ut Mutia-
num tui nominis atque honoris ſtudioſum in album ami-
corum recipias. Et ſi uacat, indica mihi nomina libro-
rum

rum quos hactenus inuulgaueris. Bene ualeas, decus omnis literaturæ ac sapientiæ. Ex Gotha Thuringorum, ad Kalen. Octobres, M. D. III.

GEORGIUS SPALATINVS,
Ioanni Reuchlin Salutem.

AEgre fuit animo meo Capnion eruditissime, iam anno & amplius non potuisse literis tuis & humanissimis & literatissimis respondere. Quibus ex auctoritate ueteris & reconditoris historiæ scribis, Phrygas nostris Saxonibus generis esse proautores. Et simul diuum Fridericum ducem Saxonie principem nostrum immo Romani imperij electorem O. M. grauitate & uere laudas. Mirum, qua religione Deum omnipotentem & suos suspiciat, qua charitate bonos amplectatur, qua munificentia Mutianum & me & eruditissimum quemque prosequatur, qua denique fide, iustitia, integritate, uigilantia tot gētibus imperet. Diceres uel Ptolemæum uel Cæsarem Iuliū, uel Carolum alterum, si audires quantis sumptibus academiā Vuittembergi architectatus, quāta excolat diligentia, liberalitate, industria, quantis muneribus illuc eruditos professores contrahat, quot sacerdotijs amplissimis à fundamentis templum diuis omnibus sacrum auxerit. Vere præstantissimus princeps, & ut tu quoque sentis, maximo imperio non indignus, qui & tuam ad me epistolam legit, qua de ipsius uirtutibus pari grauitate et elegantia, sed & de Saxonibus quoque scribis. Qua de re iussu eius tibi significo non ingratum ei fuisse eam cōmemorationem. Præterea etiam pro magno officio habiturum se, si ex

EPISTOLAE

autoribus tuis eruditissimis ad Saxoniam & Saxones
pertinentia collegeris, tuum enim iudicium princeps sa-
pientissimus plurimi faciens mihi commisit ut ad te id-
ipsum scriberem. Quocirca cum sis iam pridem tanti
principis obseruantissimus, te scio summa cum uoluptate
te hæc facturum. Vale.

SEBASTIANVS SPERANTIVS
prepositus Brixinensis Cesareus & Gurcensis
Secretarius, Ioanni Reuchlin LL.
doctori Salutem.

Clarissime doctor, Reuerend. Dn. meus Gurcensis
quom iã pridem ab Augusta thermas petiturus di-
scederẽ, mihi comisit, ut nomine dominationis suæ Reue-
rend. corã explicarẽ tibi ea quæ aliàs literis duxerat si-
gnificãda, uidelicet, se intellexisse binas literas tuas, qui-
bus patrociniũ suũ imploras. Quod quidẽ patrociniũ
cũ omni fauore & diligentia tanto studio ijs rebus tuis
præstare uelit, quantum tu ipse posses desiderare, &
hoc indubie tibi de se polliceri te debere, quod speret
omnino dominatio sua Reueren. tantum apud maiesta-
tem imperialem se effecturã, ut huiusmodi negotium ex
sententia tua breui conficiatur, atq; Maiestas Cesarea
autoritate sua omnes illas dissensiones extinguat et tol-
lat. Præterea iniunxit etiam mihi D. Hieronymus Bal-
dung omnem operam suã nomine suo tibi in hac re pol-
liceri, & quod omnino breui eas literas à D. Cancellario
extorquebit, quas forte iam dudum extorsisset, nisi gra-
uis ægrotudo illa quæ multis diebus cancellariũ oppres-
sit, obstetisset. Deditq; mihi his inclusum memoriale hu-
manitati suæ consignandum. Quapropter esto boni
animi

animi, & omnes curas deponere superuacaneas. Eos enim præstantia tua nunc habet in curia nostra patronos & defensores, quorum bona opera non dubito dominationem tuam omnia ex uoto breui habituram. Ego quoque de persona mea, qui alias dignitati tuæ operam meam quantulacumque sit lubens obtuli, non prætermittam unquam quantum potero præstare officium boni amici, adeo ut saltém præstantiæ tuæ summa mea erga se affectio aliquando re ipsa innotescat. Reliqua lator præsentium referet. Vale. Ex Vila XXII. Maij. M. D. XIII.

SIMON RIBISIN, IURIS VTRIUSQUE Licentiatus, Apostolici legati de latere Secretarius, Ioanni Reuchlin Salutem.

Am diu nullas recepi literas excellentissime doctor omnium literarum doctissime, quæ adeo me refecerint, non eo quod aliquid in se continerent iocundi, sed quod oculis cõspexi te prospera donatum ualeitudine, qui passim naturæ debitum persoluisse disseminabaris, id quod doctor Vincentius Volph inter plerosque conuiuantes uerissimum esse præter faciei ruborem (ut mentientium est) aperta fronte retulit. Nullus tamen aderat qui non tristissime ferret tam eruditissimi omniumque literarum scientijs præditi uiri intempestiuum obitum. Aderant profecto nonnulli, quibus & fama & perenne nomen tuum erat cognitum, qui uix lachrymas cohibere poterant. Sed omnem istam moestitiam ademerunt nobis ornatisimæ literæ tuæ, quæ rem satis iustam & honestam cõplectebantur, in quo negotio nihil à me diligentiæ prætermissum est, quo minus uoto tuo potiri possis. Quæ

EPISTOLAE

propter remitto ad te nuncium cum signatura & minuta, quas pro extractione Bullæ denuo mittes. Tanta domini reuerendissimi in te est beneuolentia & liberalitas, quod etiam gratis ubiq; Bullam expediri iubebit. Tu foelicissime uale. Ex Argentina, penultima Augusti. M. D. II.

RAIMVNDVS CARDINALIS
Gurcensis Legatus, &c. Ioanni Reuchlin
Phorcensi LL. doctori Salutem.

Venerabilis & eximie doctor, si eam quam cudere nuper nobis petentibus promisiſti orationem de Germania & eius principibus, optato fine terminasti, nõ poteris in præſentiarũ nobis præſtare rē magis gratam quàm ut quantocius eam ad nos transmittas. Quæ si nõ est plene perfecta, adhibeas omnem operã ut quàm celerrime compleatur & ad nos proprio cum tabellario, si aliàs cõmode fieri nequeat, expēſis noſtris afferatur. Bene uale. Ex Vlma XXVII. Iunii, M. D. II.

Postquã scripseramus præſentes, uenit ad manus noſtras oratio tua lepidiſſima, quæ ſupra modũ nobis grata extitit. Optaremus quod diuortium poſſet celebrari inter te uxoreq; tuam, eius tamen conſenſu, quam plurimum noſtro nomine ſaluam eſſe iubebis. Iterum uale. Dat. ut ſupra.

FRANCISCVS S. EVSTACHIJ
Diaconus Cardinalis Senenſis, ueneran.
uirõ D. Ioanni Reuchlin Phorcenſi
LL. doctori Salutem.

Eximie

EXimie doctor amice singularissime, accepimus literas uestras eruditissimas, ex quibus quamuis cum singulari elegantia, intelleximus tamen curas & sollicitudines uestras, quas ob absentiam nostram suscepistis. Dolemus certe rem ita se habere, uerum cum ita sit necessitati temporis uos accommodabitis. Princeps, ut ex literis D. suæ ad nos uidere potuistis, sæpe se celeriter nuncium missurum affirmauit. Quare nil nobis imputandū est, quia tempus expectauimus. Petit is à nobis consilium. At quale in rebus tam arduis & uiro doctissimo subministrare possumus? Exploratissima est uobis mens principis, & quæ nobis scripsit clare uidistis, in nulla re mentem excellentiæ suæ transgressi sumus, & cum singulari diligentia fines mandatorum suorum seruauimus: ita & uobis agendum erit, res arduæ sunt, & nos absentes non possumus in hac solitudine diuinare, quæ menti pontificis D. reuerendissimi Alexandrini cæterorumq; insint. D. Bernardinus auditor noster si in aliqua re utilis erit uobis assistet. Valete, ex Balneis sancti Philippi die XVII. Iunij, M. D. II.

REINHERS DVX LOTHARINGIÆ & Barri, &c. Ioanni Reuchlin Phorcensi LL. Doctori Salutem.

MAgnifice doctor, uestri gratia & amore plurimū freti mittimus in præsentia ad magnificentiam uestrā Physicū & consiliarium nostrū M. Ioan. Clauis doctorem, cui nonnulla credidimus eidē magnificentiæ nostro nomine referēda. Eā prouinde uehemēter rogatā uolumus,

EPISTOLAE

u elitis sibi ac nobis ipsis si coram essemus fidem habere.
 significareq; si quicquã à nobis factum iri uelitis, quan-
 doquidem fructum à principe bono expetendum expe-
 ctare potestis. Valete foeliciter. Ex Castineto X X. Iulij.
 M. CCCC. XCI.

IOANNES REUCHLIN PHOR-
 censis, præceptori suo Iacobo Iehiel
 Loans Iudæo.

שלום שלום לרחוק ולקרוב אדוני ר
 יעקוב אלו פני ומיודעיו מומני המשותקס
 נהגבסת לראות פניך הנעימים להתענג
 מזיו פניך המאורות לשמוע למודך
 חשהור; יעתה באתי במגלת ספר
 להודיעך כי שבח לאל אחרי נסעי מומך
 הצלחתי בלמודי והגעתני לחשגה גדולה:
 ידעתי השמה ותגיל; אני יוחנן רוחלון
 מפורצן חרות ראש חדש כסלו שנת
 הרסא ליד הנבכר ר יעקוב בכמו יחואל
 לואנש;

Latine sic.

PA X pax longinquo et propinquo, Domine mi ma-
 gister Iacobe, dux meus et notus meus, à me qui de-
 sydero

sydero & concupisco cernere uultum tuum suauissimū
 ad delectandum de splendore uultus tui lucentis, audien-
 do doctrinam tuam purissimam, & nunc ueni Epistolio
 libello ut tibi notificem quod (laus deo) post recessum
 meum abs te profeci in doctrina mea, & perueni ad con-
 secutionem magnam, scio letaberis & gaudebis. Ego
 Ioannes Reuchlin ex Phorcen, scribens Kalendis No-
 uembris Anno quinto millenario ducentesimo sexagesi-
 mo primo. Ad manum honorabilis magistri Iacobi filij,
 honore excellentis magistri Iehiel Loans.

Alia Epistola.

IACOBVS MARGOLITH, PRIMAS
 Iudeorum Ratisponensis natione Iudeus, ad Ioan-
 nem Reuchlin Phorcensem, legum Doctorē.

חבם! באומדת יחי וירום חודו בשלימות
 אדוני חמעולה בהבמות דוקטור יוחו
 הולדותו לבית אבותיו מעיר פורצן
 ועבשיודר בעיר שטוקורטן; אדוני ראית
 מבוקשתך והשוקתך אל הספרים אשר
 נקבת בשמותם מחוכרים באמרות
 צרופות בדברי חקבל אשר היא חכמה
 חמימה נעלמה מרוב אנשי דוריתו; זאין
 רוב חדשות והל בכות משי גזת אותה
 חכמה לרוב דקותה ועומקה ונמופלא

EPISTOLAE


מִן הָאָדָם אֵל יִדְרוּשׁ בִּי יֵשׁ לְהוֹשׁ פֶּן
 חֲכָמָה יִתְרַבֵּחַ לִי הַהַפְסֵד יִתַּר עַל
 הַתּוֹעֵלָה מוֹשֵׁל לְמִסְתַּכֵּל בְּנִיּוֹצֵז חֲשַׁמֵּשׁ
 אֲשֶׁר לִרְגֵב זֵיחַרְוֵרִית הַשֶּׁמֶשׁ עֵינָיו כְּהוֹתוֹ
 וְדַע אֲרוּנֵי שְׂאוֹתֶם סִפְרִים אֲשֶׁר אֲרוּנֵי
 מִבְּקֵשׁ לֹא נִמְצְאוּ פֶה לְקִטּוּחַ אֵבֶל בְּמֹחַ
 שְׂמָחָה אִיפְשָׁד לִי לְשֵׁרֶת לְאֲרוּנֵי חֲנִי עֲבוֹד
 מִזֶּמֶן נֶאֱמַר חֵס חֲקִירָא יַעֲקֹב מִרְגְּלִיתוֹ

Latine sic.

Sapiens in populis uiuat & exaltetur gloria eius in
 probitate dominus meus promotus in sciētij doctor
 Ioannes origine sua quo ad domum patrum suorum de
 ciuitate Phorce, & nunc habitat in ciuitate Stokgartē.
 Domine mi uidi inquisitionem tuam & desyderium tuū
 erga libros quos recensuisti nominibus eorum compo-
 sitos eloquijs purgatis in uerbis Cabale, que est sapien-
 tia immaculata, abscondita à multis uiris nationis no-
 stræ. Et non sunt multe notitiæ atq; corda apprehen-
 dentia illam sapientiam, eo quod multum subtiliata est
 & profunda & ob occultum ab homine non queritur,
 quia est arcane Philosophiæ. Ne forte sapientia multi-
 plicet ei damnum plus quam profectum. Simile ad egre-
 ferentem in apparentia solis cuius ad multam resplen-
 dentiam solis oculi caligant. Et scias domine mi, quod ij
 libri quos dominus meus querit non inueniuntur hic ad
 comparandum

comparandum. Sed in quo hic possibile mihi ad seruient
dum domino meo, ecce ego seruus tuus paratus. Dixit,
humilis uocatus Iacob Margolith.

DEMETRIVS CHALCONDYLES,
natione Græcus, quippe Atheniensis, Ioanni
Reuchlin Phorcensi.


 Ημῆτριος χαλκονδύλης Ἰωάννη τῷ Καπνέ
 ωνι εὖ πράξειμ. ἀνέγνωμ σὸ τῶν ὑπόσολω
 ἡδ' ἔως, ὃ μόνον ὅτι πρὸς λογίᾳ ἀνδρός καὶ χρῆσθ' ἔ
 τρόπου ἢ δὴ ἔ' φίλου μοι δε' ὑπέκειαν γε γρηνα
 μὴς ἐπέμπετο. ἀλλ' ὅτι καὶ ἑλλωισί γε γραπτο.
 πολλῶν τινα θυφύϊαν παρῆσῶσα τῶ σιωτὰ ξανα
 τῶ. ἢ δεξιότητα, πρὸς τε λόγους ἑλλωικὸς ἔ' τῶ
 ἑλλω ἀπασσαμ ὑπόσολω. ἢ δὴ τὰ ἐδαύμαζου λο
 γιζόμενῶ τίς ποτ' αὖ εἰς λόγους, ἀνδράσι ἔ' λό
 γων ἑλλωικῶν ὑπόσολω συγγινόμενῶ, ὃ ποτὲ
 οἰῶθην καὶ οἶον αὐτομαθῆς γρηόμενῶ, ποσῶτον
 ἐν λόγοις ἐπέδωκας, ὡς τε ἢ ἑλλωίζου ἢ δὴ καὶ
 ἔτω καλλῶ ἢ γρηναίαν ὑπόσολω δυνάσσαι σιω
 τῶ γῆναι. Ἐγὼ μὲν δὲν ἔ' ὅτι ἐκ ῥώμης ἐπανήκων ἐν
 δάδε ἡμῶν ἐνέτυχον γραμματα πρὸ ἑρμόλαου καὶ
 Γας. φιλῶν π' ἐκ βραχέϊας καὶ μὴ σιωσῆας ποδὲ
 σὸ ἐμαντὸ δόμω ὡς ἔ' τὰ πρὸ ἑμὸ πρὸς ἑρμόλαου
 τότε πεμφθῆντα γραμματα ἐμαρτύρει, δὴ λῶν τε

ΕΠΙΣΤΟΛΑΕ

ἐν πόδι σὺ ἐστὶ σῆς ἀγαθῆς καὶ γηραιᾶς φύσεως
 ὑπόληψιν εἶχον. νῦν δ' ἐπεὶ ὄρωμ' σέ ὀρθῶς μὴ λόγῳ
 μόνου τοῦτο φρόνημα κεκτημένον, μὴ ταυτὰ τοῖς
 πολλοῖς ἐν χυδαίοις φρονεῖντα, ἠδὲ μαίτε δὲ ὀλίγα,
 καὶ σοὶ ἐπὶ τῆς πατρίδι συγχάριζω τοῦτου ἀν-
 δρα γνεγκαμένη, κόσμου αὐτῆς ὑπαρχόντα, ἐπὶ τοῖς
 ἄλλοις πρὸς ἀδελφισμὸν ἐαυτῶν καὶ διαιεῖντα, ὅς
 ἐστὶ σαυτῶν φίλων ἀδελφῶν κωμῶν ἢ νεῶν ὄντα
 καὶ χερσὶν ἐπιβοηθῶν δέομαι ὅτι πρὸς τὴν πατρί-
 δος εἰς γλῶσσοφροσύνην καὶ ἀλλοδαπῶν ὑπέμεινας
 πέμψαι παιδείας γνῆσε καὶ ἀγωγῆς ἐλευθέρως
 εὖς πάλαι ῥωμαῖος μὴ μόνον. οἱ καὶ τοὶ γῆς ἀ-
 πάσης χερσὶν ἐπὶ θαλάσσης ἀρχόντου εὖς ἐαυτῶν
 ὁμοῦς ἕως εἰς ἀδελφίας ἐπὶ πανταχῶς ἑτέρας ἐλλάδος
 ἐπιμποῦν παιδείας ἐλληνικῆς καὶ λόγων ῥητορικῶν
 φιλοσόφων μεδέξοντες διγυμάτω. ταῦτα τοῖς
 νῦν σε φρονεῖντα ἐπὶ δρωῖντα, τίς ἔκ' αὐτῶν φρονῶν
 ἀγάσαιτο ἢ σὺ μεγαλοψυχίας, καὶ αὐτὸς εὖς καὶ
 ἡμᾶς ἐλλυμᾶς τε ἐπὶ λατίνος, γηραιότητι καὶ τῶν
 τῶν καλῶν ζήλων ὑποβαλόντα, ὡς οἱ πλείστοι ἐπὶ τῶν
 λόγων ἀποδῆς ἐπὶ τῶν διγυμῶν ἐπὶ ἐλευθέρων μα-
 θημάτων ἀμελήσαντου πρὸς ἄλλοις μάλλον ἢ νῦν
 ἔχουσι. βαρβαρῶν ἀλόγων ἐπὶ τῶν ψυχῆς ἀλογῶν μό-
 νου θεραπευόντων ἐπὶ πρεσβυόντων δὲ διαφόρων
 τῶν, ἢ τε πηγόνων ἀναξία παντάπασι δρωῖντου

σὸ δὲ ἰδίᾳ ᾧ τὸν ἀδελφὸν σωιστέντος ἡμῶν καὶ
 νῆ δὲ σὺν αὐτῷ ἔτ' ἑτέρου παῖδα, καὶ ἀξιῶντος
 θυμῶν αὐτοῖς πρὸφρέσσαι καὶ φιλανθρωπῶς, ἐ-
 πιτε ἐκδοτὰσκειν αὐτῶν ὑγιῆ τε ἔρρωμλίω καὶ
 πρὸπταυ παιδείαν χρυσῶς ἔγυμναῖοις ἡδεσί τε
 ἔθεωρίαις, σφόδρα αὖ ἀδικοῦμεν, εἰ μὴ ποδὶ αὐτῶν
 πᾶσιν φιλομαθεῖς τε ὄντας ἔδουφεις καὶ ἀξάγα
 θῶν φῶντας γονέων. Καὶ τοῖσιν αὐδράσι οἷοι
 ὑμεῖς ἔσε, προσίκοντες, τοῖσιν φαινοίμεθα, οἷος ὑ-
 μῶν ἀξιῶτε ἔβλοιδε, εὖ ἐν ἰδίᾳ, ὅτι τὰ ᾧ εἰς αὐ-
 τὸν πεποιήκαμεν ὁπόσα ὁ νῦν ἀπύτει καιρός. τὰ
 δὲ ἔδὲ ἠπλοῦ πρὸθύμως σὸ γε γένηται ποιῶμεν τε καὶ
 ποιήσομεν καὶ δυνάμιν ἔρρωσθαι ἀφ' φλωρεντίας εἰς
 νίδεκα καὶ δεκάτη. α ὑ σ ἀ ἔτει.

Latine sic.

DEMETRIUS CHALCONDYLES,
 Ioanni Reuchlin bene agere.

LEgi Epistolam tuam perlibenter, non solum quod
 à reputato uiro & bono admodū, iamq; amico mi-
 hi ob mansuetudinem facto missa est, sed quod & Græ-
 ce scripta est, magnam quandam industriam exhibens
 componentis, & dexteritatem ad libros Græcos atque
 aliam uniuersam scientiam. Equidem admirabar, cogi-
 tans quis tandem esses oratione, uiris etiam eloquiorū
 Græcorum gnaris conuersatus, cū domi & quasi teipso

EPISTOLAE

discens factus, tantum in sermone praestitisti, ut et Graecissare iam & ita pulchram ac nobilem Epistolam possis componere. Ego itaq; tū cū Roma rediens huc nobis incidisti, literas ab Hermolao portans, tale aliquid ex breui ualde praesentia de te diuinabam, sicut & ipsae à me ad Hermolaum tunc missae literae testabantur, significantes quam de te & tua bona generosaq; natura opinionem habui. Nunc autem uidens te factō non uerbo solum talem prudentiam adeptum neq; eadem multis ac uilibus sapientem, & letor non parum, & tibi atq; tuae patriae congratulor, talem uirum producenti, deus ei existentem, & alijs exemplum pulcherrimum seipsum praebentem, qui & tuum dilectissimum fratrem germanum ualde iuuenem existentem & ferē adhuc alimenti egentem, tam longe à patria ad terram ultramontanam & peregrinam sustinueris mitti, disciplinae gratia & educationis liberalis. Illos quondam Romanos imitatus, qui tametsi terrae uniuersae ferme atq; mari dominantes, suos tamen filios Athenas & ubiq; ad aliam Graeciam miserunt, disciplinae Graecae & sermonū rhetoricorū philosophicorumq; participes dogmatum. Ista itaq; te prouidentem & facientem quis utiq; recte sapiens non admiretur tuam magnanimitatem? et eos qui apud nos sunt tam Graecos quam Latinos generositate & boni imitatione praecellentem, quorum plurimi dicendi studium & nobilium liberaliumq; disciplinarum negligentes, ad alia magis animum intendūt, Barbaris irrationabilibus & ipsum animae irrationabile solum curantibus ac praeponentibus non dissimiles, & maioribus suis indigna undiquaq; agentes. Te
autem

autem priuatim quidem fratrem commendante nobis, communiter autem cum eo & alterum puerum. Et petente benigniter eis præesse ac humaniter, adhuc autem & docere eos sanam & ualidam decentemq; disciplinam cum bonis & ingenuis tam moribus quam contemplationibus, uehementer utiq; iniuste ageremus, si non circa pueros dociles existentes & industrios & ex bonis ortos parentibus, atque talibus uiris quales uos estis coniunctos, tales appareamus quales uos optaueritis & uolueritis. Recte igitur scito, quod ista quidem erga eos fecimus quæcunque nunc expetit tempus, illa autem nihilominus propter te fecimus & faciemus pro uiribus. Vale. Ex Florentia XVI. Iunij. M. CCCC. XCI. Anno.

GEORGII HERMONYMINATIONE
Græci, quippe Lacedæmonij ad Ioannem
Reuchlin Epistola.

Γεώργι & ἑρμώνυμος ὁ ἀρτιότης ἰωάννη
Φορκυσίου ὑπεράτειν.

Εἰ μὲν ἄλλοτε ἰδαύμασόν σε τὴν τε ἀπονα
δὴν ἔδουσαν ἢν πόδι σὸν τὴν ἑλλώων λό-
γος ἔχεις, καὶ νῦν τὰ μάλιστὰ δεξάμεν & τὰ πρῶτα
σὸ πρὸς με πεμφθέντα γράμματα ἐκ' ὀλίγης ὑ-
μῶν καὶ χαιετῶν μῆσα δὲ ὅ καὶ χαιετας τὰς
μεγίστας οἶδα σοὶ ἐπὶ ὑνοίας ἔνεκον, ἢν πρὸς με δει-
κνύεις εἰς τὴν σῶν γραμμάτων, ἔμελλον δὲ σοι εἰς

EPISTOLAE

πλάτος ἐλλωισι ἀντίγραφα δόναι, εἰμὴ ὁ δὲ πρὸς
 ῥόντων ἰσχυρισὺς πρὸς σὲ ἀδικεῖσαι ἕσθουδ' οὐ,
 ἔρρωθ.

Latine sic.

GEORGIUS HERMONYMVS
 Spartanus, Ioanni Phorcensi bene agere.

EGO quidem & aliàs admiratus sum tuum & stu-
 dium & ingenium quod circa Græcorum libros ha-
 bes, at nunc maxime, recipiens abs te missas ad me lite-
 ras non paucae elegantiae atq; gratiae plenas. Propter
 quod et gratias maximas agnosco tibi beneuolentiae cau-
 sa, quam mihi commonstras per tuas literas. Futurus
 eram autem tibi in amplum Græce rescripta dare, nisi
 presentium lator ad te ire festinasset. Vale.

ADAE VVERNHERI TEMA-
 rensis Tetrastichon.

Cum tua iam totum fumascat fama per orbem
 Quam facile audito nomine notus eris
 Vix una in caena nos fors coniunxit amicos
 Et iam distrahimur, Fumule uiue uale.

VNiuerfis presentes literas inspecturis & auditu-
 ris Petrus Vassalli in legibus licentiatus, Canoni-
 cus ecclesiae secularis & collegiatae beatissimi Hilarij
 maioris Pictauis ad Romanam ecclesiam nullo medio
 pertinentis, Vicarius atq; commissarius uenerabilis &
 circum-

circumspecti uiri domini Thomæ de Landaz thesaurariusq; ecclesiæ beatissimi Hilarij maioris Pictauis prædictæ, ac ratione dictæ thesaurarie Cancellarij alme matris uniuersitatis uenerabilis & fructiferi studij generalis Pict. ab eodem præfato domino Cancellario solus & in solidum ad infra scripta specialiter deputatus, Salutem in eo qui est omnium scientiarum caput & auctor atq; mirificus dispensator. Dignum nanque & rationi consonum existit, quod iurisperiti qui uitam suam laudabilem ostenderunt, & docendi peritiam et interpretandi subtilitatem patefecerunt, quibus morum grauitas, laborum assiduitas & stipendiorum prolixitas suffragentur, prout & ueteribus placuit laudabiliter decorentur, ad gradum ascendere permittantur celsiorem. Cum itaque uenerabilis & scientificus uir magister Ioannes Reuchlin Phorcensis, diocesis Spirensis, in legibus baccalarius, de cuius facundia eloquio ue et doctrina, discretâq; morum honestate fama funditus diuulgata consistit, de quo etiam tam in collationibus quæstionum responsionibus quàm argumentorum dissolutionibus laudabile testimonium perhibetur, in præfata alma uniuersitate atque studio Pictauiensi iura ciuilia sub auditorio reuerendorum patrum & dominorum Dn. Bernardi Durandi & Hugonis de Banza, utriusque iuris eximiorum professorum doctorumq; suorum actu in alma uniuersitate Pictauiensi in facultate legum regentium continue per tempora sufficientia audierit, & deinde post auditionis & lecturæ suæ tempora completa, secundum statutorum studij prædicti exigentiam

EPISTOLAE

atque per eminentis scientiæ uiros dominos doctores,
 & collegium doctorum in eodem studio regentium di-
 ligenter cum rigore in camera examinis eorundem in
 nostra præsentia examinatus & pro idoneo repertus
 ad licentiam publicam sibi per nos obtinendam & reci-
 piendam nobis prædicto uicario & commissario præ-
 sentatus fuerit, nos requirendo dicto baccalaurio licen-
 tiam publicam sibi per nos impertiri. Notum igitur fa-
 cimus per præsentem, quod nos præsentationi & requi-
 sitioni prædictorum doctorum benignitatibus amuen-
 tes, exposcentibus meritis dicti bæcalaurij retributio-
 ne condignis, quem de morû honestate quàm plurimum
 commendandum comperimus, hodie in prædicta eccle-
 sia beatissimi Hilarij, die siquidem pro licentia publica
 sibi & alijs nobis ad eam similiter recipiendam præsen-
 tatis, impertiendæ in comitiua totius uniuersitatis Pi-
 etauensis propter hoc inibi cõgregatæ, pariter & re-
 uerendorum patrum & dominorum Abbatum magi-
 strorum doctorum lectorum & nobilium ibidem consi-
 stentium assignata, præfatum magistrum Ioannẽ Reuch-
 lin Phorcensem Licentiatum in iure ciuili creauimus
 & creamus per præsentem, eidemq; legendi docendi
 interpretandi & publice disputandi in dicto iure ciui-
 li, & omnia alia & singula faciendi gerendi & libere
 exercendi quæ ad uerum licentiatum in dicto iure ciui-
 li noscuntur quomodolibet pertinere, hic & ubiq; ter-
 rarum se duxerit transferendum dedimus & cõcessi-
 mus, tenoreq; præsentium damus & concedimus licen-
 tiam & liberam facultatem, iuramentoq; ab eodem
 nobis

nobis præstito. Quod nobis dicto domino Cancellario & rectori huius almae uniuersitatis Pictauiensis eorūq; successoribus parebit in licitis & honestis. Et quod nec auxilium, consilium uel fauorem contra personam dicti domini Cancellarij successorumq; suorum iurāq; dictæ suæ Cancellariæ præstabit quoquo modo in futurum. Statutaq; eiusdem uniuersitatis Pictauiensis, iurāq; et prærogatiuas ipsius Domini Cancellarij, successorumq; suorum inuiolabiliter obseruabit, ad quemcunque statum peruenierit. Et quanquam secundum statuta dictæ nostræ uniuersitatis Pictauiensis dictus Reuchlin iuramentum nobis præstiterit de non recipiendo insignia doctoratus alibi quàm in hac alma uniuersitate Pictauiensi, uis tamen & discussis nonnullis rationabilibus causis, nos unà cum collegio doctorum earundem facultatū ad hoc expresse consentientiū dictum Reuchlin dispensauimus & dispensamus per præsentem de recipiendo insignia doctoratus quando & ubi uoluerit. In cuius rei testimonium, sigillum dictæ thesaurariæ cui prædictæ Cancellariæ officium est annexum præsentibus literis duximus apponendum. Datum & actum in prædicta ecclesia beatissimi Hilarij maioris Pictaui die X IIII. mensis Iunij. Anno M. CCCC. octogesimo primo.

FRidericus diuina fauente clementia Romanorum Imperator semper Augustus, Hungariæ, Dalmatiæ Croatiæ, &c. Rex, ac Austriæ, Stiria, Carinthia &

EPISTOLAE

Carniole dux, dominus Marchiæ Sclauonicæ et portus
 naonis, Comes in Habspurg, Tirolis, Phirretis et in Ki
 burg, Marchio Burgouie, & Lantgravius Alsatie, Ho=
 norabili Ioanni Reuchlin artium & legum doctori sa=
 cri lat. Palatij, auleq; nostræ & imperialis consistorij
 comiti, necnon nostro et imperij sacri fideli dilecto, gra=
 tiam Cesaream & omne bonum. Honor imperatorie
 maiestatis eiusq; gloria in excelsio solio collocata tanto
 amplioribus commendationū exaltatur præconijs, tan=
 toq; gratioribus fidei & deuotionum impendijs fulci=
 tur, quanto indefinentis suæ uirtutis donaria, largio=
 ri benignitatis munere copiosius fuderit in subiectos,
 quos pro nostris & ipsius sacri imperij honoribus pro=
 batione multiplici constat feruentibus studijs insudas=
 se. Sic à coruscante splendore imperialis solij nobi=
 litates aliæ uelut è sole radij prodeuntes, ita fidelium
 status & conditiones illustrent quod primæ uisus lucis
 integritas minorati luminis detrimenta non patitur,
 immo amplioris undique rutilantis iubaris expecta=
 to decore profunditur, dum in circuitu sedis Augustæ=
 lis illustrium Comitum, Baronum, nobilium & proce=
 rum numerus ad imperij sacri decorem foeliciter ad=
 augetur. Sane ad nobilitatem & multum consyderan=
 dam tuæ circumspeditionis industriam, aliæque mul=
 tiplicia uirtutum tuarum insignia, nobiscum sæpe=
 numero & intra arcana pectoris nostri reuoluen=
 tes, cogitare plerunque solemus, quo nam te po=
 tissimum munere & digno ornamenti titulo ac bene=
 ficentiæ dono decoremus. Et ut te præcipuis erga nos

& Romanum imperium meritis à Cesareano fastigio
 præ alijs sentias præcipuo fulgore illustratū, futurisq;
 temporibus fixa & stabilis nostræ imperialis largitio-
 nis memoria in te præcellentius resplēdescat. Te igitur
 Ioannem Reuchlin memoratum quem uirtutum clari-
 tas & laudabiliū morū uenustas speciali decore reddit
 insignem, animo deliberato non per errorē aut improui-
 de, sed sano principum, comitum, Baronum et procerū
 nostrorum et imperij sacri fidelium dilectorum acceden-
 te consilio, motu proprio, de certa nostra scientia et im-
 perialis plenitudine potestatis, sacri lat. Palatij auleq;
 nostræ & imperialis consistorij Comitem facimus, crea-
 mus, erigimus, nobilitamus, attollimus & autoritate no-
 stra imperiali gratiosius insignimus. Decernētes et hoc
 imperiali statuētes edicto, quod tu ex nunc in antea
 omnibus priuilegijs, iuribus, emunitatibus, honoribus,
 consuetudinibus & libertatibus frui debeas & gaude-
 re, quibus sacri lat. palatij comites hæctenus freti sunt
 seu quomodolibet potiuntur consuetudine, uel de iure.
 Quodq; possis & ualeas per totum Romanum impe-
 rium facere & creare notarios publicos seu tabelliones
 & iudices ordinarios, ac uniuersis personis quæ fide di-
 gnæ habiles & idoneæ sint notariatus seu tabellionatus
 & iudicatus ordinarij officium concedere & dare, &
 eos ac eorum quemlibet autoritate imperiali de prædi-
 ctis per pennam & calamarium inuestire prout moris
 est. Dum tamen ad practicam & executionem habiles
 & idoneos inueneris, super quo tuam conscientiam ome-
 ramus. Dūmodo tamen ab ipsis notarijs publicis seu ta-

EPISTOLAE

bellionibus & iudicibus ordinarijs per te faciendis & creandis, ut præmittitur & eorum quolibet uice & nomine sacri imperij & pro ipso Romano imperio debitum fidelitatis recipias corporale & proprium iuramentum, in hunc modum uidelicet, quod erunt nobis et sacro Romano imperio & omnibus successoribus nostris Romanorum imperatoribus & regibus legitime intrantibus fideles, nec unquam erunt in consilio ubi nostrum periculum tractetur, sed bonum & salutem nostram defendent et fideliter promouebunt. Damna nostra pro sua possibilitate euitabunt & auertent. Præterea instrumenta tam publica quam priuata, ultimas uoluntates, codicillos, testamenta quaecumque iudiciorum actus & omnia & singula quæ illis & cuilibet ipsorum ex debito dictorum officiorum facienda occurrerint, uel scribenda iuste pure fideliter omni simulatione machinatione falsitate & dolo remotis, scribent legent & facient, non attendentes odium, pecuniam, munera, uel alias passiones aut fauores. Scripturas uero quas debent in publicam formam redigere, in membranis mundis non in chartis abrasis neque papyreis fideliter conscribent legent facient atque dictabunt, causasque hospitalium & miserabilium personarum necnon pontes & stratas publicas pro uiribus promouebunt. Sententias & dicta testium donec publicata fuerint & approbata sub secreto fideliter retinebunt, & omnia alia & singula recte & iuste facient, quæ ad dicta officia quomodolibet pertinebunt consuetudine uel de iure. Quodque huiusmodi notarij publici seu tabelliones

¶

et iudices ordinarij per te creandi possint per totum
sacrum Romanum imperium et ubilibet terrarum fa-
cere conscribere et publicare contractus, instrumen-
ta, iudicia, testamenta et ultimas uoluntates decreta
et auctoritates interponere in quibuscunq; contracti-
bus requirentibus illas uel illa, ac omnia et singula alia
facere publicare et exercere que ad officium publici
notarij seu tabellionis et iudicis ordinarij pertinere
et spectare noscuntur. Insuper eadem Cesarea autori-
tate predicta ex certa scientia motuq; simili tibi con-
cedimus et largimur, quod possis et ualeas Natura-
les, Bastardos, Spurijs, Manseres, nothos, incestuosos
copulatiue aut disiunctiue et quoscunq; alios ex illicito
et damnato coitu procreatos uiuentibus uel etiam
mortuis eorum parentibus legitimare. Illustrium tamen
principum, comitum, baronumq; filijs duntaxat exce-
ptis, et eos ad omnia iura legitima restituere et re-
ducere, omnemq; genituræ maculam penitus abolere,
ipsos restituendo et abilitando ad omnia et singula iu-
ra successorum et hereditatum honorum paternorum
et patrimonialium etiam feudalium et emphyteotico-
rum, et generis cuiuscunq; alterius etiam ab intestato
cognatorum etiam agnatorumq;. Et ad honores et di-
gnitates singulos actus legitimos, ac si essent de legiti-
mo matrimonio procreati, obiectiõne prolis illicitæ pe-
nitentis quiescente. Et quod ipsorum legitimatio facta, ut
supra pro legitime facta maxime teneatur et habeatur,
ac si foret cum omnibus solemnitatibus iuris quarum de-
fectus specialiter auctoritate nostra imperiali suppleri

EPISTOLAE

uolumus & intendimus. Dummodo legitimations hu-
 iusmodi per te faciendae non praedictis filiis legiti-
 mis & haeredibus, sed ipsi legitimandi cum legitimis
 aequis portionibus suis succedant parentibus et agnatis.
 Non obstantibus in praedictis aliquibus legibus, quibus
 cauetur, quod naturales, bastardi, spurij, incestuosi,
 copulatiue uel disiunctiue, uel alij quicumq; de illi-
 cito coitu procreati, aut procreandi non possint uel
 debeant legitimari sine consensu & uoluntate filio-
 rum naturalium & legitimorum, ac alijs quibuscunq;
 legibus iuribus constitutionibus seu consuetudinibus,
 praesenti nostro indulto & concessioni quouis modo
 contrauenientibus, quibus omnibus et singulis & cui-
 libet ipsarum uolumus expresse de certa nostra scien-
 tia derogari. Et etiam non obstantibus in praedictis ali-
 quibus legibus alijs, etiam si tales essent quae deberent
 exprimi & de eis fieri mentio specialis, quibus obstan-
 tibus et obstare ualentibus in hoc casu duntaxat ex cer-
 ta scientia & de plenitudine nostrae imperialis potesta-
 tis rationabiliter derogamus & derogatum esse uo-
 lumus per praesentes. Eadem etiam autoritate omnem
 solennitatem iuris si qua in superioribus requireretur,
 & quemlibet alium defectum supplentes. Praeterea sin-
 gularibus donis quibus tu alijs te munificum reddere ua-
 leas & acceptum praeuire cupientes, tibi ut in facul-
 tate aut facultatibus quibus malueris uiros scholasticos
 ad hoc idoneos & sufficientes decem doctores tantum,
 adhibitis tamen in qualibet creatione ad minus docto-
 ribus tribus de professione eius qui creandus erit, si in
 loco

loco fueris ubi doctorum copia haberi poterit, sin minus, quos ipse iudicaueris hac promotione dignos facere creare & promouere, illis quoque consueta ornamenta & insignia doctoralia concedere & conferre possis & ualeas autoritate nostra imperiali presentium per tenorem, plenam concedimus potestatem & facultatem. Volentes quod illi per te in doctores promoti & promouendi in locis omnibus & ciuitatibus Romani imperij & ubique terrarum libere debeant et possint doctorales actus facere & exercere, omnibusq; & singulis gaudere & uti priuilegijs prerogatiuis & exemptionibus libertatibus & concessionibus honoribus praecminentijs & fauoribus ac indultis & gratijs alijsq; quibuslibet quibus caeteri doctores in studijs priuilegiatis & generalibus necnon in curia nostra imperiali merentes gaudent & utuntur, uti & gaudere possint quomodolibet in futurum. Et ut tu Ioannes Reuchlin memorate ab imperiali culmine uberiori te gratia affectum intelligas, ex certa nostra scientia & imperialis potestatis plenitudine te & Dionysium Reuchlin fratrem & germanum tuum necnon liberos uestros ex lumbis uestris legitime descendentes tam masculos quam foeminas ad nobilium uirorum gradus & insignia nobilitauimus, nobiles fecimus, constituimus, creauimus & insigniuimus, nobilitamus, nobiles facimus, constituimus, creamus, & nobilitatis fastibus & titulis uigore presentium clementer insignimus, & uos iuxta qualitatem humanae conditionis nobiles dicimus & nominamus. Et ab uniuersis & singulis personis

EPISTOLAE

cuiuscunq; conditionis praeminentiae status & dignitatis existant, pro ueris nobilibus haberi dici & nominari uolumus et reputari. Hoc imperiali statuentes edicto & eadem autoritate expresse decernimus, quod uos fratres supra scripti, & qui ex uobis legitime nascentur, eorumq; haeredes deinceps ab hinc ubicunque locorum & terrarum in iudicio & extra in rebus spiritualibus & temporalibus ecclesiasticis & prophanis etiam si in praesentibus de ipsis fuerit facienda mentio specialis, nec non in omnibus & singulis exercitijs actibus & studijs illis honoribus dignitatibus officijs libertatibus insignijs priuilegijs gratijs & indultis modo supra scripto gaudere uti & frui possitis & debeatis, quibus sacri imperij Romani nobiles de nobili procreati prosapia gaudent utuntur & fruuntur, & ad quae admittuntur & recipiuntur quomodolibet consuetudine uel de iure, ac si de quatuor auis paternis & maternis militaribus geniti & procreati essetis. Caterum & ut uberioris beneficentiae nostrae dono meritis uestris exigentibus a nobis uos sentiat abundantijs exornari, uobis ac haeredibus uestris legitime ex lumbis uestris descendentibus arma illa & insignia superius designata uidelicet Scutum coloris cesij alijs lasurij appellati, in cuius medio Ara aurea cum accensis carbonibus & fumo, inscripta in quadro his literis, Ara Capnionis. Scuti autem summo imposita galea torneamenti, uiridis lauri sero coronata & cesijs aureisq; tenijs redimita, Ci tream molendini rotam continet, quemadmodum in medio praesentium pictoris arte clarius cernuntur figurata

rata, autoritate nostra Cesarea de nouo gratiose concedimus & largimur. Volentes atq; prædicta imperia-
 li decernentes autoritate, quod uos præfati Reuchlin
 & hæredes uestri legitimi ex lumbis uestris descen-
 dentes iisdem armis & insignijs tam ioco quàm serio
 in torneamentis, hastiludijs, pugnis, bellis, duellis, uexil-
 lis, sepulchris, sigillis, annullis, & alijs clenodijs siue
 actibus nobilium militarium ac armigerorum more
 deferre & gestare, ac eis uti & frui possitis & debea-
 tis, ac ipsi possint & ualeant contradictione & impe-
 dimento cessante quorumcunque. Nulli ergo omnino
 hominum liceat hanc nostræ creationis decreti statuti
 concessionis, derogationis, nobilitationis, armorum con-
 cessionis & uoluntatis, gratiæ paginam infringere, aut
 ei quouis ausu temerario cõtrahere, sub poena nostræ in-
 dignationis grauissima, & quadraginta Marcarum au-
 ri puri, quas contra facientes totiens quotiens cõtra fa-
 ctum fuerit, ipso facto se nouerint irremissibiliter incur-
 suos. Quarum medietatem imperialis Fiscus siue æra-
 rij, residuam uero partem iniuriã passorum usibus de-
 cernimus applicari. Præsentium sub nostri imperialis
 Maiestatis Sigilli appensione testimonio literarum. Dat.
 in oppido nostro Lyntz, die 24. mens. Octob. Anno Do-
 mini 1492. Regnorum nostrorum Romani quinquagesi-
 mo tertio. Imperij, quadragesimo primo. Hun-
 garie uero, tricesimo quarto.

ΤΕΛΟΣ.

